

SPREKENDE NADAT HIJ GESTORVEN IS

4^E TIENTAL PREKEN

**Vierde tiental preken
Door
Ds. Willem C. Lamain**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002**

INHOUD

Preek 1. Het eeuwig verbond, de troost van Gods volk in alle teleurstellingen
Hoewel mijn huis also niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten. 2 Samuël 23 : 5.

Preek 2. Het opstaan van God over Zijn volk
Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddriftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast. Psalm 12:6.

Preek 3. Een grote genade en een onuitsprekelijk voorrecht in een diepe weg
Ik daarentegen ben als een dove. Ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet. Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geen tegenredenen zijn. Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!
Psalm 38:14.

Preek 4. De dag die de Heere gemaakt heeft. PAASPREEK
Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft. Laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijd zijn. Psalm 118:24.

Preek 5. Christus roemt Zijn bruid
Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten! Hooglied 7:6.

Preek 6. De oneindigheid van Gods genade. OUDEJAARSPREK
Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Klaagliederen van Jeremía 3:22.

Preek 7. Een getuigenis van de beproefde Kerk. NIEUWJAARSPREK
Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen; waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil. Jeremía 3:23.

Preek 8. Simeon met Christus in zijn armen. KERSTPREK
Zo nam hij Hetzelve in zijn armen, en loofde God, en zeide: Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw woord. Lukas 2:28 en 29.

Preek 9. Anna, een profetes. KERSTPREK
En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit den stam van Aser; deze was tot groten ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af. Lukas 2 : 36-38.

Preek 10. Een troostvolle toezegging. NIEUWJAARSPREK
Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus. Filippenzen 4:19.

Ds. W. C. Lamain, predikant van de Gereformeerde Gemeente. 1929 Leiden, 1932 Rotterdam-Zuid, 1943 Rijssen-Wal, 1947 Grand-Rapids, overleden aldaar 1984.
De bundels preken dragen de titel: *Sprekende nadat hij gestorven is*, omdat de preken onveranderd overgenomen zijn van de bandrecorder.

1. Het eeuwig verbond, de troost van Gods volk in alle teleurstellingen

Gepreekt na een sterfgeval

Zingen: Psalm 119: 20

Lezen: 2 Samuël 23 : 1-23

Zingen: Psalm 90 : 8 en 9

Zingen: Psalm 89 : 1

Zingen: Psalm 74 : 20.

Vangen we ons samen zijn aan door te zingen van de 119^e Psalm het 20^e vers.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in 2 Samuël 23 vanaf vers 1 tot 23.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Geliefden.

Mozes heeft in Psalm 90 gezegd: *En wij vliegen daarheen.* Waarheen vliegt de mens? Ten eerste naar de dood, ten tweede naar het graf, ten derde naar het oordeel en ten vierde naar zijn eeuwige bestemming.

- Dat hij naar de dood vliegt, leert ons Gods Woord. En dat bevestigt de toestand in de wereld. Wat al rouw en droefenis, wat al smart, tot zelfs in het buitenland toe, moet er doorleefd worden.
- En wij vliegen naar het graf. Eer staat in Psalm 89 vers 49: *Wat man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafes?*
- En wij vliegen naar het oordeel. Zie het maar in 2 Korinthe 5 : 10: *Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.*
- Naar onze eeuwige bestemming, want de Waarheid zegt: *De mens gaat naar zijn eeuwige huis.*
- De mens vliegt naar de dood, naar het graf, naar het oordeel en naar zijn eeuwige bestemming. De een leeft korter, de ander langer, maar Mozes zegt in Psalm 90 : 10: het uitnemendste van die is moeite en verdriet. Wat verdriet, moeite en teleurstellingen heeft een mens met alles wat de wereld betreft. En Job zegt: *Heeft niet de mens een strijd op aarde?* Maar ook wat betreft het Gods volk, er staat in Psalm 34 : 20: *Vele zijn de tegenspoeden der rechtvaardigen.*

Wat is het een voorrecht mijn hoorders, temidden van al het leed en verdriet van al die teleurstellingen en van de wederwaardigheden, dat wij een sterkte in onze ziel hebben in dat eeuwig Verbond, dat toch voor Gods Kerk een eeuwige vertroosting in al hun nood

is. Daar wens ik met de hulp des Heeren een enkel woord over te spreken uit 2 Samuël 23: 5, waar Gods Woord aldus luidt:

"Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten."

In dat voorgelezen tekstwoord wordt gesproken over het eeuwig verbond als de troost van Gods volk bij al de teleurstellingen die er zijn. En wij hebben in die woorden:

1. Een ootmoedige bekentenis: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God.*
2. De betekenisvolle verklaring: *Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd is.*
3. Een hartgrondige bekentenis: *Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust.*
4. Een hoopvol uitzicht: *Hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten.*

1. Een ootmoedige bekentenis: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God.*

Wij hebben dus uit de mond van David, de man naar Gods hart, een ootmoedige bekentenis: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God.* En wat ligt daar nu in opgesloten? David heeft als jongeling al genade gehad, was geroepen en geheiligd met een innerlijk beginsel om heilig voor God te leven. Hij had wel gedacht dat zijn huis grote eer zou verkrijgen, voornamelijk dat zijn huis oprecht bij God zou zijn. Maar hij heeft op het einde van zijn leven ingezien dat het zo geheel anders was, dan hij in zijn leven verwacht en gehoopt had.

Dat David zeer gezet was op zijn huis, kunt u lezen in 2 Samuël 7. Toen God David op de troon gezet had, heeft hij uitgeroepen: *Wie ben ik, Heere en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?* Zeker, David heeft kennis en deel gehad aan de geestelijke belofte Gods dat uit zijn lendenen de Christus geboren zou worden. En nu heeft in de grond van de zaak David gedacht, dat hij die blijde tijd zou beleven en dat zijn oog zou aanschouwen dat die grote Christus uit zijn lendenen zou voortkomen. Het zou wel gebeuren, maar eeuwen later. Dus niet terwijl David nog leefde. Het zou geschieden op een heel andere tijd en wijze dan David het verwacht had. Wat een bittere teleurstelling voor hem in zijn leven!

En wat heeft die David allemaal met zijn gezin moeten beleven? Mijn hoorders, dat een Ammon tot die droeve daad kwam. Het gebeurde in zijn huis dat één van zijn dochters, Tamar, verkracht werd en dat hij als vader heeft moeten beleven dat Ammon door Absalom werd gedood. En daar is het niet bij gebleven, geliefden. David heeft moeten beleven dat Absalom met drie pijlen doorstoken werd.

En nu staat er in het eerste vers van dit hoofdstuk: *Voorts zijn dit de laatste woorden van David.* Het zijn niet de allerlaatste geweest, maar zij behoren tot de laatste, want de allerlaatste woorden spreken niet van teleurstellingen, maar deze woorden wel.

Het is voor David geheel anders uitgekomen dan hij ooit in zijn leven had kunnen denken. David scheen een te grote waarde aan zijn huis te hechten, aan de uitwendige bloei van zijn huis en vandaar die bittere teleurstellingen. Niet alleen dat hij zoveel onbekeerde kinderen had, maar dat hij zulke goddeloze kinderen gehad heeft, die hem tot verdriet en smart in zijn leven geweest zijn, tot smart van zijn ziel tot aan de dag van zijn dood toe.

En daarom zegt David nu: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God.* Welk een grote teleurstelling heeft David beleefd. Maar ook, welk een bittere teleurstellingen zijn er in

het leven en in het hart van Gods gunstgenoten. Door welke wegen brengt God menigmaal Zijn volk.

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God! En dat ziet niet alleen op het uitwendige, mensen, maar ik lees in deze tekst nog wat anders. Ik lees ook in de Waarheid tussen de regels door: *Hoewel mijn h art alzo niet is bij God*. Want hetzelfde dat David in zijn gezin heeft waargenomen, heeft hij ook waargenomen in zijn eigen hart. En dat zijn wel teleurstellingen voor hem geweest, die hem diep terneer gedrukt hebben. Denk maar aan zoveel van zijn Psalmen.

Gods volk heeft uit kracht van de genade, die God verheerlijkt in hun ziel, het aangelegd op heiligheid. En wat wordt dat volk gewaar? Dat zij in zichzelf niet anders dan onheiligen zijn en dat zij een hart omdragen dat maar gedurig van God afwijkt en afdwaalt. David zegt in Psalm 119: *Ik heb gedwaald als een verloren schaap*. En Paulus zegt in Romeinen 7: 24: *Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?*

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God. Zoals dat volk verlangd had en zo menigmaal gezocht heeft om de zonde te boven te komen en dat alle ongerechtigheid zou worden gedood. Maar toch, hoewel mijn huis alzo niet is bij God. Nochtans houdt de Heere zulke wegen met Zijn volk. De apostel zegt in Romeinen 8: *En wij weten dat degenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn*. En nu moet een kind van God zulke bittere teleurstellingen doorleven die hem gedurig naar beneden drukken, maar die ook in hun ziel door Gods Geest een toevluchtnemen verwekken tot dat bloed des Verbonds. Want voor wie zal die Persoon waarde krijgen, anders dan voor een verloren volk? Voor een zuchtend volk, dat zichzelf leert kennen als  en die melaats is van het hoofd tot de voeten toe. Voor een volk hier op de wereld, dat niet altijd in dit Mesech zal moeten zwerven, maar dat de tijd aanbreekt dat zij voor eeuwig van de zonde verlost zouden worden. Daar strekt zich immers het heimwee van dat volk naar uit, om eenmaal te wandelen in die witte klederen, die wit gemaakt zijn in het bloed des Lams.

2. De betekenisvolle verklaring

Hoewel mijn huis alzo niet is bij God. Vol teleurstellingen, vol wederwaardigheden, vol rampen en onheilen, maar opdat de sterkte van die Kerk in het eeuwig verbond zal liggen, daarom zegt David: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld*. Het behoud en de vertroosting van Gods Kerk ligt in het eeuwig verbond, waar God Abraham mee bemoedigde in Genesis 15. En in Genesis 49, waar Jakob erdoor gesterkt werd en waarvan David zegt in onze tekst: *Voorzeker is daarin al mijn heil en lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten*.

Dat verbond is een verbond van God. Want er staat in die tekst: *Nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld*. En dat ziet daarop dat het verbond van God is uitgegaan. Dat het een eenzijdig verbond is, een onveranderlijk verbond en dat het daarom zulk een dierbare gemeenschap heeft.

- (1) Het is ten eerste een eeuwig verbond en
- (2) Ten tweede is het in alles wel geordineerd en bewaard.

(1) En waarom spreken wij nu van een *eeuwig* verbond?

a. Omdat het *begin* van dat verbond in de eeuwigheid ligt en omdat het een verbond is dat tot in de eeuwigheid *duurt*. Maar ook omdat het een verbond is welks inhoud eeuwig is. Een eeuwig verbond ten aanzien van zijn begin: *Eer iets van mij begon te leven, was alles in Uw boek geschreven*, zo zegt Psalm 139. En in Psalm 2 zegt David: *Ik zal van*

het besluit verhalen. En in Jeremia 31: 3 zegt God Zelf: *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde.* Dat wil zeggen: het verbond komt voort uit Zijn eeuwige liefde en daarin ligt ook de vastigheid voor het volk van God. Het is niet met de tijd begonnen en zal ook niet met de tijd eindigen. Het is niet pas aangevangen toen wij het aanvaardden, maar het heeft zijn begin van Zijn eeuwigheid in Gods liefde. Dat betekent, dat het van God is uitgegaan, vrij en soeverein en al de machten van de hel kunnen dat eeuwig verbond nooit veranderen of vernietigen. Zij kunnen bij dat eeuwig verbond nimmer komen.

Er is voor het volk van God niets vaster dan hun eeuwige zaligheid en behoudenis. Petrus zegt wel in zijn tweede brief: *Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt;* maar dan ziet hij het van zijn kant. Als hij het echter van Gods kant mag bezien, dan had hij gezegd: *De rechtvaardige zal zeker zalig worden.* Het wordt van twee zijden door het volk van God bezien en beleefd. O, dat volk moet met al zijn doen en laten voor eeuwig er buiten vallen. God heeft het gewild en daarom worden zij zalig. Het ligt eeuwig in God vast.

b. En het verbond *duurt* tot in eeuwigheid. *Zij zullen aanzitten, staat er, met Abraham, Izak en Jakob aan de bruiloft des Lams. "Vrees dan niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen om ulieden het Koninkrijk te geven."*

En wat er ook gebeurt, geliefden, het is een *eeuwig* verbond. Hier kunnen verbonden verbroken worden, maar dat verbond kan nimmer verbroken worden. Dat houdt eeuwig stand, omdat God dat eeuwig verbond geopenbaard heeft dat uit de ingewanden van Zijn barmhartigheid voortkomt.

En wat nu de *inhoud* van dat verbond betreft.

Al de weldaden die dat volk hier in de tijd uit dat verbond mag ontvangen, zijn eeuwig, wat hun inhoud en waardij betreft.

Denk maar aan Johannes 17: 3: *En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God en Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.* Dat staat ook in 2 Korinthe 4: 18. Het gaat niet over koren en wijn en olie, over de bloei van onze huizen, de welvaart van onze gezinnen of personen, maar het is een verbond over eeuwige dingen. O, is dat dan geen sterke grond om in al onze benauwdheden de toevlucht te nemen tot dat verbond?

Er zijn maar drie dingen, waar een kind van God in de wereld betrekking op krijgt:

- Ten eerste op God,
- ten tweede op Zijn Woord en
- ten derde op Zijn volk.

Want God is *eeuwig*, het Woord is *eeuwig* en het volk zal ook *eeuwig* zijn. De poorten der hel zullen hen niet overweldigen.

Zij krijgen deel aan de *eeuwige dingen*. O, het is zo'n gelukkig volk, geliefden. Denk aan de arme Lazarus en aan al Gods volk in de gangen van hun leven, als zij de voetstappen van Christus mogen drukken. O, zouden wij die God niet roemen en prijzen? *Gode zij dank, zegt Paulus, voor Zijn onuitsprekelijke gave.* Dat Kind, dat in Bethlehem geboren is, is de eeuwige Zoon des Vaders. En Die krijgen zij uit vrije genade: Want onze Koning is van Israëls God gegeven. Wat dat volk krijgt, geliefden, dat kan geen satan in de hel meer wegnemen, want het zit niet in hun hoofd, maar in het hart en dat gaat er nooit meer uit. Want, zo zegt de apostel Paulus in Kolossensen 1 : 19, *het is des Vaders welbehagen geweest dat in Hem al de volheid wonen zou.*

Want dat is Zijn welbehagen, Zijn eeuwige zegen, die aan dat volk wordt gegeven. Die zegeningen worden almaar groter, voortreffelijker, kostelijker en dierbaarder voor dat

arme volk. Want de Heidelberger Catechismus zegt: *Nademaal ik hier in dit leven het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel*, Zondag 22.

Dat volk moet vaak zuchtend over de wereld gaan, maar zij mogen ook wel eens zingen met de dichter van Psalm 138:3

*Dan zingen wij in God verblijd,
Aan Hem gewijd,
Van 's Heeren wegen.*

Dat volk heeft ook wel eens ogenblikken dat die Geest geschonken wordt, waardoor zij mogen zien hetgeen hun van God geschonken is. En als zij het geloof er bij krijgen, dan wordt alle twijfel buitengesloten en dan gaat hun mond wel eens open, zodat zij mogen zeggen dat zij in het eeuwig verbond een plaats hebben gekregen. Laat er dan gebeuren wat wil, al veranderde de aarde haar plaats en al werden de bergen verzet in het hart van de zee, God is in het midden van hen.

(2) In de tweede plaats, een eigenschap van dat verbond is, *dat alles wel geordineerd is*. Wat is de orde? Ik zal het kort zeggen. De orde is de schikking van de dingen op zo'n wijze, in een zodanige betrekking en in zo'n onderlinge afhankelijkheid van elkaar, dat zij alle aan hun eigen doel kunnen beantwoorden. Nu zegt David: *Dit verbond is wel geordineerd*. Het is ontegenzeggelijk dat orde het sieraad van alle dingen is, de heerlijkheid van alle dingen. Maar wie zal nu in staat zijn de uitnemende schoonheid en heerlijkheid van dat verbond uit te spreken? Op drie hoofdzaken wil ik u wijzen:

1. Zijn oneindig wijs beleid.
2. Zijn plechtige bevestiging.
3. Zijn krachtige uitvoering.

De drie genoemde zaken geven de orde aan het Verbond der genade. Wat het oneindig wijze beleid betreft, dat is gegrond in de liefde en eeuwige wijsheid des Vaders. De plechtige bevestiging ligt in het bloed en de offerande van de Zoon en de krachtige uitvoering van dat verbond zie ik in die Persoon van de Heilige Geest.

- Wat nu het eerste aangaat: Zijn ontwerp was in *de wijsheid en liefde van de Vader*. Al wat er gesproken is ten aanzien van de liefde, de genade en wijsheid van de Vader, eer de wereld was, werd belichaamd in het ontwerp van dit verbond. Gods liefde en wijsheid blijkt er des te duidelijker uit en het is hier nog maar een kennen ten dele. Maar zoveel wordt er toch reeds van ontdekt, dat het ware kind van God met Paulus uitroept: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn oordelen en onnaspeurlijk Zijn wegen*, Rom. 11: 33.
- Dat verbond heeft ook een plechtige bevestiging in het bloed van de Zoon. Vandaar dat het bloed van Christus genoemd wordt: Het bloed des Testaments. Het verbond werd plechtig bevestigd in het bloed van Christus, zoals Paulus ons onderwijst in Hebr. 10. Dat bloed maakt het onherroepelijk en onveranderlijk. En dat wordt ook in het Avondmaalsformulier gezegd, dat Christus door Zijn dood en bloedstorting dat nieuwe en eeuwige Testament besloten heeft toen Hij zei: *Het is volbracht!* En wat uit Zijn mond gegaan is, dat blijft vast en dat blijft onverbroken, Psalm 89.
- Maar als dat alles geschied is, *hoe zal dan dit verbond worden uitgevoerd?* Dat is nu het werk van de Heilige Geest. Hij heeft twee dingen op Zich genomen:
 1. Onze zielen te verzekeren van alle dingen aan de zijde Gods; de heerlijkheid van het verbond te openbaren en er Goddelijk licht over te verspreiden om daarmee de bedoelingen Gods aan ons bekend te maken.

2. En aan onze zijde ons hart te geven en Hem als de God des Verbonds beminnen en vrezen en om de waardij van dat verbond zo diep te doen zinken in ons hart en te doen geloven dat het gewisselijk zal worden uitgevoerd.

Geliefden, indien er iets in deze orde ontbroken had, zouden wij nooit *de zegen van dat verbond* genieten. Maar het is in alles wel geordineerd. Het is ook hiermee gelijk de dichter zingt in Psalm 138: 2:

*Door al Uw deugden aangespoord
Hebt Gij Uw woord
En trouw verheven.*

In dat verbond is alles wat lieflijk is en welluidend. Er is in dat verbond levendmakende genade, volhardende genade, en vergevende genade. Zonder heiligmaking zal niemand God zien. Alle genade die nodig is om ons te brengen tot de vreugde Gods is in dat wel verordeneerde verbond. Het is ook wel geordineerd ten aanzien van de zonde. Er was grote heerlijkheid en schoonheid in het eerste verbond. Daarin was echter geen orde gesteld op de zonde. Toen nu de zonde tussenbeide kwam, was het eerste verbond vervallen en verbroken en van generlei nut meer. Maar dit verbond heeft orde gesteld op de zonde, zodat Gods kinderen in geen zonde zullen vallen of de genade van het verbond zal zich daar over uitstrekken tot vergeving.

Dus de laatste eigenschap van dit verbond is, *dat het wel geordineerd is, wel bewaard en zeker is*. Indien het niet 'wel bewaard', niet vast en zeker geweest was, zou het ons niet tot vertroosting kunnen zijn. De zekerheid van dat verbond ontstaat uit twee zaken: ten eerste uit de eed Gods en ten tweede uit de tussenkomst van Christus. God heeft dat verbond bevestigd door Zijn eed en dat geeft zekerheid aan dat verbond en vastigheid voor ons. Dat kunt u vinden in Hebreeën. 6.

Ook wordt het bevestigd door het Middelaarschap van Christus. Deze is de Borg, van zoveel beter verbond, Hebr. 7: 22. En Hij leeft altijd om te bidden voor degenen die door Hem tot God gaan en die door Hem alzo volkomen zalig kunnen worden.

3. Een hartgrondige bekentenis. *Voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust*

Deze waarheid heeft de Heere eens voor mijn ziel tot grote bemoediging gebruikt. Op mijn veertigste verjaardag had ik zulk een diepe vernederende boodschap in mijn hart gekregen uit Psalm 95: *Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht en het is een volk, dwalende van hart en zij kennen Mijn wegen niet...* Ik moest het alles toestemmen bij het terugzien op alles wat achter ons ligt. Och, wat blijft er anders over dan diepe beschaamdheid en veroordeling? O, nee, wij kunnen voor God niet bestaan. Alles is schuld. Toen liet God mij die avond aan de andere kant ook zien, wat Hij voor mij geweest was in al die jaren. Zijn trouw was groot voor mijn persoon, huis, maar ook wat mijn ambt betreft. O, wat was dat voor mijn ziel tot blijdschap en sterkte! Een troost is dat verbond Gods bij alle teleurstellingen die er zijn. Wat een grote genade is het om in ons leven een tijd te mogen leren kennen dat dit dierbaar verbond voor ons ontsloten wordt en dat wij het leren waarderen.

In dat verbond is kracht en sterkte te vinden voor ons hart en mag onze ziel in dat verbond volkomen rust vinden. O, wat zijn dat dierbare zaken, vol van Goddelijke geheimen. Dat zijn die schatten die in de duisternis zijn, die verborgen rijkdommen. Waar dat verbond dan verklaard wordt en ingewilligd mag worden, blijft niet anders over dan:

*Welzalig hij, die al zijn kracht
En hulp alleen van U verwacht,*

Die kiest de welgebaande wegen.

En om in dat verbond rust te mogen vinden. *In stil zitten en betrouwen, zal ulieden sterkte zijn.*

Er zei eens een oude schipper tegen mij: 'Zalig worden, met de handen op de knieën.' O ja. *Uit genade zijt gij zalig geworden.* Zie het maar in Jesaja 52: 7: *Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten desgenen die het goede boodschap, die de vrede doet horen; desgenen die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen, desgenen die tot Sion zegt: Uw God is Koning.*

Welk een waarde krijgt dan de bediening waar dat gezegend verbond in verklaard wordt als de grondslag en inhoud. Er is immers geen ander fundament. En al wat daarbuiten ligt, is drijfzand mensen, en zal geen stand houden in de dag der eeuwigheid.

Dat verbond, waar onze tekst van spreekt, weet van geen wijken of wankelen. Het is geen wonder dat David in Psalm 27 zulk een getuigenis hiervan geeft. En dat verbond van Christus, die hoogte en breedte daarvan is nooit te meten. Daar is geen einde aan. *De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamer,* zegt de bruid. En is dit een twijfelbare zaak? O nee!

Maar voorzeker, het is vast en bewaard. Daarin is al mijn heil, lust en zaligheid. David wil hier eigenlijk zeggen: 'Als mijn ziel eens verblijd is, is dat alleen in dat dierbaar verbond.' Met zichzelf kon hij niet meer verblijd zijn, en ook niet in alles wat hij geleerd en ondervonden had. God had er de grond uit weggenomen.

Maar nu was in dat verbond al zijn lust en vermaak. En waarom?

- *God Zelf* is in dat verbond en dit behoort tot de aard van hetzelfde. Toen God kwam om het verbond met Abraham op te richten, zei Hij: *Ik ben God, de Almachtige.* Hij sprak daar geen woord van hetgeen Hij voor Abraham wilde doen, maar alleen: *Ik ben God de Almachtige.* Hij laat het daarbij. En verder vordert Hij gehoorzaamheid van hem: *Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht.* Abraham moet er in berusten dat God Zelf in dat Verbond is. Hij wil zeggen: *Vertrouw het aan Mij toe u de gewenste rust te schenken. Ik neem het op Mij.* Ook zegt de Heere in Zacharia 8: *Zij zullen Mijn volk zijn en Ik zal hun God zijn.* Hier hebben wij de eeuwige Fontein en Oorsprong van alle vertroosting. Hij heeft ook Zijn verbond zo gemaakt dat het genoegzaam is om de zielen der gelovigen deze troost aan te brengen. En wat wij tekort schieten, mensen, dat komt niet door gebrek aan volheid in de Fontein en door gebrek aan geschiktheid in de middelen om het aan te brengen, maar door gebrek aan geloof om het te ontvangen.
- Ook *Christus* is in het verbond. Je kunt het vinden in Galaten 3 dat tot Abraham en zijn Zaad zijn de beloftenissen gesproken. Hij zegt niet: En de zaden, als van velen, maar als van één. En uw Zaad, hetwelk is Christus. In alle beloften aan Abraham gegeven, werd op Christus als het Zaad bedoeld, zodat Christus met al Zijn weldaden hun eigendom zal zijn. En dit ligt ook in het verbond opgesloten.
- Voorts zijn *al de beloften Gods* in het verbond. Wat een onuitsprekelijke verscheidenheid aan beloften zijn er uit voortgekomen! En die zijn allemaal berekend tegen alle zonden die ons in deze wereld kunnen overkomen. Het is ten enenmale onmogelijk dat enig gelovige ooit aan iets behoefte zou hebben, zonder dat er een of andere beloofde genade is, overeenkomstig die behoefte. Dat alles behoort tot het verbond.

Dus, let eerst eens op de Oorsprong ervan. *God Zelf*, Die onuitsprekelijk is in overvloedige hulp en genade. Let ook eens het Middel om het te bezorgen. *Christus* is in hetzelfde, Die alles wat wij nodig hebben, voor ons verworven heeft. En eindelijk, let op *de middelen* om er ons deelgenoot van te maken. Dat zijn *de beloften*, zodat er niets ontbreekt tot onze vertroosting.

Dat verbond was *Davids grondslag*, maar ook *zijn vermaak*. Ja, zijn enig vermaak. En wat was daar de vrucht van? Dat daardoor de hope levendig is geworden en de betrekkingen om eenmaal verwaardigd te worden met de ganse Kerke Gods in te stemmen wat wij gaan zingen uit Psalm 89: 1

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid t' allen tijd' vermelden door mijn reên.
Ik weet hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen,
Naar Uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen;
Zo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
Zo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.*

4. Deze tekstwoorden spreken ook van een hoopvol uitzicht: ***Hoewel Hij het nog niet heeft doen uitspruiten.***

Op Christus en Zijn komst in het vlees, was de hope van Davids ziel gevestigd. Denk maar aan Psalm 40. Van Abraham staat er ook in Johannes 8 *dat hij met verheuging verlangd heeft om de dag van Christus te zien. Ja, dat hij hem gezien heeft en verblijd is geweest.* Dat is geestelijk geweest, door het geloof. Zo was het nu ook bij David gesteld. Dat lichamenlijk zien, daar is hij ook niet toe verwaardigd geworden. Maar daarom was het geen hopeloze zaak voor hem; o nee! Hij wist dat de tijd zou aanbreken dat Christus uitspruiten zou. Doch dat het door zulke wegen heen moest, dat heeft hij niet geweten. Dat het rijk der Tien Stammen nog weggevoerd zou worden naar Assyrië en Juda in Babel in ballingschap zou komen en dat na de wederkeer het nog ruim vierhonderd jaar zou duren, eer God Zijn belofte zou vervullen, dat heeft niemand kunnen vermoeden. Toch is alles zo gegaan.

En dán aan het eind van alles, *zou er een Rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk* (niet uitgehouden!) *van Isai*; naar Jesaja 11: 1. Dat uitspruiten ziet ook op de eeuwige bevestiging van de verbondsweldaden, wanneer David en de ganse Kerk voor eeuwig verlost zouden zijn en wanneer zij in waarheid God zouden erkennen voor dat verbond, dat niet alleen aan de ziel geopenbaard was, maar ook aan de ziel bevestigd door de Heilige Geest.

Dat volk krijgt een hoop, een levendige hoop buiten zichzelf. Die hebben een verwachting die niet zal worden afgesneden. Een hope, die eenmaal vervuld zal worden. Aan deze zijde blijft voor het volk een kennen ten dele en een profeteren ten dele, *maar straks zullen zij Hem zien gelijk Hij is.*

O, wat zal het zijn als zij eens verlost van smart en pijn, verlost van alle onvolkomenheid, God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest zullen aanschouwen van aangezicht tot aangezicht en verzadigd zullen worden met Zijn beeld. Daar zal een volle heerlijkheid Gods liggen op het volk des Heeren.

En weet u wat er ook in opgesloten ligt? De erkenning van God voor de wegen van teleurstellingen en smart. Daarom, mijn geliefden, staat er: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld.*

Maar wie zal het uitspreken? Er zijn zoveel noden, ellenden en zoveel wederwaardigheden. Och, waar zou ik moeten beginnen of eindigen? Alles om ons heen

is donker. De wereld leeft in afval. De Kerk Gods is in diep verval. Och, wat zou het wezen, al zouden wij straks elkaar hier nooit meer zien aan deze zijde van het graf, maar als wij elkaar straks mogen zien voor de troon van God en het Lam. Daar wordt alles vergoed en verzoet. Want het is hier allemaal teleurstelling op teleurstelling. En God vergist Zich niet. O nee, noch in het één, noch in het ander. De Heere is recht in al Zijn weg en werk. Dan zullen zij zeggen: *O Heere, daar dank ik U eeuwig voor.* Met al onze vijandschap en tegenstand zal het straks eeuwig over zijn.

Geliefden, God doe ons leven uit die verbondsgenade en verbondsweldaden. Uit die Verbondsgod en uit die Verbondsmiddelaar. O, dat wij die eeuwig mogen roemen en prijzen. *Wat hebt U toch een dierbare weg met mij gehouden,* zal straks elk kind van God moeten zeggen. *Maar och lieve Heere Jezus, U hebt toch al die wegen voor mij geopend, opdat ik U meer en meer zou liefhebben en opdat ik U meer en meer zou omhelzen met mijn gehele hart en ziel en straks voor eeuwig bij de Heere te zijn.* Daar is geen man, vrouw of kind meer, maar daar is God alles en in allen.

O, die daar over de wereld gaan in het gemis van uw dierbaren, die God van u wegnam, de kracht uit het eeuwig verbond zij uw sterkte. Wat hebben wij veel samen doorleefd en doorworsteld en samen gedurig Gods aangezicht gezocht in nood en dood in zoveel omstandigheden. Och, dat u verwaardigd mocht worden van die troost iets te leren kennen. Wat zou ik u dat van ganser harte toewensen, rouwdragenden in ons midden. Dat God er iets van mocht schenken, opdat de bediening toch niet een oordeel, maar een voordeel mocht zijn.

Och, bloed en tranen komen er straks wellicht bij vernieuwing over ons. Maar mensen, dat u een toevlucht tot God mocht nemen en ervaren mocht: *Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.*

De Heere vervulle de noden. Hij mocht zijn bedrukte en bekommerde volk nog eens vrijmaken en verlossen, hart en mond vervullen met Zijn vreugde. Dat het slot nog eens van uw mond afging en dat u roemen mocht in de Heere, in Hem, Die daar gezeten is aan de rechterhand des Vaders, tot verheerlijking van Zijn naam, zodat uw troost en uw sterkte in de God des Verbonds mocht zijn. Nooit zult u met die God beschaamd uitkomen.

Toepassing

Maar mijn onbekeerde medereiziger, die dat alles mist en geen kennis van God en van Goddelijke zaken heeft, wat is uw armoede groot! God opene uw ogen er nog voor, eer het voor eeuwig te laat is. Hij bewerkte uw hart nog door Zijn Geest, om met smart en droefheid te beseffen wat het is om er voor eeuwig buiten te liggen. Groot is het voorrecht om onder de bediening van het verbond te verkeren, maar het is te kort voor de eeuwigheid. Allen die daarop steunen en hun hope er op stellen voor de eeuwigheid, zullen zich bedriegen.

O, misleid uw zielen toch niet. Denk maar aan wat Paulus verklaart van het vleselijk Israël in 1 Korinthe 10, wat zij genoten en doorleefd hadden, maar in het merendeel heeft God geen welbehagen gehad en zij zijn gevallen in de woestijn. Het is noodzakelijk in het verbond opgenomen te worden voor de eeuwigheid. En dat zal ook alleen maar sterkte en troost geven in dit leven.

De Heere zegene daartoe de bediening om Zijns Zoons Christus' wil tot waarachtige bekering, maar ook voor de ware bondelingen tot moed en sterkte, opdat hun ziel in de onwrikbare vastigheid van het verbond zich mag verlustigen tot in eeuwigheid. Amen.

Dankgebed.

Tot slot zingen wij van Psalm 74 het 20^e vers.

*Dat elk verdrukt' Uw bijstand eens erlang';
Laat, laat Uw volk niet schaamrood wederkeren;
Maar wil van hen ellend' en nooddruft weren,
Opdat z' Uw naam verheffen in gezang.*

Ontvang de zegen des Heeren en gaat daarna heen in vrede.

*De genade van de Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.*

2. Het opstaan van God over Zijn volk

Psalm 79:6
 Lezen Psalm 12
 Psalm 35:1,2
 Psalm 6: 9
 Psalm 16:5, 7

Vangen we deze godsdiensttoefening aan door met elkander te zingen van Psalm 79 en daarvan het 6^e vers.

Wat wij uit Gods heilig woord wensen voor te lezen kunt u vinden in Psalm 12.

Onze hulp is in de Naam des HEEREN Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den HEERE in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Geliefden, uit hetgeen wat we gezongen hebben van Psalm 35 is ons wel gebleken, dat Gods Kerk hier op aarde *een strijdende Kerk* is. Die strijd is door God Zelf gezet in het paradijs. Dat is een strijd die doorgaat tot aan het einde van de wereld. Er is geen wapenstilstand in die strijd. David zegt in Psalm 25: *"En die rusteloos mijn val, heet en wrevelmoedig zoeken."*

Wij zijn soms in ons leven blij, dat we 's avonds ons bed voelen. Vorige week konden we door het reizen en trekken twee nachten niet op een bed wezen, maar de derde nacht voelden we het goed, wat het is om je hoofd op een bed neer te mogen leggen. Maar de duivel heeft geen bed nodig, en die heeft ook geen rust nodig. Hij gaat altijd maar door om te verwoesten, om te verlokken, om te verleiden en om in de hel te slepen. Dat is al zijn werk. En naar mate dat het komt aan het einde van de wereld, naar die mate wordt ook de strijd zwaarder, want de Heere heeft in Zijn Woord gezegd, dat hem maar een kleine tijd is gelaten. En die tijd benut hij van alle kanten. Petrus schrijft, *dat de duivel rond gaat als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden.* Als de tijd niet verkort werd, dat betekend, als God er geen einde aan maken zou, dan zouden de uitverkorenen nog verleid worden.

We gaan daar vanmiddag niet verder opin, maar u weet, dat de Heere Jezus tegen die lieve Petrus na zijn herstel gezegd heeft: *"Toen gij jonger waart gorddet gij uzelf, en wandelde alwaar gij wildet, maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zo zult gij uw handen uitstrekken, en een ander zal u gorden, en brengen, waar gij niet wilt."* Dat is niet alleen in het uiterlijke zo. Nee mensen, dat geldt ook in de weg van ontbloting, in de weg van ontdekking, en in de weg van afbreking.

De apostel zegt in 2 Kor.4:11: *"Want wij, die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden."* De strijd wordt al maar zwaarder, geliefden. Daarom gaan ook de meesten van Gods volk als ze ouder worden veel meer zwijgen, als dat ze ooit gedaan hebben, want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt.

Van Gods kant is er geen twijfel voor, hoor. Van Gods kant is het voor de Kerk ruim genoeg, want hun Verlosser is sterk. "Heere der heerscharen is Zijn Naam." De apostel schreef aan de Filippenzen "Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die in u het goede werk begonnen heeft, dat voleindigen zal op den dag van Jezus Christus."

We wensen vanmiddag een ogenblik met de hulp Gods stil te staan bij een woord, wat ons spreekt van de waarborg voor Gods Kerk hier op aarde en straks in de hemel. Onze tekst is uit Psalm 12 en daarvan het zesde vers:

"Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast."

Het gaat in deze tekst over het opstaan van God over Zijn volk.

- Ten eerste waarin dat is gegrond.
- Ten tweede waarom dat geschied.
- En ten derde met welk doel dat plaats heeft.

1. Waarin dat is gegrond.

Er staat in de Statenbijbel boven dit hoofdstuk: *David bidt om zijne en der kerk behoudenis van de algemene boosheid, ontrouw, valsheid, bedriegerij, trotsheid en tirannie, die bij de overheden in zwang zijn, en profeteert dat God hen richten en de vromen behouden zal, volgens de getrouwe beloften van Zijn Woord.*

Toen David die Psalm gezongen heeft, was het ook in het algemeen een droeve tijd. Een tijd van afval. Want hij zegt: "De goedertierene ontbreekt, want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen." Dus het schijnt dat in die tijd niet velen van Gods volk werden gevonden. Dat wil zeggen: God neemt Zijn volk nooit geheel van de wereld weg, maar het leven van dat volk kan zover weg zijn, dat ze ook niet meer tot steun en sterkte voor elkander zijn. Want er staat: *de goedertierene ontbreekt.* Dat wil zeggen de man die in de praktijk nog liefde oefent. En de getrouwen zijn weinig, dat zijn degenen die in de wandel oprecht en getrouw zijn voor God en voor mensen. En dan gaat David hier spreken wat hun leven is. "Ze spreken valsheid, een ieder met zijn naaste, met vleierende lippen; zij spreken met een dubbel hart." En dan zegt hij: "De HEERE snijde af alle vleierende lippen, de grootsprekende tong; die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onze. Wie is heer over ons? En dan volgt er in die tekst: *"Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE."*

Uit het verband van de tekst blijkt het zo duidelijk, dat er nooit redenen zijn, ook niet bij de kerk en ook niet bij de ware Kerk, waarom dat de Heere over haar opstaan zal. In het gehele leven van Gods Kerk leren ze de les, dat al wat God doet en gedaan heeft, uit Zijn eeuwig en soeverein welbehagen is. Gods weg is zo anders als dat Gods volk zich heeft voorgesteld. In het begin van de bekering heeft een mens niet anders op het oog, dan een opgaande weg. Dat hij van kracht tot kracht zal voortgaan, en dat hij zo voor God in Sion zal verschijnen. Maar dat hij door de hel naar de hemel moet, begrijpt geen mens, en dat we teruggebracht moeten worden in de diepe val in Adam.

Nu staat er in de tekst: *om de verwoesting der ellendigen.* Maar dat wil ook zeggen, dat dát volk uit kracht van haar val niet anders kan, dan zichzelf verwoesten. Dat is het, wat er van de val van Adam is overgebleven. Als het voor de Kerk niet eeuwig in een Drie-enig God vastlag, dan zou het voor eeuwig kwijt zijn! We worden in ons leven gewaar,

dat uit ons geen vrucht meer is in der eeuwigheid. Gelukkig dat de Heere zegt: "Uw vrucht is uit Mij gevonden." De Kerk mag de vrucht in Christus terug vinden voor haar eigen ziel en voor haar eigen leven. Het pad wat dat volk hier betreden moet in dit leven, is geen weg op rozen, maar dat is, zoals de Waarheid het ons vanmiddag leert, een weg van ellende.

(1) Ten eerste wordt hier gesproken over *ellendigen*, en ten tweede over nooddruftigen, en daar wordt Gods Kerk door aangewezen.

In Jesaja 41 staat bijvoorbeeld: "De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen, hun tong versmacht van dorst." In Psalm 72 wordt gedurig gesproken over ellendigen en over nooddruftigen. Ellendig betekent 'uitlandig', en nooddruftig betekent 'missen'. Het zijn mensen die gebrek lijden, en zo wordt Gods Kerk in onze tekst vanmiddag aangesproken.

Er is vanzelf geen mens die ellendig wil wezen, en geen mens die nooddruftig wil zijn. In onze natuur zijn we rijk en verrijkt en hebben we geens dings gebrek. Onze natuur wil een bekeerde man of een bekeerde vrouw wezen. Onze natuur wil de vlag naar buiten steken, en dat we van alle mensen bewonderd en aanbeden willen wezen. Nu moet er van ons niet anders overblijven dan een hoopje ellende, waar alle mensen bij vandaan lopen.

Er zei eens een dominee: "Er is tegenwoordig een tekort aan onbekeerde mensen." De godsdienst begrijpt die uitdrukking helemaal niet; die zouden zeggen: Het is toch verschrikkelijk om onbekeerd te wezen. De Heere zegt: "Ik zal in hel midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen." Ellende betekent letterlijk 'uitlandig'. Dat betekent een zwerver, een mens die niet thuis is. Gods volk is een zwerver op de wereld als het goed is. Het is ongelukkig als we hier thuiszaken. Het is o zo gelukkig, als hij zijn pinnen hier niet vast in kan steken!

Het is gelukkig als hij hier steeds maar opgejaagd wordt, *om God nodig te krijgen en God nodig te houden*. Want als God geen verdrukkingen in ons leven brengt, dan kunnen we God aan Zijn plaats laten. Ons vlees heeft helemaal geen behoefte aan God. Ons bestaan is lusteloos en goddeloos. We hebben geen lust aan de kennis van Gods wegen. David vraagt in Psalm 25: "Wie heeft lust den HEERE te vrezen?" Dus dat wil zeggen, dat die ook niet voor het grijpen waren. David wilde een kameraad hebben, en daarom riep hij uit: Wie...? Is er ergens in een hoek nog één die lust heeft om God te vrezen? Het is door vrije, soevereine genade dat een mens lust krijgt om God te vrezen. Dan is er geen lust meer naar de wereld en naar de zonde, en geen lust meer voor zichzelf.

(2) Er staat: ellendigen en *nooddruftigen*. Het is een werk van Gods Geest om een mens ellendig te maken, en dat hij als een *nooddruftige* over de wereld gaat. Dat de Heere in zijn leven bevestigt: *Ik zal uw weg met doornen omtuinen*. Dat is een heiningmuur rondom u maken, zodat ge uw wegen niet vinden zult. En dat ze in de voetstappen van die grote Koning en Borg des Verbonds gaan wandelen. Want Christus heeft in Psalm 69 betuigd: "Doch Ik ben ellendig en in smart." Dus Christus was ook ellendig in Zijn menselijke natuur. "De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge. "Wat heeft Hij veel in het gebed gemeenschap met Zijn Vader geoeffend. Christus heeft in het openbaar gebeden, maar Hij heeft ook in het verborgen gebeden.

We hebben u zo vaak van de preekstoel verteld, dat onze verborgen gebeden vaak eerlijker zijn, dan onze openbare gebeden, want dan durft de mens nog wel eens met zijn armoede voor de dag te komen. Dan durft een mens aan God soms te vertellen waar

het allemaal aan hapert en wat er aan scheelt, en hoe ellendig dat hij zichzelf bevindt. En dat hij als een missend mens over de wereld gaat.

Want al zijn er ogenblikjes voor Gods lieve volk, dat ze eens Avondmaal mogen houden, en al zijn er ogenblikjes dat ze in de gemeenschap met God mogen leven en verkeren, het zijn toch maar uurtjes van korte duur.

Het is hier in dit leven een *God-missende-Kerk*. In de hemel zal het een *God-bezittende-Kerk* zijn. In de hemel zal het een Kerk zijn, waar nooit meer gekermd zal behoeven te worden, maar waar ze *eeuwig zullen zingen van de wegen des Heeren, omdat de heerlijkheid des Heeren groot is*.

2. Waarom dat geschied

Nu staat er in de tekst: *"om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan."* De grond ligt in God, geliefden, want in de wedergeboorte begint de strijd voor dat volk. De wedergeboorte is een werk van Gods Geest, waarin een mens het nieuwe leven deelachtig wordt. En de strijd die dan begint, gaat tot het einde door.

Zo was het ook met de Borg, met Christus. Zolang Christus op Golgotha niet had uitgeroepen: "Het is volbracht", zolang was God als Rechter achter Hem. En zolang was ook de duivel achter Hem, en zolang was de wet achter Hem, en de vijandschap van de wereld. Zo is het met Gods Kerk ook, geliefden.

Nu staat er: "Om de verwoesting der ellendigen en om *het kermen* der nooddruftigen." Dat het volk kermt: *"Ai, hoor naar hen, die in gevang'nis kwijnen, laat hun gekerm voor Uw gezicht verschijnen"*, komt allemaal van Boven. Want van onszelf kunnen we nog geen zucht laten. Al zou u vanmiddag duizend gulden willen geven om eens een ogenblikje te gaan kermen, u zal het nooit behoeven te geven, want het is bij ons niet. Ik zal het u bewijzen uit de Bijbel, dat het bij ons niet is, en dat God het alleen geven kan.

Hizkia was een bekeerde koning. Hij was 25 jaar oud, toen hij de deur van de tempel ging openen, die zijn vader gesloten had. Dat deed hij vanwege de vreze Gods, die zijn hart vervulde. God stuurt een profeet naar zijn huis met de boodschap: "Geef bevel aan uw huis; want gij zult sterven en niet leven." Waar is die man toen terechtgekomen? Hij is op bed terechtgekomen, en hij lag met zijn hoofd naar de muur te kijken. Hij kirde als een duif en hij piepte als een zwaluw.

Mensen, dat heeft *God* gedaan. Als Jesaja niet gekomen was, dan had die man nooit tot God gekermd. Maar God brengt hem in de banden. Van het begin tot het einde is het Gods werk. Er zijn veel mensen, die zeggen: *"U moet tegen de mensen zeggen, dat ze kermen moeten en dat ze roepen moeten!"* Ach, ga maar een pomp water weg laten pompen, als er geen water is. Nu is een mens wel verantwoordelijk, en hij blijft verantwoordelijk. Maar hij moet eens gaan beseffen, dat hij in het Paradijs alles verknoeid en verzondigd heeft. Al de talenten, schatten en gaven die een mens van God gekregen had, die heeft hij allemaal verspeeld.

Vroeger zij het oude volk: "Heere, bindt het nog eens op mijn hart; laat zonde nog eens zonde worden." Zo praatten die mensen. Dat hadden ze van God geleerd, want dat is niet op de wereld te leren. "En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn." De Heere brengt in Zijn liefde de druk in het leven van Zijn volk. Hij brengt de nood in de harten van Zijn volk.

De Heere zei tegen de duivel: "Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job?"

Ja, zegt de duivel, daar heb ik naar gekeken, maar daar verwonder ik mij helemaal niet over. Hij is zo rijk gezegend door U, en daarom is hij zo vroom en zo godsdienstig. Het is zo'n lieve man, omdat hij zoveel schapen en runderen heeft.

De Heere zegt: "Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit." Hij had tien kinderen. Jakob zegt: "Als ik van kinderen beroofd ben, zo ben ik beroofd."

Er zullen er hier ook wel zitten, die al kinderen kwijt zijn. Dat zijn smartelijke en pijnlijke wegen. Alles werd van Job weggenomen, en dan zegt zijn vrouw: "Zegen God en steef: " Hij zegt dan: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God, en het kwade niet ontvangen?" Nu was Job een gerechtvaardigde man hoor, maar hij moest de heiligmaking volkomen en volmaakt in Christus gaan vinden. En als hij daar een oog voor krijgt in het tweeën veertigste hoofdstuk, dan zegt hij: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij; en heb ik berouw in stof en as."

Wat een diepe wegen houdt de Heere met Zijn Kerk op deze wereld! Mensen, laat u niets wijs maken, want wij weten niet hoe we bekeerd moeten worden, en een mens weet niet hoe hij naar de hemel moet. Dat moet God u leren van stap tot stap. O, dat God die onderwijzingen ons mocht schenken door Zijn lieve Geest en door Zijn Goddelijke genade.

Om de verwoesting der ellendigen en het kennen der nooddruftigen... Och, dat volk is zo menigmaal benauwd. Waarvoor? Dat God ontrouw zou worden? Nee, Hij zal nooit feilen in Zijn trouw voor Zijn volk, maar of Hij niet feilen zal voor mij...? Dat wordt de nood. Want het is een persoonlijke zaak hoor! Ik kan honderd keer lezen: "*Ik geloof in God den Vader, den almachtige Schepper des hemels en der aarde.*" Ik kan voor Gods volk geloven dat Hij in de donkerste donkerheden almachtig is, maar of Hij voor mij almachtig is...?

Nu kan een ziel tijden hebben, dat hij daar niets van beseft. Je moet een bloeiende boom nooit gaan snoeien. Daar moet je maar een poosje mee wachten, totdat het winter wordt en er niets meer aan is. Er zijn wegen nodig in ons leven om dat allemaal te moeten leren. We moeten gaan leren dat we de duivel zijn toegevallen in ons verbondshoofd Adam. En om het kort te zeggen, als God ons over zou geven aan de lusteloosheid van een mensenhart en -leven, dan komt het wel openbaar wat er in zit.

Vroeger was er een ouderling in een gemeente, toen ik pas begon met praten, - zal ik maar zeggen. - Die man vroeg in zijn gebedje: *Heere, geef die jongen lust en liefde.* Ik dacht: Man, dat moet je toch elke keer niet bidden, want ik heb lust en ik heb liefde.

Maar er komen andere tijden, mensen. De ouden van dat volk zeiden: "De hemel verkwikt niet meer en de hel verschrikt niet meer." Het zal zo'n wonder wezen als God nog eens terug komt.

Om de verwoesting der ellendigen en om het kermen der nooddruftigen zal Ik nu opstaan. God is over Zijn volk opgestaan in de nooit-begonnen-eeuwigheid, want anders was er nooit sprake van een opstaan in ons leven.

De Vader heeft de Zoon verordineerd als een Borg en Middelaar van Zijn Kerk. Die Borg is opgestaan in de Raad des Vredes toen de Vader de 'verlegen' vraag gedaan heeft: "Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten, en u geven het gewenste land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der heidenen?" Jer. 3:19. En in Jeremia 30:21 staat: "Wie is Hij, Die met Zijn hart Borg worde, om tot Mij te genaken?" En dat Hij toen zo naar voren is gekomen: "Ziet, Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands." De Zone Gods is opgestaan om als Borg op te treden, om dat grote werk der verlossing op Zich te nemen, om de toorn te stillen, en om de gramschap te blussen. Om de wet te vervullen, en om satans kop te vermorzelen. Om Zichzelf aan het vloekhout des kruises te laten nagelen, om daar als een verwoorpene, als

een vervloekte te sterven. Om in Johannes 6 tegen Zijn Kerk te zeggen: "Want tenzij dat gij het vlees des Zoons des mensen eet, en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uiterste dage. Want Mijn vlees is waarlijk Spijs, en Mijn bloed is waarlijk Drank."

Daarom zal Ik nu opstaan. Christus is gestorven en Hij is nedergedaald ter hel, omdat wij onszelf in de hel gezondigd hebben. Rutherford zegt: "Christus is gestorven en Hij is nedergedaald om de juwelen van de bodem der hel op te halen, en ze in Zijn bloed te wassen, om ze door Zijn Geest te reinigen, en om ze terug te brengen in de armen van Zijn Vader." Hij heeft ze opgeraapt, meegenomen, terechtgebracht en thuisgebracht. Daar hebt u de weg der zaligheid in vier punten. En dat zijn de wegen, die God Zijn Kerk leert, geliefden. *Ik zal opnemen, Ik zal dragen, en Ik zal redden.* En Ik heb het gedaan en Ik zal het doen, en tot de ouderdom en de grijsheid toe ben Ik Dezelfde. Mensen, als u kan, kom er dan maar tegen op. *Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar het is al des ontfermenden Gods.*

Nu zal Ik opstaan. Als Hij opstaat is het tijd, en dan staat Hij op een krachtige wijze op. Hij staat op om te overwinnen, en Hij staat op om te verlossen. "Om de verwoesting den ellendigen, om het kermen der nooddriftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE." We zingen in Psalm 6:9, wat we nu ook willen doen:

*"De Heer' wild' op mijn kermen,
Zich over mij ontfermen,
Hij heeft mijn stem verhoord.
De Heer' zal op mijn smeken,
Geen hulp mij doen ontbreken;
Hij houdt getrouw Zijn Woord"*

3. Met welk doel dat opstaan plaats heeft

"Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddriftigen zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast. "

Geliefden, het gaat met Gods volk op de ondergang aan. We hebben het al zo vaak gezegd, en misschien bent u het wel zat. Maar zij zijn meer op weg naar de hel dan naar de hemel. Vraag het maar aan dat arme, aan het verachte, aan het vertrapte, veroordeelde, bestreden en ellendige volk. Vraag aan ze hoe het er aan toe gaat, en wat er allemaal afspeelt. Daar mij spotters durven vragen:

*"Waar is God, op Wien gij bouwdet,
En aan Wien g' uw zaak vertrouwdet?"*

Die hij aanblaast, gelijk als het kaf voor de wind weggeblazen wordt. Zo is de duivel gedurig bezig om dat volk weg te blazen. Om al hun hoop en al hun verwachting weg te nemen. Het zal een toer wezen om bekeerd te blijven hoor, ik hoop dat u het begrijpen mag. Dat 'bekeerd zijn' moet u verspelen, mensen.

Ik moet gaan eindigen, want de tijd gaat maar door. Ik zie een man, die van zijn kindse dagen af van God geleerd en gezalfd is, namelijk David. Ik zie hem bij koning Achis, daar laat hij zijn zever door zijn baard lopen, en hij krabde aan de deur alsof hij zijn verstand kwijt was. Die koning zegt: *Heb ik razenden gebrek?* Hij laat hem wegsturen. De soldaten hadden hem van alle kanten wel dood kunnen slaan. Maar dan dicht hij die lieve Psalm 34. En wat zegt hij dan? Is hij dan de koning, de bekeerde man, de

bevestigde man? Nee, dan zegt hij: "Deze ellendige riep, en de HEERE hoorde, en Hij verloor hem uit al zijn benauwdheden." Dan moet je van bekeerd weer een ellendige worden. En als dat vandaag nog eens ingedrukt wordt, dan voel je het nog, en dan krijg je nog liefde voor die man vanwege het dierbare werk van God.

Om omhoog te gaan is niet veel voor nodig, maar om in de diepte en vernedering te komen, en in de verootmoediging gebracht te worden, is Gods Geest voor nodig. Daar zegt het volk van: 'Dat God me daar zou brengen, ik heb er wel eens mogen liggen in mijn leven, maar waar is het nu? Ik zit op de hoogte van Gilboa, waar geen dauw en regen meer vallen.'

"Om de verwoesting der ellendigen, en om het kennen der nooddriftigen, *zal Ik nu opstaan.*" God weet wel wegen te openen om Hem weer nodig te krijgen. Ik zal alleen de teksten noemen, want ik kan er verder niet op in gaan, want het wordt te laat.

In Psalm 3, in Psalm 7, in Psalm 9, in Psalm 10, in Psalm 44, en in Psalm 82 is het elke keer: *Sta op o God!* Het schijnt zo vaak voor dat volk, dat God ze vergeten heeft, dat God er niet meer aan denkt, en dat God nooit meer terug zal komen. "*Zou God Zijn gená vergeten, nooit meer van ontferming weten?*" "Zal ik zó moeten gaan sterven? Zal ik zo de stap straks in het donker moeten gaan doen als de dood komt?"

De man die morgenochtend begraven wordt, heeft zoveel jaar aan die kant van de kerk gezeten. Hij riep me in het ziekenhuis en ik heb er bij gezeten. Ik zei tegen hem: "Hoe is het?" Hij zei: "Ik ben alles kwijt." Dat is het, wat hij mij verteld heeft. Of hij verder nog wat naar voren gebracht heeft, weet ik niet. God is vrij.

Geliefden, het moet eeuwigheid worden, en dat is een ontzettende stap. U moet bedenken, dat de Heere de dood niet in de wereld gebracht heeft, maar dat heb ik gedaan. Dat hebben wij gedaan. En het zal voor Gods volk de laatste vijand zijn, die teniet gedaan zal worden.

En dat andere vrouwtje zei vorige week nog tegen mij: "Het is niet altijd even levendig, maar het is niet dood."

"*Om de verwoesting der ellendigen, en om het kermen der nooddriftigen, zal Ik nu opstaan.*" Het is een volk zonder handen en zonder voeten. "*Gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten Redder zijn.*"

Zal Ik nu opstaan. Het is een bewijs dat u genade hebt, als God u moet helpen, en dat u door God geholpen wordt. Dat u het allemaal in uw leven onderzoeken zou tussen God en uw ziel, en dat u in uw leven tot de belijdenis gebracht mag worden: *O God, ik kan het niet, en ik wil het niet; het is van alle kanten afgesneden.*

Maar nu zal Ik opstaan, en Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast. De zaligheid voor de Kerk hier en na de tijd, is verzekerd en ligt gewaarborgd in een Drie-enig Verbonds-God. En in de bediening van het Sacrament hebben we de tekenen en zegelen voor Gods uitverkorenen. Waar Hij Zichzelf in de dood heeft gegeven om doden het leven weder te geven. En om degenen die zichzelf als zo dood voor God leren kennen, dat die verlevendigd zouden worden door het Leven der Goddelijke genade, vloeiende uit de enige Middelaar des Verbonds. Uit Hem, Die het Leven is van al Zijn lieve volk.

"*Om de verwoesting der ellendigen en om het kennen der nooddriftigen zal Ik opstaan.*" Nu denken wij soms, dat God te laat komt. Maar u moet rekenen, dat in Psalm 66 staat: "Verkwikkend ons ter goeder uur." Nu wordt dat volk in haar leven gewaar, dat Hij niet te vroeg komt, want anders zou het geen wonder wezen; en Hij komt niet te laat, want anders was het afgelopen. "Verkwikkend ons ter goeder uur." Voor al dat volk is de weg

gebaand tot het Nieuwe Jeruzalem, waar ze geen strijd en geen banden meer hebben. En waar ze ook zichzelf niet meer verwoesten zullen. Daar zullen de engelen Gods zijn voor de troon en voor het Lam.

Toepassing

Jong en oud, is uw leven vanmiddag hierin verklaard? Kunt u er *ja en amen* met uw hart op zeggen? Kunt u met Hizkia zeggen: "Bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven vare mijn geest?" O, dat de God aller genade het nog geven mocht, dat het eenvoudige woord nog gezegend mag worden tot waarachtige bekering. Dat er nog velen getrokken mochten worden uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht! Dat het toch niet alles tevergeefs zou wezen, maar dat het een ingang en doorgang in onze harten mocht vinden. De deur van de genade staat nog open voor de grootste en voor de snoodste van de zondaren. En we hebben u vanmorgen nog gezegd, dat God niet vraagt om uw geld en om uw praat, en om uw gebeden, maar het allerslechtste wat u op deze wereld bezit, wil God hebben. Namelijk *uw hart*, om dat te reinigen voor de hemel, en om het pasklaar te maken voor het nieuwe Jeruzalem.

De Heere mocht de wonderen van Zijn genade nog verheerlijken, en Zijn Woord nog zegenen tot ontdekking van de huichelaar, maar ook tot verkwikking en versterking van dat strijdende volk. Van dat volk, wat het zelf niet meer kan, en dat gedurig moet zeggen:

*"Twist met mijn twisters, Hemelheer,
Ga mijn bestrijd'ren toch te keer;
Wil spies, rondas en schild gebruiken,
Om hun gevreesd geweld te fnuiken."*

Amen.

Dankgebed.

Psalm 12:5, 7

*"Omdat Mijn volk verwoest wordt en verdreven,
Omdat het kermt, nooddruftig treurt, en zucht.
Zal I; zegt God, "Mij nu ter hulp begeven,
En drijven, die hen aanblaast, op de vlucht."*

Ontvang de zegen des Heeren en gaat daarna heen in vrede.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes
zij met u allen. Amen*

3. Een grote genade en een onuitsprekelijk voorrecht in een diepe weg

Psalm 141:3, 9
 Lezen: Psalm 38
 Psalm 38:13, 14, 15
 Psalm 51:8
 Psalm 39:2, 6

Hetgeen wij uw wensen voor te lezen, dat kunt ge opgetekend vinden in Psalm 38.

Onze hulp is in de Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den HEERE in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken wij nu te samen het aangezicht des Heeren.
 GEBED

Geliefden.

In Psalm 85 zegt de dichter: "Ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal." En dan voegt hij er aan toe: "Want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken." Dat is ten eerste een mens, wiens oren door God zijn geopend, want anders zijn wij doof. Met eerbied gesproken, al schreeuwt God, dan nog zullen we het niet horen en het niet opmerken. De Heere moet in ons leven zeggen, zoals we lezen van Christus: "*Effatha, wordt geopend.*" En dat was bij die dichter geschied in zijn leven. Maar er was in het leven van die man meer gebeurd. Er staat in de 85^e Psalm: "Gij zijt Uw lande gunstig geweest, HEERE! De gevangenis van Jakob hebt Gij gewend."

Dus het was een mens die door God uit de gevangenis gehaald was. Het was een mens, wiens misdaad was weggenomen, en al zijn zonden waren bedekt. Het was een mens, voor wie al Gods verbolgenheid was weggenomen, en God had Zich in Christus voor zijn ziel afgewend van de hittigheid van Zijn toorn. Nu vraagt hij om teruggebracht te worden in de gemeenschap met God.

De *wedergeboorte* is een weldaad, *de vergeving van de zonden* is een weldaad, maar ook *het teruggebracht worden in de gemeenschap met God* is een weldaad. Met de vergeving van onze zonden zijn we nog niet thuisgebracht. En daar vraagt de Kerk om in Psalm 85. Maar de Kerk weet ook, dat God dat op Zijn tijd en niet op onze tijd doen zal. Dat is de tijd van Zijn Goddelijk welbehagen.

Tussen die weldaden vinden we een wachtende ziel, zoals hier in Psalm 85, die in het geloof het ogenblik afwacht, dat God zijn gebed zal verhoren, en hem de begeerte van zijn hart zal geven. "Ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal." Gelukkig geliefden, wanneer het zover in ons leven mag komen. Dat is een weldaad. Wat daar aan voorafgaat, wensen we vanmiddag te overdenken.

De tekst voor deze ure kunt u vinden in Psalm 38, en dan het 14^e tot en met het 16^e vers:

"Ik daarentegen ben als een dove; ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet. Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geen tegenredenen zijn. Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!"

Veertien dagen geleden hebben we stilgestaan bij het 13de vers van deze Psalm. "En die mijn ziel zoeken, leggen mij strikken; en die mijn kwaad zoeken, spreken verdervingen, en zij overdenken den gansen dag listen." We hebben toen gesproken over een diepe weg, die door David bewandeld moest worden. Een diepe weg, die de weg van Christus was.

Vanmiddag wensen we iets te zeggen over het tweede en derde punt.

- Ten tweede: *een grote genade.*
- En ten derde: *een onuitsprekelijk voorrecht.*

Ten tweede, een grote genade, omdat Christus voor al Zijn volk een voorbeeld heeft nagelaten. "Die, als Hij gescholden werd, niet wedschold, en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt."

En het derde punt, is een onuitsprekelijk voorrecht, en dat wijst ook op Christus, als de vrucht wat Hij voor de Kerk verworven heeft. "Ik daarentegen ben als een dove, ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet. "

Ten tweede, een grote genade

Een doof mens is een mens die niet kan horen. Er zijn mensen, die zo geboren zijn, maar er zijn ook mensen die zo worden. Een stomme is iemand, die geen woord kan uitbrengen. Er zijn ook mensen, die *doofstom* genoemd worden, en dat is iemand, die nooit iets horen kan, maar die ook niets zeggen kan. Dat is een mens die zichzelf niet verklaren kan. Die mist die vermogens in zijn leven. David was niet doof, en daarom ook niet stom. David was een normaal mens. We lezen in Gods Woord wel dat hij ziekten had en krankheden, maar over het algemeen was hij een mens die kon horen, en een mens die kon spreken. Maar in onze tekst zegt hij: *"Ik daarentegen ben als een dove, ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet."*

Ik daarentegen, dat wijst ons vanzelf op al hetgeen, wat naar zijn hoofd geslingerd werd. Zijn vrienden hebben hem verlaten, maar zijn vijanden waren wakker. Die deden niet anders dan zijn ziel benauwen.

Als een mens genade krijgt, dan krijgt hij drie vijanden, en dat is *de wereld*, dat is de *duivel*, en dat is zijn *eigen vlees*. Dat zijn machtige vijanden; dat zijn verbonden vijanden, en het zijn doodsvijanden. Het zijn vijanden, die alleen loeren op de ondergang van dat volk. Als God een mens bekeert, dan begint dat. En dat zal eindigen als dat volk sterft. Dat is een strijd, die alleen Gods Kerk kent. Wanneer een mens die strijd niet kent, dan kent hij geen leven. Want een eigenschap van het leven Gods is, dat het een leven is van strijd.

De Heere Jezus heeft in Johannes 16:33 tegen Zijn discipelen gezegd, en dat heeft Hij Zijn gehele Kerk nagelaten: "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Gelukkig heeft Hij daaraan toegevoegd: "Maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." In de wereld zult gij verdrukking hebben. En straks in Openbaring staat er van Gods Kerk geschreven, *dat ze uit de grote verdrukking zijn gekomen*. En die strijd is bij de één heftiger, dan bij de ander. En de ander heeft uitwendig veel aanvechting, en de ander inwendig. God heeft voor elk van Zijn volk een weg bepaald. Ieder heeft zijn eigen weg.

Ik heb zielen in mijn leven gekend, die jong in de vrijheid gesteld werden, en veel tot lof van God mochten spreken. Met heimwee denken we daar vaak aan terug. We hebben jaren één van dat volk in een gemeente gehad. Op een middag kwam zij uit de kerk, en toen was er gepreekt *over de Heilige Geest en over Zijn werk*. Het was een vrouw van 86 jaar oud. Ze stond in haar keuken en daar begon ze te huppelen van zielsvreugd. Haar dochter heeft het gezien, dat haar moeder zo in God verblijd was. Dat zijn bijzondere gevallen, mensen.

We hebben zielen gekend, en we kennen er nog wel een paar die bijna nooit een blijde dag hebben, maar die al hun leven naar Hebreëën 2, in banden zijn. We weten van een vrouw die op de laatste dag van haar leven losgemaakt en vrijgemaakt werd. In gezelschap van haar kinderen riep ze het uit: "*Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk!*"

Al zou een mens zeggen: 'Heere, waarom dat allemaal?' Dan zegt Gods Woord in Psalm 77:

*Heilig zijn, o God, Uw wegen;
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen;
Wie, wie is een God als Gij,
Groot van macht en heerschappij?*

Hij is een vrijmachtig God.

Hier in Psalm 38 hebben we een bijzondere gang in het leven van David, de man naar Gods hart. Die man is niet altijd zo geweest. Gods volk zijn allemaal zwakke mensen, hoor. En David heeft zijn mond ook voorbij gepraat. We weten het geval met Nabal. Hij zei: "Zo doe God aan de vijanden van David, en zo doe Hij daartoe, indien ik van allen, die hij heeft, iets tot morgen overlaat, dat mannelijk is." Gelukkig dat Abigáël het tegengehouden heeft. Zij is als een middel gebruikt om hem op zijn plek te brengen, want anders had hij een hoop kapot gemaakt, en had er zijn levenlang bloed gekleefd aan zijn vingers. Dus David heeft zichzelf ook wel eens voorbij gepraat. Maar als je bij Gods volk mag behoren, dan moet je en dan mag je er op terugkomen. De godsdienst gaat door, maar Gods Kerk mag terug komen.

Maar nu de tekst in Psalm 38. *Ik daarentegen ben als een dove*. De vijanden waren van alle kanten bezig, van binnen en van buiten, om hem te vermoorden. Ze braakten er alles uit tegen hem, en ze hebben die mensenziel van alle kanten doorstoken. Straks zegt hij: "De tegenredenen ontbreken mij." Dat was wel ten opzichte van de Heere, maar dat was niet ten opzichte van hemzelf, want hij werd belasterd en hij werd belogen. Hij werd gescholden, maar zonder grond. In Psalm 4 zegt hij: "Weet toch, dat de HEERE Zich een gunstgenoot heeft afgezonderd." Dat zegt hij hier niet.

"Ik daarentegen ben als een dove, ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet."

Dit is de tweede keer in zijn leven dat dit gebeurt. De eerste keer was dat in de weg van de rechtvaardigmaking, toen God hem voor Zijn gericht stelde. Toen het recht van God Zijn loop moest hebben in zijn leven. Toen heeft hij hetzelfde beleefd, als wat de Waarheid getuigt van Josua, de hogepriester, die daar bekleed stond met vuile klederen. En de duivel stond aan zijn rechterhand, om hem aan te vallen en hem te beschuldigen. Toen David voor het Goddelijke recht kwam, toen heeft hij zijn mond niet opengedaan. Mensen, als u genade van God gekregen heeft, dan kunt u uw leven lang niet door blijven praten. Dan zal er een tijd in uw leven aanbreken, dat klaar bent met praten. Dat het praten ophoudt.

We lezen in Jesaja 6, dat Jesaja voor het recht kwam. Hij zag den Heere, zittende op een hoge en verheven troon, en Zijn zomen vervullende de tempel. Toen riepen de cherubs

uit: *"Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen!"* Toen getuigde Jesaja: *"Wee mij, want ik verga! Dewijl ik een man ben van onreine lippen, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is."*

Och mensen, wat gelukkig als een mens eens uitgepraat raakt. Jakob is aan Pniël ook uitgepraat geraakt. Eerst zegt hij: "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent." Maar toen de Heere zijn heup verwrongen had, toen is hij stom voor God geworden.

Ik ga daar vanmiddag niet verder op in, maar het verschil is of een mens *vóór* het recht van God komt, of dat hij *onder* het recht van God komt. Voor het recht blijven we nog leven, maar onder het recht wordt u in Adam afgesneden. Onder het recht dan sterft u, en dan komt er een ogenblik in uw leven, dat God met u kan doen, wat Hij wil. Al zou Hij u dan voor eeuwig opzij zetten, dan zou u uw mond niet opendoen, en zou God geen onrecht doen. Daar zegt God tegen die zondaar op grond van de gerechtigheid van Christus, en op grond van Zijn volkomen genoegdoening: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg, om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet."

Maar in onze tekst in Psalm 38 *is het in de weg van heiligmaking*. Christus is de grond van de rechtvaardigmaking, maar Hij is óók de grond van de heiligmaking. En dat moeten we bevindelijk leren kennen tussen God en onze ziel. David zegt: *"Ik daarentegen ben als een dove; ik hoor niet, en als een stomme, die zijn mond niet opendoet. Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geen tegenredenen zijn."*

Met eerbied gesproken, ze konden in die tijd alles tegen hem zeggen. Ze konden hem uitschelden van zijn hoofd tot zijn voeten. Ze konden het verschrikkelijkste wat er op de wereld was tegen hem zeggen. Hij was als een dove, die niet hoort en als een stomme, die niet spreekt. Die man lag onder God verslonden. Dat is een bovennatuurlijke genade, want als we in onszelf staan, al hebben we genade ontvangen, dan behoeven ze niet zoveel tegen ons te zeggen, of het is verkeerd. De brand is er gauw in, dat duurt niet zolang. Soms is er maar één woord nodig.

Er staat in Jakobus, *dat één enkel woord, een klein vuur, een grote hoop hout in de brand steekt*. En wat er van de tong en van de mond gezegd wordt in Romeinen 3, en in Jakobus 3, en in Jeremia 17, dat is verschrikkelijk. Dan moet een mens maar proberen om uit de weg te komen. De tong is een vuur die ontstoken is in de hel. En wat er dan uitkomt, is met geen woorden te bespreken.

Er is geen mens die van nature de minste wil zijn, maar Gods kinderen zijn mensen, die het gedurig verliezen. Ze verliezen het voor God en ze verliezen het voor elkaar. Dat zijn mensen, die door genade de minste mogen worden.

Ja, ik ben als een dove. Ik hoor niet, en als een stomme die zijn mond niet opendoet. Die man, David in Psalm 38, lag onder God verslonden. Hij aanvaardde in de weg van heiligmaking zijn doodvonnis. Dat gebeurt in de weg van rechtvaardigmaking ook, maar nu in de weg van heiligmaking, dat wil zeggen in de weg van oefening, gaat het dezelfde weg. Want ook dan is een mens van alle kanten schuldig.

Laat ik maar eens wat noemen. Al zou een mens in zijn leven nog geen lucifer gestolen hebben, voor God is hij toch een dief. Al zou hij nog nooit een mens uitwendig uitgescholden hebben, maar van binnen zijn we moordenaars. Dat is allemaal hard om aan te nemen voor mensen, die denken dat ze zo goed zijn.

Maar dat is nu de hele zaak. We zouden vele voorbeelden kunnen noemen van iemand, die door God ontdekt is aan de plaag zijns harten, maar dat zullen we vanmiddag niet

doen. "Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet."

Elkaar doodslaan met woorden, en elkaar vermoorden met de pen, wordt zoveel gevonden. Een mens moet van dag tot dag bewaard worden. We hebben vanmiddag gezongen:

*"Zet, HEER', een wacht voor mijne lippen;
Behoed de deuren van mijn mond,
Opdat ik mij, tot gene stond,
Iets onbedachtzaams laat' ontglippen. "*

Als we onszelf leren kennen, dan zijn we van geen mens benauwder, dan van onszelf. En dan hebben we van ogenblik tot ogenblik de bewaring en de bescherming van God nodig, opdat de Heere een vurige muur rondom ons zijn zou. En dat we zoveel tegenwicht in ons leven krijgen, om in evenwicht te blijven, opdat we het oordeel Gods, het oordeel der verdoemenis, niet over ons zouden halen.

David was gelukkig als een dove, en als een stomme, die niet hoort en die niet sprak. Hij was een zwijgende mond onder God geworden. Om alles dan te mogen aanvaarden, en alles over te mogen nemen, omdat het allemaal een vrucht is van onze diepe val in Adam.

Uitwendig kunnen ze veel tegen ons zeggen. Er kunnen woorden gesproken worden, die zo diep insnijden, dat ze nooit meer vergeten worden. Maar dat is allemaal het ergste nog niet. Wat van binnen gesproken worden, kan geen mens stop zetten, en kan geen mens afbreken.

Er zijn mensen op de wereld, waar je de deur voor toesluiten kan. Zodat je 's avonds de deur op slot doet en zegt: *het is afgelopen!* Dat gebeurt soms wel eens in de dorpen, dat ze je aan de deur nog lastig vallen. Blaadjes en brieven door je brievenbus stoppen, en allerlei andere dingen. Maar van binnen is het niet te stoppen. Job in zijn diep lijden zegt op een plaats, *dat zelfs zijn bed aan hem nog geen verkwikking gaf, want dan werd hij bezet met dromen en verschrikkingen.* Dan kwam hij in zijn dromen nog in de hel terecht.

De één wordt meer geplaagd en gesard dan de ander, maar er zijn er onder Gods kinderen, die bijna dag en nacht geen rust kunnen vinden. Voor wie het een wonder is, als de Heere ook op hun hart beslag legt. Want we hebben vanmiddag gezegd, dat het verbonden vijanden zijn, en het zijn doodsvijanden.

Toen Christus op de wereld kwam, is Hij verzocht geworden van de duivel. De duivel heeft Hem zelfs verzocht tot zelfmoord, want hij zet Hem aan om van de tinnen des tempels te springen; *en de engelen zullen U opvangen,* zegt hij. Maar Christus zei: "Er staat geschreven: *Gij zult den Heere, uw God, niet verzoeken.*"

En als we dan bedenken, hoe het niet de Borg Zijn hele leven gegaan is...! Hij is getrokken voor Pilatus, voor Kájafas, en voor Herodus. En hoe Hij aan het kruis van Golgotha aan alle kanten omringd is geweest als door stieren. Dat ze Zijn ziel doorstoken hebben met woorden, zoals: "Anderen heeft Hij verlost, Hij kan Zichzelf niet verlossen." Tot de laatste minuut hebben ze Hem gesard.

Gods weg met de Kerk is niet anders. Ze moeten de voetstappen van de Borg drukken. En gelukkig dat ze mogen weten, dat ze in de voetstappen van de Borg mogen gaan. Hugo Binning, die zo jong gestorven is, zei een keer in zijn leven: *"Heere, vriendelijk bedankt voor de verlaten christenen zijn."* De Borg heeft nooit anders ondervonden. "Versmaadheid breekt en scheurt Mij 't hart vanéén." Toen David ging sterven, is zijn vrouw nog in zijn ziekenkamer gekomen, en heeft hem nog

in de onrust gebracht, omdat Adónia zichzelf koning wilde maken. Hij had op zijn sterfbed al gezegd: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld dat in alles wel geordineerd en bewaard is."

We hebben jaren geleden in een gemeente een ziel gehad, die er ook zo diep door moest. Maar ze zei tegen één van Gods knechten: "De laatste dag van mijn leven moet u me maar bezoeken, want dan zult u zien, dat mijn Vader het niet meer toelaat, dat de duivel me naar de hel zal slepen." Het is gebeurd. De laatste dag lag ze in de volle vrede en in de volle blijdschap te wachten op de engelen Gods, die haar ziel zouden dragen in de schoot van Abraham. Er was geen stukje vlees aan dat lichaam meer, zo zwaar was de strijd geweest.

*"Hij zal genaad' en ere geven,
Hij zal hun 't goede niet in nood,
Onthouden, zelfs niet in den dood."*

David was als een dove, en hij was als een stomme. Ze konden alles tegen hem zeggen. Gelukkig als het met ons ook zo eens gaan mag. Wat een voorrecht als we diezelfde genade deelachtig worden, maar dat kan alleen als we onze zaak in God kwijtraken. Daar gaan we nog een ogenblikje over spreken, maar vooraf zingen we Psalm 51:8

*"Heer' open Gij mijne lippen door Uw kracht,
Zo zal mijn mond Uw lof gestaâg vermeren.
Geen offer kan voor mijne zonden gelden;
Behaagd' U dat, straks wierd het U geslacht.
Indien Gij lust in brandend' off'ren had,
Dan wierd het vuur door mij gewis ontstoken;
Ik spaarde dan noch zorg, noch vlijt, noch schat,
Maar zou 't altaar van offervee doen roken."*

En nu in de derde plaats ***is het een onuitsprekelijk voorrecht om te mogen delen in de vrucht van Christus' zwijgen hier op aarde.***

We hebben reeds opgemerkt, dat ze Christus veel belasterd hebben. Wat hebben ze niet naar Zijn hoofd geslingerd, ook vooral toen Hij stond voor Kájafas, en voor Pilatus en voor Herodus. Dan staat er gedurig: "Doch Jezus zweeg stil." Herodus wilde graag spelen met Christus, maar Hij heeft geen woord tegen hem gezegd. Hij was als een dove en een stomme. Maar het geheim lag daar: "Op U ben Ik geworpen, van de baarmoeder af. Die Mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan mijner moeders borsten."

Daarom mocht David zeggen in onze tekst: "*Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!*" David was verwaardigd om te mogen zwijgen. Om het met andere woorden te zeggen: David hoefde voor zichzelf niet meer te vechten. God had het voor die man opgenomen, en dat ten eerste in Zijn eeuwige liefde in de Raad des Vredes, en in de tijd van Gods welbehagen, en in het Borgwerk van de Middelaar. En nu mocht dat vruchtbaar zijn, hij mocht zwijgen. "*Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!*"

Waarom zegt die man nu allereerst: "*Op U, HEERE, hoop ik?*" Dat ziet hier op de dadelijke vergeving der zonden. Want al is de schuld vergeven en weggenomen, de smet der zonden blijft. En in Psalm 38 gaat het niet over de schuld der zonden, maar daar gaat het over de smet der zonden, die Gods kind aankleeft bij dagen en bij nachten. En nu zegt David: "*Want op U, HEERE, hoop ik;* omdat die getrouwe Jehovah, de

Verbonds-God, Zijn volk aanziet in Christus. Omdat Hij Zijn volk altijd aanziet in Christus. Dat is niet voor een uurtje, of een dag, maar dat is zolang als dat ze hier in het strijdperk van dit leven zijn. Dat is met andere woorden, wanneer ze geloven mogen, maar ook wanneer ze het niet geloven kunnen. Want de voorbede van Christus en de bediening van de Middelaar is niet onderhevig en onderworpen aan mijn geloof, of aan mijn niet-geloven. Dat is een zaak, die altijd doorgaat.

De apostel zegt in Romeinen: "Alzo Hij altijd leeft, om voor hen te bidden." En daarom houdt Hij door Zijn kracht, de kracht van Christus, Zijn volk in stand.

Ik zou er vanmiddag nog wel meer van willen zeggen, maar de tijd is bijna verstreken. Ik zal u niet zolang meer ophouden.

Geliefden, als u nu eens bedenkt, dat alles op de wereld het gemunt heeft, op het leven van Gods volk. Voor de beleving van Gods kinderen loopt het met hen op niets uit. De krachtige gebeden, die wel eens opgezonden zijn; (ik zal maar één zaak noemen) en die doordrongen tot de troon van God, dan was dat door het werk van Christus. Maar wat is er daarna van hun zuchten terechtgekomen? Niets, het loopt met onszelf op een grote teleurstelling uit.

Wij kunnen niets uit onszelf voortbrengen. Dan moeten ze van hun lauwe gebeden zeggen: "Heere, zal het verder als mijn lippen komen?"

Maar nu zegt David: "Op U, HEERE, hoop ik." Dat was een levende, dat was een waarachtige hoop, die God Zelf als de God aller hoop, in zijn hart had gewerkt door Zijn Goddelijke Geest. Op U, HEERE, op Jehovah, op die getrouwe Verbonds-God, Die tot in eeuwigheid Dezelfde is en Dezelfde blijft, hoop ik. En nu is voor dat volk de Fontein geopend tegen de zonden en tegen de onreinheid. "*Op U, HEERE, hoop ik.*"

En dan zegt hij verder: "*Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!*"

Dat is: 'Terwijl mijn mond voor mensen zwijgt, met onhoorbare zuchtingen voor U bidt.' Hij heeft geen vijanden meer op het oog, en geen vrienden meer op het oog, en hij heeft in deze Psalm zichzelf niet meer op het oog.

In de berijmde Psalm zingen we: "Wat men zegge, kwaad of goed." Pluimstrijkers zijn er ook, maar het is van alle kanten even gevaarlijk. Onze oren staan nog meer open voor vleiers, dan voor afkrakers. Dat is het diepe bederf wat in het ons hart leeft. Maar om nu verwaardigd te worden om niet meer te horen goed of kwaad, maar ons in alles op God te mogen verlaten in de wetenschap: "Gij zult verhoren, HEERE, mijn God."

Hij wist in Psalm 38, dat God zijn God geworden was in een weg van recht en gerechtigheid. Dat was vast als dat de zon aan de hemel staat. Dat was zo vast als een rots. *HEERE, mijn God.* Dat was onbeweeglijk en onveranderlijk. Al wat hierop gebouwd wordt, kan schudden. Bij David heeft het ook wel eens geschud. "Toen Gij Uw aangezicht verborg, werd ik verschrikt." Psalm 30. Maar de grondslag: "HEERE, mijn God", kan niet schudden, en kan niet wankelen, want dat blijft tot in der eeuwigheid.

Hier is een wachtende ziel in Psalm 38, een uitziend mens die het ook in de weg van heiligmaking van God moet hebben. God moet het ook in de weg van heiligmaking voor hem op nemen, *omdat Christus van de Vader gegeven is tot wijsheid, tot rechtvaardigmaking, tot heiligmaking, en tot een volkomen verlossing.* Paulus zegt: "Die ons uit zo groten dood verlost heeft, en nog verlost; op Welken wij hopen, dat Hij ons ook verlossen zal."

"*Gij zult verhoren, HEERE, mijn God!*" En wat zal die verhooring nu wezen? Dat zal wezen, dat de Heere het ongeloof in zijn ziel zal verbreken, dat God de duisternissen zal

opklaren, dat de Heere hem zal voeren in een overvloeiende verversing. En dat hij daar terecht zal komen, waar we vanmiddag mee begonnen zijn: "Ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal; want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken." Niet uit enige verdienste en enige waardigheid in het schepsel, maar alleen op grond van de volmaakte Borggerechtigheid van de Heere Jezus Christus, wat door de Vader aanvaard is. En waarin de Vader van eeuwigheid genoeg heeft genomen, en waarin Hij Zich verlustigen zal tot in alle eeuwen eeuwigheid toe.

Is dat nu geen onuitsprekelijk voorrecht geliefden, om in de vrucht van de Middelaar te mogen delen, om dan niet meer te zwijgen? Want dan zullen de stommen gaan spreken tot lof, tot eer, en tot heerlijkheid van Gods driemaal heilige Naam.

Nu gaan we naar het laatste, en daar gaan we mee eindigen. Zitten er vanmiddag nog zielen met een heimwee in hun hart, die zeggen: 'O God, dat ik nog eens verwaardigd mag worden om te zwijgen, maar dat ik ook verwaardigd mag worden om te verkondigen de deugden Desgenen, Die mij getrokken heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar Licht?'

Zitten hier nog zielen, die de meeste tijd vrezen, dat ze als een stomme zullen sterven, en als een stomme het oordeel in zullen gaan, want er staat: "Ze begonnen te verstommen." Maar voor die zielen, die in de uiterste nood verkeren, zal er een tijd aanbreken, dat de Heere de deuren van de gevangenis zal openen. Er zal voor die zielen een ogenblik aanbreken, dat God ze losmaakt en vrijmaakt. Datheen zingt in Psalm 68:10:

*"Het is God, Die Zijn volk vrij stelt
En maakt dat het blijft ongekweld,
Van doodsgeweld zeer krachtig."*

O, dat de Heere om Zijns Verbonds wil, om Zijns grote Naams wil de enkele woorden nog mocht zegenen voor onze harten! Er is ruimte in God voor een verloren zondaar, geliefden. De Heere staat nog met uitgebreide armen, en Hij wacht nog om genadig te zijn. Oud en jong, aan onze kant is het allemaal hopeloos, maar niet aan de kant van God. Hij kan nog wonderen doen aan doden.

Ik hoop dat de Heere de wegen van ziekte en pijn nog zou willen zegenen aan uw hart. En voor degenen, die hier zijn om hun familie te bezoeken, dat het tot zegen mag zijn voor uw ziel en niet tot een oordeel, maar tot een eeuwig voordeel.

En dat de God aller genade in Zijn lieve gunst ons samen met kinderen en kleinkinderen nog mocht gedenken. Ons niet zou verwerpen, wat we rechtvaardig verdienen, maar Hij mocht nog aan Zijn Verbond gedenken, wat zijn zal tot in der eeuwigheid. Amen.

Dankgebed.

Psalm 39: 2, 6

Ontvang de zegen des Heeren en gaat daarna heen in vrede.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes
zij met u allen. Amen*

4. De dag, die de Heere gemaakt heeft

Paaspreek uitgesproken in de Middagdienst te Grand-Rapids

Psalm 24:1

Lezen: Psalm 118

Psalm 118:11, 12

Psalm 81:3, 4

Psalm 68:2

Hetgeen wij uw wensen voor te lezen, dat kunt ge opgetekend vinden in Psalm 118. Vooraf de belijdenis van Nicéa.

Onze hulp is in de Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid, worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd, van Hem, Die is en Die was en Die komen zal.

En van de zeven Geesten Die voor Zijn troon zijn.

En van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is, de Eerstgeborene uit de doden en de Overste van de koningen der aarde. Amen.

Zoeken wij nu te samen het aangezicht des Heeren.

HEERE, wij mochten aan de middag van deze heilige rust- en sabbatdag, waar de zon in het rijk der natuur zijn stralen uitzendt, samen vergaderd zijn in dit bedehuis. En wij herdenken dat de Zon der gerechtigheid is opgegaan, waar genezing is onder Zijn vleugelen. Och, dat Gij ons samen nog in deze middag in ontferming van de hemel wilde bezoeken. Het zijn zulke gewichtige, voortreffelijke en kostelijke heilsfeiten die wij in het midden der gemeente en over de lengte en breedte der aarde, noch herdenken mogen. Maar wat is het noodzakelijk, dat het waarde bij en voor ons mag krijgen. En dat de noodzakelijkheid op onze harten gebonden worde. Opdat het aan onze zielen worde toegepast door de kracht van Uw eeuwige Geest. Och, dat Gij met innerlijke ontferming van de hemel over ons en over onze geslachten bewogen mocht zijn. Want het is Uw alwetendheid bekend, Heere, hoe het erbij staat. De grootste heilsfeiten, die herdachten worden door Uw kerk, worden gemaakt tot zondedagen van de wereld. En een opgaan in het zien- en zinnelijke. En alles wat geen waarde heeft voor de eeuwigheid. Maar wat uiteindelijk niet anders is dan een gruwel in Gods heilige ogen.

Och, dat het U behagen mocht, om ons samen eens te bewerken, opdat in deze middag, nog eens iets van die ware betekenis naar voren mocht gebracht worden. En dat Gij met heilige jaloersheid onze harten mocht vervullen, bij de aanvang, of bij de voortgang. Want er is geen andere naam onder de hemel gegeven, door Welke wij zalig moeten worden. En als wij nooit in ons leven op die vernederde, op die bebloede, op die stervende en opgestane Middelaar gekeken hebben, dan zal er voor onze arme ziel geen verwachting zijn bij de dood.

HEERE, gedenk jong en oud, klein en groot, onder het lezen en onder het prediken van Uw onveranderlijk getuigenis. Dat onze ogen nog geopend, dat onze harten nog ontsloten mochten worden, opdat in deze dag de wonderen van Uw genade nog

verheerlijkt mochten worden. Dat U voorspoedig mochten rijden op het woord Uwer waarheid in rechtvaardige zachtmoedigheid. En dat Uw rechterhand U vreselijke dingen mocht leren. Om zondaars neer te vellen op het slagveld van vrije genade. Maar ook uit te leren roepen: wat moet ik doen om zalig te worden? O God, sta nog eens op! Ontferm U nog, over ons en over ons nageslacht, wat nergens geen gedachten meer van heeft. Het leeft maar voor de wereld en voor al hetgeen wat hen niet kan vervullen.

Gij mocht ontdekken, ontbloten, ontnemen alle gronden buiten U, hen die op valse gronden rusten voor die ontzaglijke eeuwigheid. Opdat zij straks in de ure des doods, als de dag der eeuwigheid aanbreken zal, niet zullen staan met een leugen in hun rechterhand.

Heere, Gij mocht het nog eens wáár maken. En alles wat ons kan hinderen nog eens wegnemen. Mocht Gij in deze dag Zelf willen werken, want er zijn nog schepsels die zichzelf niet helpen en zichzelf niet verlossen kunnen. En die de meeste tijd in het onmogelijke zomaar zwerven over de wereld. In duisternis en in donkerheid. Onder de aanvallen van de vorst der duisternis: gij hebt geen heil bij God. En dat het straks een wegzinken zal worden in de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden. O God, geeft nog eens opening en licht en blijdschap in God door Christus. En dat in deze middag er nog eens iets van genoten mocht worden dat de ogen der genen die zien, nooit meer zullen terugzien. Schenk Uzelf nog eens kwijt. En dat de vrijspraak des Vaders, gehoord in de opstanding uit de doden, ook door hen vernomen mocht worden. En de verzegeling des Geestes ons niet onthouden mocht worden.

Gedenk al Uw knechten, waar ze ook op de wereld zijn. Zalf ze nog met Uw Heilige Geest. Wil het getal vermeederen. En wil ook ons in deze Uw dag, Uw komst doen ervaren. Geef dat er nog Aärons en Hurs mogen zijn, om onze zwakke armen te ondersteunen. En dat wij bovenal ervaren mogen:

God stond aan mijn zij,

Hij ondersteunde mij,

In het leed dat mij maakte.

Gedenk ook aan al de wettig verhinderden. Gedenken aan al de zieken en kranken. Ook aan die vader en man, die terugkeerde uit het ziekenhuis. Och, wil U hem verder oprichten. Wil hem nog sterken. Heilig de roepstem aan het hart en ook voor zijn familie.

En gedenk aan al de anderen die in het ziekenhuis verkeren. Gedenk aan allen die voor de poorten des doods liggen. Dat zij nog een opening voor hun ziel mochten krijgen, eer dat het besluit zal baren.

Gedenk aan al de weduwen en wezen en weduwnaars. Aan al de noden in de families. U weet ze op de volmaaktste wijze.

Heere, verblijd ons in deze middag door Uw daden. Dat Uw voetstappen nog eens bekend mochten worden en dat de nardus zijn reuk mocht verspreiden. Laat het nog eens meevallen voor een volk waarvoor het niet meer kan. Wil alle stenen nog eens wegnemen. En in de rijkdom en in de vrijheid stellen der heerlijkheid der kinderen Gods. Verblijd noch door Uw overkomst. In de verzoening van al onze misdaden. Om Christus' wil. Amen.

Wij zingen Psalm 118 het 11^e en 12^e vers.

En inmiddels zal gecollecteerd worden voor de kerk en voor de school wat wij beiden aanbevelen.

Geliefden.

Als er ooit op de wereld een dag geweest is, zó verschrikkelijk en zó vernietigend en zó ellendig, dan is het de dag geweest toen Adam en Eva het verbond met God hebben verbroken. En toen ze vaarwel tot God hebben gezegd. En het was niet alleen Adam en Eva, maar... het ganse menselijk geslacht was in die val van Adam begrepen. En het is door die val gekomen onder de vloek en onder het oordeel. Zo verschrikkelijk, geliefden, dat als God een mens daarvan overtuigd en het hem bekend maakt, dan weet hij niet meer waar hij het moet zoeken. Dan wordt het zó ellendig van binnen, dat hij zegt: *o God, waarom ben ik toch op de wereld gekomen?* Net als Job en Jeremia die alle twee hun geboortedag vervloekt hebben. Want je moet denken mensen, het is niet zomaar: vanochtend verloren en vanmiddag behouden, maar het houdt méér in. De Hemel is vrij in Zijn werking, maar er ligt wat tussen en er gaat wat aan vooraf. Er staat in Psalm 42 vers 6:

*'k Zucht daar kolk en afgrond loeit,
Daar 't gedruis der waat'ren groeit,
Daar Uw golven, daar Uw baren,
Mijn benauwde ziel vervaren.*

Ze zullen wel eens een keertje in de diepte verkeren ze zullen wel eens in het stof kruipen, als het op hun hart gaat wegen, wat het is voor eeuwig van God gescheiden te zijn. En om voor eeuwig onder die toorn van de eeuwige God te moeten verkeren. Och, als het nog nooit werkelijkheid geworden is, dat het vandaag eens werkelijkheid mocht worden! Want och, als een mens er goed over denkt, wat is het leven dan toch verschrikkelijk. Een mens heeft zichzelf in het Paradijs totaal verwoest. Van alle schatten en gaven zichzelf beroofd. Hij kan van zichzelf nog geen gedachte van God krijgen. Nog geen gedachte van Gods werken, nog geen gedachte van hetgeen wat wij vandaag herdenken. En een mens heeft het geen ander te verwijten, maar zichzelf. Hij hoeft naar geen ander te kijken, hij kan bij zichzelf blijven. Evenals David eens zeide: *ik ben de man.* "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd. En gedaan wat kwaad is in Uw heilige ogen."

Och, als God met ons niet doorgaat, geliefden, dan kwamen wij in het water of wij kwamen aan de strop. Er zullen in ons midden wel mensen zijn, waar ze van binnen gezegd hebben: *Zou je denken dat het nog ooit in je leven mag gebeuren dat je genade krijgt?* Och, die vrouwen, - ik ga daar vanmiddag nu verder niet over praten, maar ik weet ook niet waar ik terechtkom - die vrouwen, waar je van leest in Mattheüs, die konden niet meer bij God komen. En naar de wereld konden ze niet terug. En op Wie hun hoop op gevestigd was, dat was kwijt. Die was begraven. Dat was afgedaan.

En nu is er een volk op de wereld die hebben een tijd, of meerdere tijden in hun leven, dat ze aan God niets hebben, dat zich aan de wereld niets hebben, en aan hun eigen ook niet.

Ben je er ook eentje van? Ben je er ook één van? Ja? Zo ellendig; en waarom? Och mensen, als dan alles opengelegd wordt, die afgrond van ellende hier vanbinnen, dan zal hij in zijn goddeloosheid, God nog uit de hemel willen halen. Zou een mens dat durven? Je leest van Petrus, een lieve man, dat hij er niet anders over dacht. Want het moet maar eens werkelijkheid worden, werkelijkheid in ons leven. En als er dan niet iets anders is, in je ziel, dan zeg je: daar kan ik niet meer doorkomen. Dat kan nooit. En wat God aan deze kant van de eeuwigheid bekend maakt, dat is maar een *bekendmaking* van de zaak. Let er wel op. Het is geen volle doorlevering daarvan, want dan zou een mens ineens sterven. Dat zou een mens hier op de wereld niet kunnen dragen. God maakt er wel wat van bekend, hier vanbinnen, maar dat is slechts weinig. En dan zien ze van achteren, dat

er een onzichtbare hand is geweest, die hen ondersteunde. En die hen vasthield, want anders bezweken ze daar ook nog onder. Want je moet denken, mensen, als een mens jaar uit jaar in zó over de wereld loopt, en nergens een houvast, en geen grond voor de eeuwigheid, dan wordt hij gewaar dat hij het zelf niet nemen kan. Dat hij het zich niet kan laten aanleunen. Denk dat maar niet, mensen. Nee, geloof is een gave Gods. En als het ooit in je leven gebeurt, dan zul je het wel weten waar, en wanneer en hoe. En door Wie. Dan zal een mens er wel wat van weten, dat geen leed het ooit uit zijn geheugen kan wissen. O, dan zal het wel bijblijven, dat zal nooit geheel en al weg kunnen gaan. Al is de kracht erván en het leven eruit, maar er blijft wat liggen van hetgeen God gewrocht heeft en wat God gedaan heeft. Ja. Daar kun je van verzekerd wezen.

Maar vanzelf, geliefden, het moet opgelost worden. En als het tot een oplossing gebracht wordt, dan - ik hoop dat je het vatten kunt - als het tot een oplossing gebracht wordt dan is de mens in zijn gevoel er verder vandaan als het oosten is van het westen en het noorden van het zuiden. Als God Zijn volk tot de oplossing gaat brengen, dan komt er een tijd en een ogenblik in zijn leven, mensen, dat er geen oplossing meer is. Dat er geen oplossing meer is.

Ik zal niet te ver uitweiden, - och ik ben misschien al te ver uitgewijd. - er komt een tijd in het leven, dat de Tweede Persoon Zich gaat verbergen achter de Eerste Persoon. En dan komt er een tijd in ons leven, alsof er nog nooit een Christus heeft bestaan. Ja, alsof er nog nooit een Christus geweest is. En dan tijden gehad dat je zeggen kon: *Mijn Liefste is blank en rood en draagt de banier boven tienduizenden!* Maar dan is het alsof er nog nooit iets geweest is. Ja, geliefden.

Och, het wordt zo donker, mensen. Het wordt zo donker. Maar dat gezegende, och kon ik het uitdrukken, dat gezegende, dat dierbare Lam Gods, Dat is op rechtsgronden voor de kerk op Golgotha ondergegaan. *Hij is onder gegaan. Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* Die was God kwijt. Ja, want in de hel daar zijn wij God kwijt, mensen, in de hel zijn wij hem kwijt. Maar daar kunnen we God nooit meer terugvinden. Nooit meer. Och, ik kan het niet recht uitdrukken. Want ik heb er ook geen woorden voor. Maar och, God kwijt, God kwijt die zalige God kwijt! En dan nooit enige hoop meer. En dan een schepsel Gods geweest, versierd met Zijn beeld, met gerechtigheid en heiligheid. Ja, dan met God omgegaan als een vriend met zijn vriend. En dan God eeuwig kwijt... Nooit meer God te kennen... nooit meer God te genieten...

O, wat een dag. O wat een dag! Maar...

God baande door de woeste baren

En brede stromen ons een pad.

Daar rees Zijn lof, niet mijn lof, maar, daar rees Zijn lof op stem en snaren,

Nadat Hij ons beveiligd had.

Zie je wel, het is God! Hij zal regeren. Als God ruimte in de ziel komt te geven, och ja mensen, dan was het tevoren net alsof ze voor een muur stonden waar nooit een opening meer in kon komen. Nee. Maar als God de deur gaat openen, dan wordt het:

Laat ieder 's Heeren goedheid loven,

Want goed is d' Oppermajesteit,

Zijn goedheid gaat het al te boven.

Zijn goedheid duurt in eeuwigheid!

En over die dag dat de deur geopend werd, wens ik vanmiddag een woordje met u te spreken uit Psalm 118:24.

Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft. Laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijd zijn.

1. Een dag, die wij gemaakt hebben tot een totale verwoesting. En tot een totale ondergang.
2. Maar nu de dag zoals we gezongen hebben: "Dit is de dag, de roem der dagen, dien Israels God geheiligd heeft."
3. Een dag om onszelf te verheugen en te verblijden. *Dit is de dag die de Heere gemaakt heeft.* Dat is de dag die in 't harte Gods lag van de nooit begonnen eeuwigheid. Want de zaligheid van Gods kerk die is pasklaar en ligt verankerd in Christus. Dat is een dag die God uitgedacht heeft. Van de nooit begonnen eeuwigheid. De grondslag van Gods kerk, geliefden, die ligt in de eeuwigheid. Wat een voorrecht. Wat een voorrecht voor Gods kerk.

1. Een dag, die wij gemaakt hebben tot een totale verwoesting

Maar er komen eerst andere dagen. Ik zal nog enkele dingen noemen. Ook al ben je zuiver van God bekeerd en al is het leven Gods in de ziel verklaard. Al is er nu een tijd in je leven aangebroken dat God de lust en de rust uit de zonde weg genomen heeft. Al is er een tijd in je leven aangebroken, dat je een droefheid naar God gehad hebt. En dat je wel eens gekropen hebt als een worm in het stof in dat je gezegd hebben: *o God die schuld, wat ik U aangedaan heb.* Dat je het allemaal over zou willen doen. Dat ze het terug zou willen doen. Maar dat is onmogelijk, dat kan niet meer. 'Ik heb U aangetast. Ik heb U beledigd. Ik heb tegen U gezondigd.' *"Ik heb gedaan wat kwaad is in Uw heilige ogen. Dies ben ik uw gramschap dubbel waardig."*

Al is er nu een tijd in zijn leven gekomen, mensen, - ik zal maar eens grote stappen doen - al is er een tijd in zijn leven, dat hij zichzelf wel eens in God verblijd heeft. Al is er nu een tijd in zijn leven, dat God Zelf tot hem gesproken heeft. Al is er een tijd dat hij tegen God terug mocht spreken. *Hartelijk zal ik U liefhebben, Heere mijne sterkte.* Al is het geweest, mensen, dat God zijn schuld verzoend heeft. Dat God hem hersteld heeft in de gemeenschap Gods. Al is het dat hij vervuld is geworden met de Heilige Geest. Dan komt de duivel daar toch op terug. En die kan een ziel zó aanvechten, en zó benauwen, dat het soms kan zijn alsof het nooit gebeurd is. Dat het nooit waar geweest is. Het kan zijn dat we in zo'n donkerheid voor ons zelf komen, dat we aan alles gaan twijfelen.

Er kan een tijd komen, mensen, och, dat we zelfs niet meer geloven kunnen dat er nog een God is. Bij alles wat er gebeurd is. In dat je moet zeggen: 'Och er is een tijd geweest, bij dat volk, - ik zal maar praten zoals het in mijn hart ligt - er is een tijd geweest, dan zeiden ze: *o God, dat ik toch eens een houvast had. Dat ik toch eens geloven mocht dat Je met mij begon bent.* Want dat wordt zo betwist, vanbinnen. O zo betwist.'

En wat gebeurt er? O daar op een morgen, of op een middag, of in de avond, of in de nacht, dan kwam de Hemel over.

*Gij hebt mij van mijn kindse dagen,
Geleid en onderricht.*

En dat zij het niet alleen mochten geloven, ja moesten geloven dat God met hen begonnen is. En dat het zo helder was, zo lieflijk en zo zacht wat David zingt in Psalm 119: *Ik heb bedaard mijn wegen nagegaan.* En dat de Heere zo lieflijk, niet in een storm, maar in een zachte wind in hun hart, dat Hij hen zo overrede van het werk Gods in hun hart, dat Hij ze bij de plaatsen gebracht heeft, bij de zaken die gebeurd zijn. Zodat ze zeiden: *ja Heere, dat gevoel ik. Dan zou ik U onrecht aandoen als ik dat misken.* En dat ze zo geloven dat de wortel der zaak in hun ziel is. En dat de Hemel wel

eens gezegd heeft tegen dat volk: *Hij, die het goede werken begonnen heeft, Die zal het voleindigen tot op de dag van Jezus Christus.*

Och, het is wel eens gebeurd dat ze zeiden: *Heere, al zou Je me nu zo wegnemen, och, dan zal ik makkelijk de Doods-Jordaan ingaan. Dan zal er niks meer in de weg liggen.* Als God eens overkomt en in hun hart komt, dan zouden ze zeggen: *o God, kom er maar in, kom maar, dat ik in die blijdschap en in dat geloof mag weggaan, en in die liefde.* Dan zal ik geen Doods-Jordaan ontmoeten. Och, neen. Want,

*Gods gedachtenisse fijn,
Geduurt tot allen tijden.*

En,

*God zal Zijn waarheid minder krenken.
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken.*

En dan kun je niet geloven, mensen, hoe dat God ruimte maakt en hoe dat het van Gods kant geopend wordt. Want weet je wat nu het geheim van de zaak is, mensen? Het fundament dat is een Drie-enig God. Vader, Zoon en Heilige Geest. En dat fundament dat wankelt nooit.

*Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen;
Maar Uw gerechtigheid, hen naar Uw Woord verhogen.*

Maar nu komt er een dag, dat we moeten gaan beleven, dat al wat niet op dat fundament gebouwd is en niet op dat fundament rust, dat zal bewogen worden. Het kan op je doodsbed nog wel zijn, mensen.

Toen ik in Rotterdam stond, vroeger, toen ben ik eens geroepen bij een man, een oude godzalige man. Als je zijn gezicht zag, dan kon je het al zien, dat hij God vreesde. En zo was ook zijn leven. En die man lag op zijn sterfbed en die kreeg het zo benauwd. Hij zei tegen zijn jongens, hij zei: *Ik denk dat je vader buiten moet blijven.* Buiten moet blijven. Dat je vader buiten moeten blijven.

En ik weet nog die middag toen ik daar kwam, de kinderen zaten verslagen in een kamer te treuren. Toen zeiden ze tegen elkaar: *O, als vader nog buiten moet blijven, als dat nu toch geen waar is, als dat nu geen waarheid is, wat dan?*

Maar toen kwamen we bij die oude man, en weet je wat die man toen zei? *Och kinderen, je vader mag toch binnenkomen.* Hij zei: *de deur die is opengegaan. Je vader mag er ook komen.*

Ik heb hem begraven in Poortugaal. Och, met zo'n ruimte, ik kon wel dansen op het kerkhof. Werkelijk. Ik kon wel dansen op het kerkhof. Zo blij dat we in God waren. Och, ja, je moet rekenen, mensen, God Die zal voor Zijn werk instaan. Die zal nooit laten varen het werk van Zijn handen.

Maar je kunt een groot geloof hebben mensen, en dat je geen twijfel hebt, maar Gods volk die gaan door de hel naar de hemel. Er is geen andere weg, hoor! En als je meent door een andere weg binnen te gaan, dan zul je jezelf bedriegen, voor de eeuwigheid, mensen. Bedriegen. Maar dat volk, wat er wat van kent, die moeten wel eens zeggen: *Ik lag gekneld in banden van de dood.* En och, mensen, als ik het eens allemaal moest vertellen..., maar dat durf ik niet. En ik kan het ook niet. Maar als je eens wist, hoe dikwijls je in je gewaarwording naar de hel moet, daar zou je van staan te kijken. Dan zul je zeggen: *o man, zo vaak naar de hel te moeten?* En dan toch zoveel van de hemel ontmoet te hebben in je leven? Ja. Maar,

*Daar heeft de vijand boog en schild
En vuur'ge pijlen op verspild.*

Maar het gaat door de diepte heen, dat je lichaam er onder lijdt als je zo voortgesleept wordt door de duivel. Dan word je aan alle kanten aangevallen, ja, tot in de laatste ogenblikken van hun leven. Deze, deze zijn gekomen uit de grote verdrukkingen. En zij hebben hun lange witte klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. En dan zullen ze weten Wie ze toebehoren. O ja. God Die leeft en dat volk zal bij Hem leven.

*Maar Gods goedheid zal uw druk,
Eens verwiss'len in geluk.
Hoop op God, sla 't oog naar boven.
Want ik zal Zijn Naam nog loven.*

2. Dit is de dag, de roem der dagen

O die grote dag der eeuwigheid! Daar zal geen nacht meer op volgen, hoor. Maar dat zal een eeuwige dag zijn die de Heere bekend zal wezen. Dat zal een dag zijn, niet afgewisseld door donker en licht, want:

*Gods vriend'lijk aangezicht,
Geeft vrolijkheid en licht.
Voor all' oprechte harten,
Ten troost verspreid in smarten.*

Dit is de dag die de Heere gemaakt heeft. En voor het volk van God, staat er, geliefden, dat Hij ook een dag van Zijn heirkraft komt te maken in hun hart. Want wij hebben onszelf in het donker gebracht, en wij kunnen onszelf nooit meer in het licht brengen. Maar:

*Den vromen zal voortaan,
Licht des troostes opgaan.
Blijdschap komt na veel smarten
Alle oprechte harten.*

Al Gods volk zal weten uit welke grote nood en dood dat God ze verlost heeft. Dat zullen ze weten! En dan zegt die lieve Paulus, die kruisgezant van Christus: *"Die God, die ons verlost heeft en nog verlost. En op Welke wij hopen, zegt hij, op Welke wij hopen dat Hij ons nog verlossen zal.*

En nu gaan we verder. Och, ja we praten zomaar wat verder, mensen. Zo plat als een cent. Dat is het beste maar.

Och, die Paulus. Die man had een groot geloof. Dat was toch zo'n lieve man. Hij zat in de gevangenis en had vrijgelaten kunnen worden, maar hij had zich op de keizer beroepen. En daarvoor zou hij en reisje moeten maken naar Rome. Ja, ja. Maar hoe lag de weg naar Rome? Toen hij op dat bootje was, had hij in geen veertien dagen zon noch maan noch sterren gezien. Maar toen in de nacht kwam een engel des HEEREN bij hem. Die heeft hem bemoedigd. Toen is het voor Paulus toch zó gemakkelijk geweest. O, hij heeft zich in God verblijd en verheugd. Hij zei: *wij komen allemaal aan de overkant.* Ja-ja.

Maar, Paulus nu moet je het nog uit gaan leven. Nu moeten ze het gaan beleven. Daarna is hij op de weg naar Rome gekomen. De mensen kwamen hem op de weg tegen. Die zeiden: *het is in Rome allemaal bloed.* En toen is die man nog moedeloos geworden. Ja, je moet rekenen, als onze belijdenis praktijk moet worden, dan zou je jezelf ertussenuit willen dringen. Maar op weg naar Rome komen discipelen tot hem bij Appiusmarkt. Die komen hem een hand geven. En dan staat er, toen hij de broeders ontmoette: *toen dankte hij God en greep moed.* Als je moed mag grijpen, mensen, dan heb je geen moed

meer. Dan ben je tevoren moedeloos geworden. En geliefden, zo gaat het nu met het volk van God.

Maar, er komt een dag die de Heere gemaakt heeft. Wat is dat voor een dag? Dat is de dag waarop Christus gerechtvaardigd is in de geest. Dat is die dag geweest, dat de Vader Christus, als Borg, vrijverklaard heeft van de schuld en de zonde. Dat is de dag geweest, die de Heere gemaakt heeft. Dat de Vader de kwitantie uitgereikt heeft aan Zijn Zoon. En dat de Zoon die kwitantie heeft overgenomen.

*De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan,
Ook ziet gij geen van hunne zonden aan.*

Op de dag van de opstanding heeft de Vader betuigd: *Mijn Zoon, Mijn Kind, het is alles effen. Het is effen, voor eeuwig en voor eeuwig. Nu kan er nooit meer wat in de weg komen. En dat is ook voor al dat arme volk, waarvoor Je met Je hart borg geworden bent. Ik zal er nooit meer op toornen, ik zal er nooit meer op schelden.* "En nu mogen bergen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere uw Ontfermer."

En al is dat nu vijftig jaar geleden in je leven, of dertig jaar, al is dat nog niet opgelost in je leven, wel mijn geliefden, dan begint er van binnen toch wat te trillen. Dan zei dat oude volk van God: 'nu worden de snaartjes weer eens aangeraakt.' Dan begint het te leven:

*Kom, ga met ons en doe als wij.
Jeruzalem, dat ik bemin
Wij treden uwe poorten in.
Daar staan, o Godsstad, onze voeten.*

En ik twijfel er niet aan, als straks de dood komt, dan zal God Zijn engelen zenden, en dan zal hij onze ziel brengen in de boezem van Abraham. Net als die arme Lazarus. En dan zullen wij Gods aangezicht in gerechtigheid aanschouwen. Dan zal ik verzaadigd worden met Gods beeld, als ik zal ontwaken. In het geloof is geen twijfel meer. Nee. De twijfel die zit in de gelovige. Maar in het geloof zelf daar komt geen twijfel in. Het geloof is een vaste grond, der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet. Als het geloof in zijn oefening is, dan is het:

*Ik lag en sliep gerust,
Van 's Heeren trouw bewust,
Tot ik gerust ontwaakte.
Want God was aan mijn zij,
Hij ondersteunde mij,
In 't leed dat mij genaakte.
Ik zal vol heldenmoed
Daar mij Zijn hand behoedt,
Tienduizenden niet vrezen;
Schoon ik aan allen kant,
Geweldig aangerand
En felst geprand moog' wezen.*

O, je zal zeggen: wat een verschil nu toch! Gisteren lag die man nog als een worm te kruipen, en nu vandaag is hij zo blij in God. Och, ja, mensen, als God overkomt dan kan alles! Dan worden alle dalen gevuld en dan worden alle bergen geslecht. En zoals ik vanmiddag aan het begin zei, dan denk je wel eens, och, hemel en aarde zal bewogen moeten worden zal het bij mij nog ooit veranderen en zal God nog ooit tot mijn ziel overkomen. Maar och, geliefden, één woordje... De Heere zei tegen dat vrouwtje:

Maria. Hij zei alleen maar: *Maria.* En heel de zaak werd opgelost. Och, dat schepseltje, ze had geen leven meer op de wereld. Dat kun je wel geloven. Ze was alles kwijt. Alles tot rechtvaardigmaking en alles tot heiligmaking. Maar nu zegt Christus alleen maar één keer: *Maria.*

Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft. Ik kan niks maken als verwoesten. Maar wat God maakt, dat is liefde, dat is vrede, dat is blijdschap door de Heilige Geest. En och, als een mens nu in die opstanding van de Middelaar eens mag ingeleid worden, dan ziet hij dat Christus de wet voldaan heeft, en de wet vervuld heeft en de wet bevredigd en verheerlijk heeft. En satans kop heeft vermorzeld. Daar Hij al de schuld en zonde voor Zijn volk betaald heeft. O, zal het dan ook vanmiddag in onze harten niet moeten zijn:

*'t Blij bazuin geschal,
Klink' in Israels oren.
Doe nu overal,
Deze maar verstaan:
't Feest der nieuwe maan,
't Feestuur is geboren.*

*Want dit is 't bevel
Van den HEER' der heren,
Aan Zijn Israël;
Dit is 't hoog gebod,
't recht van Jakobs God
Dat wij billik eren.*

Het derde en het vierde vers van Psalm 81.

Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft. De onveranderlijke, de getrouwe VERBONDSGOD, *de Ik zal zijn, die Ik zijn zal,* uit de ingewanden van Zijn eeuwige liefde en van Zijn eeuwige barmhartigheid. Dit is de dag die de Heere gemaakt heeft, waarop Hij die Christus verhoogd heeft en verheerlijkt heeft. Die gevraagd heeft in Johannes 17: *Vader, verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijkje. Ik heb U verheerlijkt op de aarde. En nu, verheerlijk Mij met de heerlijkheid, die Ik bij U had eer de wereld was.*

3. Dit is nu de dag, die Heere gemaakt heeft. ***Kom, laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijden.***

Och, ik zou het vanmiddag uit de volheid van mijn hart tot al het bedroefde volk van God wel willen toeroepen. Tot hen, die ooit in hun leven gebogen hebben, die ooit gebeden hebben: 'O God, gedenk nog eens aan mij. O God, denkt U nog aan mij? Ik ben niet waard dat Je op mij neerziet. O God, als Je me voorbijgaat, ik hoop Je nooit te vloeken. Maar ik hoop, op de bodem van de hel een plekje te hebben, om eeuwig te zeggen: dat je altijd zo lief voor mij geweest ben. En dat je me boven verwachting nog zoveel jaar gespaard hebt. Want ik kon al voor jaren in de hel gelegen hebben, met Korach, Dathan en Abiram.'

Dit is de dag die de Heere gemaakt heeft. *Laten wij ons op dezelve ons verheugen en verblijden.* Och ja, mensen, het is net als met een zwemmer in de natuur. Zolang als hij zwemmen kan en zijn hoofd boven water houdt, dan hij kan dat lichaam niet naar beneden. En nu is het Hoofd van de kerk voor eeuwig verheerlijkt in de hemel. *Vrees*

dan niet gij wormke Jakobs en gij volkje Israëls. Want Ik heb u verlost, Ik heb je bij je naam geroepen. En gij zijt de Mijne. En wanneer gij gaan zult door het water dan zal Ik bij u zijn. En door de rivieren, ze zullen u niet overstromen. En het vuur en de vlam zal je niet verteren.

Laat ons op dezelve ons verheugen en verblijden! "Och, lieve God, lieve Christus, lieve Heilige Geest, wil mijn arm hart bezoeken. Vervul mijn lege ziel met U opdat de blijdschap des HEEREN mijn sterkte, de sterkte van mijn hart mag zijn!"

Laat ons op dezelve ons verheugen en ons in U verblijden. '

"Och, dat ik U toch eens zien mag, met die kroon van eeuwige overwinning! Je bent met een doornenkroon gekroond, voor mij. Dat waren mijn zonden. En nu zal ik, zolang als ik op de wereld ben, zal ik doorntjes uit die kroon krijgen, opdat ik maar niet zal vergeten wat Je voor mij gedaan hebt, Heere Jezus. Om nooit te vergeten wat U voor mij gedaan hebt. Want anders zou ik U weer met doornen kronen. Dan zou ik U weer zo spoedig vergeten. En dan zou ik de genade weer verzondigen, die God mij geschonken heeft. En ik moet zolang als ik hier ben, laag aan de grond blijven."

Maar kom, laat ons op dezelve ons verheugen en verblijd zijn. Daar is wel reden voor de ware kerke Gods. *Want u heeft hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en door de zonden.* Ben je van jezelf om God verlegen geworden? Heb je zelf, heb je het zelf gedaan? Heb je jezelf in de gemeenschap gebracht? Nee, dat heeft God gedaan, als je niet meer kon. Dat heeft de Hemel gedaan, mensen. En nu zal Hij dat werk voleindigen, Hij zal het nooit laten varen.

Dat mogen we vandaag nog geloven. Is het dan geen wonder dat je er nog bent? Is het geen wonder dat je nog staande gebleven bent? Is het geen wonder dat je nog niet weggevaagd bent? Hoe vaak heb je al gedacht: 'O God, waar leef ik eigenlijk voor? Mijn leven heeft eigenlijk totaal geen waarde meer. Het heeft totaal geen waarde.' Maar,

*Als ik dan U heb, o Heer' mijn!
Zou daar iets anders, mijn God zijn?
Zou ik ergens, groot ofte kleine,
Een God hebben dan U alleine?*

Dat is hun leven! Dat is bij al het volk, wat met hun hand op hun hart kan zeggen: *HEERE, het is me om U te doen.*

Misschien zitten er hier vanmiddag in ons midden, die het tegen de mensen niet durven zeggen, maar die wel eens tegen God praten. Kom, wees maar eens eerlijk, heb je het tegen God wel eens gezegd? Heb je het tegen God gezegd? Wees eens eerlijk. Heb je een wel eens voor God neergelegen en gezegd: *och, gedenk mij, gedenk mijn weg, gedenk mijn toestand.* O, er is geen mens op de wereld die weet wat je allemaal doormaken moet. Je kunt dood gebeden worden, dood geslagen worden, zodat de vijanden en naar uitzien om je te begraven! Zover is het gekomen. Maar,

*Ik zal vol heldenmoed,
Daar mij Zijn hand behoed
Tienduizenden niet vrezen.*

Ik zal niet sterven, maar leven en de daden des HEEREN vertellen.

Laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijd zijn. Och, het is een dag van blijdschap. Het is net als bij die melaatsen, bij Samaria. Ze zeiden: het is niet goed als we het voor ons eigen houden. We gaan het vertellen! Als God Zijn volk wat geeft, dan willen zij het elkaar zo graag meedelen. Dan zullen ze zeggen: *Heere, dat Je nu dat arme volk ook*

wil gedenken. Ik kan het op hun gezichten lezen, hun moedeloosheid en hun troosteloosheid. Soms kun je het zomaar zien aan hun gebogen hoofd in welke ellende dat ze zitten. Want, je moet rekenen, als je het nu nog maar eens aan een ander kon vertellen. Maar meestal kun je het tegen geen sterveling vertellen. En dat je soms bij God ook niet kan komen. Dat je zegt: 'het is toch onmogelijk.'

Maar, dit is nu de dag die de Heere gemaakt heeft. *Kom, laat ons op dezelfde ons verheugen en verblijd zijn.* Daar is reden voor! De Koning leeft!

Zo moet de koning eeuwig leven.

Bid elk met diepst ontzag.

Men zal Hem 't goud van Scheba geven;

Hem zeeg'nen, dag bij dag.

En is er nu op de bergen een handvol koren, - wat is nu een *handvol* koren? - maar gekoesterd door de Zon der gerechtigheid zal het op het gebergte een geruis doen horen. En weet je wat dat geruis is, mensen? Dat geruis hoorde je bij dat vrouwtje wat Christus achteraan kleefde: *Heere help mij!* Dat is het geruis. En zoals Petrus op de golven: *Heere, help mij! Heere en red mij, Heere verlos mij!* Dat is nu dat geruis bij dat volk. Och, ja, mensen, het ligt zo eenvoudig, dat dierbare werk van God. Het is zó eenvoudig. En dan zegt die oude Datheen:

Hij zal den armen en den klenen,

Genadig zijn en goed.

Dengenen die schreien en wenen,

Werd Hij vriend'lijk en zoet.

Ja, dan zeggen ze: 'O God zal Je nog ooit terugkomen? Zal Je naar mij nog ooit terugkomen? Het is al zolang geleden, dat ik Je aangezicht ontmoet heb. Het is al zolang geleden dat Je wat gezegd heb tegen mij. Het is al zolang geleden dat Je mij omhelsd hebt. Het is al zolang geleden dat Je mij gekust hebt. Het is al zolang geleden dat alles wegviel, dat Je zó kort bij mij kwam, en dat ik wegsmolt. Och, het is al zolang geleden. Och, zou Je nog terug willen komen?' Och ja, mensen,

Maar de Heer' zal uitkomst geven.

Hij, Die 's daags Zijn gunst gebied.

'k Zal in dit vertrouwen leven,

En dat melden in mijn lied.

'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht

Zingen daar ik Hem verwacht.

En mijn hart, wat mij moog' treffen

Tot de God mijns levens heffen.

O volk, er is zo'n rijkdom in God, zo'n rijkdom in Christus! De Vader heeft zo verblijd gekeken naar Zijn Zoon, in de dag van Zijn opstanding. Zijn aangezicht was niet meer gefronst. O nee, maar Hij heeft geglimlacht naar Zijn Eigen Zoon. En de Zoon heeft geglimlacht naar Zijn lieve Vader. En nu mag dat volk ook eens glimlachen. 'O God, ben Je nu niet meer boos op mij? O God, is Je toorn afgewend? Is Je gramschap geblust? Och, mag ik nu eens *Vader* zeggen? Mag ik nu *Vader* zeggen?' Och ja. Ik durf het de meeste tijd in mijn leven niet te doen.

Maar *gelijk een Vader Zich ontfermt over Zijn kinderen, zo ontfermt Zich de Heere over degenen die Hem vrezen.* En dan kan God wel eens tegen je zeggen: *Maar 's Heeren gunst is over die hem vrezen.*

Maar dan zeg je: *o God, vrees ik dan U? Vrees ik U?*

En dan zegt Hij: *Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht.*

*Dat Zijn verbond niet trouweloos wilt schenden,
Noch van Zijn wet afkerig d' oren wenden.*

Och, dan zeg je: *O God, maar dat kan voor mij niet? Want ik ben zó trouweloos.*
Maar er staat verder: *En die naar de eis van Gods verbond betracht.*

O, dan zien ze op die grote Betrachter van de wet. Die zegt:

*Ik draag Uw heil'ge Wet
Die Gij de sterv'ling zet
In 't binnenst ingewand.*

En Hij houdt getrouw het verbond.

Dus, dan heb ik niks meer te verliezen. God verwacht van mij niks meer. Totaal niks meer.

*Gij zijt Heer' met Uw volk nu tevreden,
Jakobs gevangenen maakt Gij ook vrij.
En vergeeft des volks boosheid voorleden.
Zijn zonden, uit genade bedekt Gij.
Uwe gramschap doet Gij van hen zeer wijd;
En matigt Uwen toorn tot dezen tijd.
O HEER' Gij Die ons Heiland zijt allein,
Help ons op, stil Uw gramschap niet klein.*

'Verlos ons en maak ons verblijd.' O, dat volk, geliefden dat krijgt blijdschap, blijdschap in God. *Want dit is de dag die de Heere gemaakt heeft, laat ons onszelf verheugen en verblijden!* 'Och, HEERE, U hebt weer aan mij gedacht, vanmiddag.' Maakt u vanhier al mijn vijanden! Nu heeft God weer een bewijsje gegeven dat Hij aan een ellendige nog denkt. En dat Hij ons nog niet vergeten is, mensen. Dat hij ze weer op wil rapen.

Ben je er ook bij mee, mensen? Ben je er ook bij, vanmiddag? Bij dat volk wat zichzelf niet helpen kan? Bij dat volk wat zichzelf niet redden kan? *Maar gelijk de ogen van een dienstknecht zijn op de hand zijns heren, en de ogen van een dienstmaagd op de hand van haar vrouw, zo zijn onze ogen op U; totdat Hij ons genadig zij.*

Laat ons op dezelve ons verheugen en verblijd zijn. O ja, mensen, straks komt er een dag, daar volgt nooit een nacht meer op. O, toen Christus opgestaan is uit de doden, is Hij nooit meer in enig contact geweest met een vijand. Alleen met Zijn vrienden. Die heeft Hij opgezocht en Zichzelf geopenbaard. En tegen Zijn vrienden heeft Hij gesproken. En veertig dagen later, is Hij van hen gescheiden. Toen is Hij van de Olijfberg opgevaren.

*God vaart voor het oog
Met gejuich omhoog.*

En toen zijn Zijn discipelen verblijd naar Jeruzalem teruggekeerd. Waarom waren ze zo blij? *Och, Ik ga heen om u plaatst te bereiden. En wanneer Ik heen zal gegaan zijn, om u plaats te bereiden, zal Ik u tot Mij nemen.*

Och, volk van God, op deze wereld is voor ons geen plek meer. Er is geen plek meer. Nee, maar als er geen plekje meer voor je is, dan is er nog een plekje in de hemel. Ja. En dat plekje zal zo zalig wezen. Dat is een plekje om altijd weg te zakken en om altijd weg te zinken. En om de heerlijkheid van een Drie-enig God te aanschouwen. En om met al dat verlost volk in te stemmen: *Gij o Lam Gods, zijt waardig te ontvangen de dankzegging en de aanbidding. Want gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed!*

O, dit, dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft! Laat ons op dezelve ons verheugen en verblijden. De HEERE leeft zo hoog; Gods volk leeft te laag! Ja, Gods volk leeft te laag. Is er al eens ooit één van de woorden die Hij gesproken heeft op aarde gevallen, die Hij niet vervuld heeft? Heeft God wel eens ooit onrecht gedaan? Heeft God het wel eens ooit verkeerd gedaan? Is God wel eens een keertje ontrouw tegenover je geweest? Heeft Hij niet telkens aan Zijn volk betoond: *Die ons Zijn vriendschap biedt?*

En nu vandaag, met het Paasfeest, mogen wij u toeroepen: *Het is alles volbracht, het is alles voltooid.* Nu ligt het werk klaar. Klaar om toegepast te worden. En het zál toegepast worden aan al het volk, dat een onderwerp van de eeuwige liefde Gods is.

Och mensen, ik heb vanmiddag deze tekst genomen. Ik was eigenlijk van plan een andere tekst te nemen uit dit kapittel. Maar het viel zomaar in mijn hart: *"Dit is de dag, die de Heere gemaakt heeft."* Je kunt van mijn preekje denken wat je wilt. Maar dat is ook niet nodig, want het is al zo groot dat God nog een keertje aan mij denkt, vanmiddag. Dat God mij nog verdraagt, en dat God van de hemel nog op ons neer komt zien, mensen. Op een mens die het omkijken niet waard is. Die het heel niet waard is. Die alles verzondigd heeft. Maar,

*Schoon 'k arm ben en ellendig
Denkt God aan mij bestendig.*

Die God zal Zijn welbehagen doen. Och, misschien is 't kort bij het einde, mensen misschien is 't kort bij het einde. O, dat u Zijn woorden mocht behouden, Die machtig is u op te bouwen en een erfdeel te geven onder de geheiligden in het licht!

De Heere zegene Zijn woord tot waarachtige bekering. Mensen, het kan nog. Buig nog je knieën, valt God te voet. Vraag om genade, om bekering en lering.

En dat voor dat arme volk de blijdschap des HEEREN uw sterkte mocht zijn. Laat ons onszelf verheugen en verblijden. Totdat straks eeuwige blijdschap op onze hoofden zijn zal. En treuring en zuchting voor eeuwig zal wegvlieden. Amen.

Dankgebed.

Heere, we hebben vanmiddag nog een ogenblikje mogen stamelen. Och, Gij zijt nog goed en goeddoende. Als wij het maar niet weten, dan weet U het nog wel. Dat hebt U vanmiddag nog betoond.

*Gij zijt een God, Die in vrijheid stelt,
En maakte dat het blijft ongekwd,
Van 's doods geweld zeer krachtig.*

Heere, gedenk Uw volk, zegen Uw erfdeel. En degenen die nog vervreemd van U zijn, och, dat het nog eens een onvergetelijke dag mocht worden. Een dag van ware droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt.

Als het met Uw raad bestaan kan, brengt ons in de avond nog een ogenblik tesamen. Verblijdt ons nog en zegen ons in de verheffing van uw Goddelijke genade. Om Christus' wil. Amen.

Tot slot zingen wij:

*Het vrome volk in U verheugd,
Zal huppelen van zielenvrucht,
Als zij hun wens verkrijgen.
Hun blijdschap zal dan onbepaald,
Door 't licht dat van Zijn aanzicht straalt
Ten hoogste toppunt stijgen.*

En wat er verder volgt.

Psalm 68 het tweede vers.

*De genade van de Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.*

5. Christus roemt Zijn bruid

Psalm 147:6
 Spreuken 8:17-36
 Psalm 91:7-8
 Psalm 42:3
 Psalm 2:7

Vangen we ons samen te zingen aan door te zingen van de 147^e Psalm het 6^e vers.
 Het is uit Psalm 147 vers 6.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in het Hooglied van Salomo, het 7^e kapittel.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.
 GEBED

Geliefden.

Het woord van onze overdenking kunt u opgetekend vinden in Hooglied 7 en daarvan het 6^e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten!

Tot dusver.

Geliefden, in het eerste gedeelte van dit hoofdstuk heeft Christus Zijn kerk geprezen. En de lof die Hij Zijn kerk hier toezwaait van het ene vers in het andere, brengt ons terug naar wat we lezen in Psalm 100. Daar zegt de dichter:

*De Heer is God; erkent, dat Hij
 Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
 Tot schapen, die Hij voedt en weidt.*

Ook vinden wij hetzelfde in Psalm 145:10: *Al Uw werken, Heere, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen.* Christus prijst Zijn kerk zoals Hij dat alleen doen kan. Die kerk die Hij van eeuwigheid uit de hand van Zijn Vader heeft ontvangen. Die kerk lag in het welbehagen des Vaders. Die kerk, waarvan in Efeze 1:4 staat: *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld.* Waar God Zijn genade maar ook Zijn almacht in betoond heeft en verheerlijken zal tot aan het einde der wereld.

De tekst die we vanavond wensen te overdenken is zeer diep. Vorige week hebben we iets gehoord over de Koning, over de galerijen en over het gebonden zijn van de Koning op de galerijen. Maar wanneer we deze tekst een weinig beschouwen dan moeten we zeggen: *waar zal een mens beginnen en eindigen.*

Philpot preekte weinig uit het Hooglied. Omdat het zo diep was, (zo schreef hij) dat hij vreesde de rechte mening ervan niet naar voren kon brengen. En de tweede reden

waarom hij zelden uit Hooglied preekte, was hetzelfde als één van onze ontslapen leraars eens zei: het Hooglied kunnen we wel het *Hogelied* noemen. Want het bespreekt eigenlijk de hoogste stand in het zielsleven van de kerk.

Ook in deze tekst vanavond liggen zoveel verborgenheden opgesloten uit het leven van de kerke Gods dat een mens wel zou moeten zeggen: *Waar zal een mens in de tijd die wij beleven er nog een kruimeltje van vinden?* Want wij leven in een tijd dat de kerk ligt onder een rouwfloers van verberging en verlating Gods.

Want wanneer Christus hier zegt: *"Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten!"* Dat is iets in het leven van de kerk dat ze in hun handel en wandel op Christus gelijken en het werk van Christus in hun leven openbaren. Dat ze wandelen zoals Hij gewandeld heeft. Lazarus was er één van in de dagen toen Christus op de wereld was. En wij lezen van Henoch en Noach dat ze wandelden met God. Christus roemt en prijst hier Zijn kerk in deze tekst. Alleen Christus kan dat maar doen. Want wie van Gods kinderen zal ooit zichzelf roemen? Alle roem is uitgesloten! En we lezen in Psalm 144:3: *O Heere, wat is de mens, dat Gij hem kent, het kind des mensen, dat Gij het acht?*

Wanneer een mens ziet op zichzelf en in zichzelf dan blijft er niets anders over dan om zichzelf te veroordelen tot in het diepst van zijn hart, en zich voor God te verootmoedigen. Er staat in Ezechiël: *Ik zal maken dat ze een walg aan zichzelf krijgen.* En dat is geliefden, wanneer die kerk ontdekt wordt door God de Heilige Geest. Mensen die met zichzelf weglopen, die van zichzelf wat denken, die zichzelf boven anderen stellen, zijn allemaal mensen die de ware ontdekkende bediening in hun leven missen van God de Heilige Geest. Want wanneer God komt, dan zullen we in ons 'niet' voor God gebracht worden. En de Apostel Paulus heeft eens gezegd: *Wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen?* Laat ik maar proberen mensen om er iets van te stamelen vanavond.

1. Wat is de mens, wat is in hem te prijzen?
2. Christus roemt Zijn volk

1. Wat is de mens, wat is in hem te prijzen?

We lezen van twee mensen in Lukas 18, van een Farizeeër en een tollenaar. En die farizeeër stond vooraan in de tempel, dankende God dat hij niet was als anderen mensen, en dat hij ook niet was zoals die man achter in de tempel. Dus hij had die man goed bekeken! Toen ging hij voor de Heere oplezen wat hij deed. En dat was zóveel dat hij zeker dacht dat alle mensen wel veel van hem zouden moeten denken. Hij vastte, gaf goederen weg aan de armen. Die man was gelukkig met zichzelf, en helaas hoeveel mensen zullen er niet in de kerk zitten tevreden met zichzelf? Hoeveel mensen zullen er in de kerk zijn die in de grond van de zaak eigenlijk gelijk die farizeeër zijn. Mensen die zichzelf meters en meters boven anderen mensen zetten. En dat is geen vreemde zaak, dat moet je niet denken, hoor! Want alle ellende die er op de wereld is kun je allemaal vanbinnen vinden.

In dat lieve boekje van Ds. Daan Bakker: *Gods barmhartigheden verheerlijkt aan een overtreder van al Zijn geboden*, schrijft hij, toen hij begon te oefenen: *het werd niet meer, maar almaar minder.*

Er stond in een stad vlak bij dat dorp een man¹ die zoveel gaven en talenten had, dat bijna alles er naar toe liep. En op een zondagmiddag had hij weer voor de tweede keer gepreekt, en 's avonds moest hij weer voorgaan. Toen heeft hij God gebeden dat er geen mens komen mocht, dat hij ook niet te preken had. En dan zat hij bij het raam te kijken,

¹ Ds. H. J. Budding stond in Goes en oefenaar Bakker in 's Gravenpolder

en daar kwam een vrouw met drie kinderen aanlopen. Dat was een publieke vrouw die nooit getrouwd was geweest, maar drie kinderen had. En Ds. Bakker werd zo nijdig, want hij was verplicht voor die vrouw en kindertjes te gaan preken vanzelf. Hij kon die vrouw niet wegsturen! Maar hij kreeg een ogenblik later onder God te bukken. En toen zei de Heere: *Over weinig zijt gij getrouwd geweest.* En hij ging voor die vrouw preken en God bekeerde haar.

En toen ik een jongen was kwam ik daar, dan hoorde je het oude volk over die vrouw nog praten. Zo'n groot licht was ze geworden in de genade. Soevereiniteit Gods! Farizeeërs zijn we allemaal, maar een tollenaar moeten we gemaakt worden. En zondaar ook voor God gemaakt worden. En wil je wel geloven mensen, dat er niets zo verborgen en bedekt is als dát? Er wordt over de Heere Jezus zoveel gerammeld en over Christus gerammeld, het is zomaar rammelen; anders niets bij de meeste vanzelf. Maar hoe weinig zullen er wezen die zichzelf voor God ooit als een zondaar hebben leren kennen. Ik ga geen oordeel uitspreken, mensen (dat komt mij niet toe, want God alleen kent het hart) maar hoeveel zullen er in onze arme stad zijn, die ooit in waarheid voor God gebukt hebben? Hoeveel zouden er zijn!

En degenen die er toe verwaardigd zijn geworden bij de aanvang of de voortgang, die worden gedurig aangevallen zou het wel ooit recht zijn geweest. Zou het wel ooit recht zijn geweest? Zou het wel diep genoeg, zou ik wel ooit in de totale vernietiging van mijzelf voor God gebukt hebben? Zou het wel waar geweest zijn? Het zal zo nauw uitgaan, mensen, het zal zo nauw uitgaan. Och, het is zo noodzakelijk! Beproeft uzelf, onderzoekt uzelf! Want het zal wat wezen, mensen, als hij straks voor een deur zal komen, het zal straks wat wezen als hij terug zal moeten. En dan zegt de Waarheid: *menen in te gaan.* En dan nooit te kunnen! Want als het dán niet kan, dan kan het nooit meer! Dus er is nooit verandering meer. En dan zal hij voor eeuwig weggezonden worden naar die plaats van eeuwig ach en wee.

Die man die achter in de tempel stond, was zondaar door God en voor God gemaakt. En gaat die man nu eens bekijken. Die Farizeeër had wel de tollenaar gezien, maar de tollenaar heeft nooit de Farizeeër gezien. Want er staat in Gods Woord: *En de tollenaar, van verre staande, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig!* En die man had niets te danken, nee die had niets anders dan te bidden: *O God, wees mij zondaar genadig.*

En dan zegt de Waarheid: *Dat hij afging naar zijn huis gerechtvaardigd zijnde.* Maar toen hij gerechtvaardigd was toen moest hij nog wat gaan leren. Toen begon het pas. Toen moest die man nog gaan leren om een arme zondaar voor God te worden. Hij was wel zondaar geworden, maar een arme zondaar dat is nog wat anders mensen. Dat is nog wat anders. Lodensteyn zei:

*Geheel ontbloot,
En aan mijzelven dood,
Dan kan Christus in mij leven.*

Alles weg, alles weg. Niets blijft meer over, dan een arme, uitgeschudde, ontledigde, naakte zondaar. En die alleen hoopt op de genade die hem toegebracht zal worden in de openbaring van Christus Jezus. Och, hoe meer genade mensen, hoe meer dat zij zich weg zetten, dat is er de vrucht van. En je zult het in het leven wel gewaar worden bij ogenblikken. Ze zullen niet zo hoog vliegen, neen!

*Want Hij ziet met gramschap aan
Den ijd'len waan,
der trotse zielen.*

Maar, die nederig knielen! Je leest in de Waarheid van die Man, die daar stond tussen de mirten in Zacharia 1. En dat was die gezegende Heere Jezus Christus. En de mirten groeien in de diepte. Soms dan zijn ze zo klein dat je ze niet zien kan, dat je er op trapt. Maar als je er op gaat trappen dan gaan ze ruiken. Dan gaan ze ruiken. En dat is nu met dat volk ook zo. Och, je hebt nog nooit een arm kind van God horen bidden dat hij zei: *Heere dat ik toch eens op het dak van mijn paleis mocht wandelen.* Maar je hebt ze wel horen zuchten: *O God, dat ik het nog eens verspelen mocht voor U; dat ik nog eens voor U bukken mocht. Och, dat ik nog eens voor God mocht worden wat ik ben.* En dan moet u denken, zelfs de hoogbegenadigde en hoogverlichte apostel Paulus, die man moest in Romeinen 7:24 nog uitschreeuwen: *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Wie zal mij verlossen? Aan des mensen kant mensen valt het allemaal tegen. Allemaal tegen. Vraag maar eens aan dat volk, dat er wat van geleerd heeft. Die door de genade Gods hun hart en hand aan de Heere gegeven hebben. Dat hebben ze gedaan in waarheid, dat hebben ze gedaan in oprechtheid des harten. Ze hebben gedurig gezegd: *Heere neem mijn hart, dat ik voor U leven mag al de dagen van mijn leven. Dat ik U vrezen mag, dat ik U achteraan mag kleven. Dat ik in Uw wegen wandelen mag, dat ik heilig voor God mag leven.**

En wat is het nu, wat komt er van terecht? Hoever brengen zij het nu? Och, we hebben dat wel eens meer gezegd: de weg naar de hemel, dat is een weg die achteruit ligt. Achteruit!

Ik hoorde in één van mijn vorige gemeenten eens een oude christin zeggen: *O jongen, wat ben ik toch blij dat het in mijn jeugd en in mijn jonkheid gebeurd is. Want, ze zei: als het nú nog gebeuren moest, denk ik dat het eeuwig kwijt was.* En ze zei tegen mij: (ik was toen maar een jongen, twintig éenentwintig jaar oud) *weet je wat de kwade dagen zijn? Dat zijn de lusteloze dagen, dat een mens nergens geen lust meer in heeft.* En onze ouden hebben gezegd: 'Eerst is het lopen, en dan moeten ze blijven staan. Er komt een tijd dat ze moeten gaan liggen, en dat ze van de ene plaats naar de andere niet meer kunnen.'

Maar och mensen, ik zal maar verder gaan, want we zullen toch aan geen einde komen vanmiddag. Och, neen!

*Schoon ik dieper poog te delven,
Schoon ik meer verderf ontmoet.*

Ik heb kort geleden hier nog eens gezegd: soms geen lust meer om te bidden. Soms geen lust meer om nog gemeenschap met God te hebben. Je zou zeggen: kan het bestaan? Kan het bestaan? O, opdat we onszelf maar zouden leren kennen, en opdat we zullen gewaar worden, mensen, dat de zaligheid buiten de mens ligt; buiten het schepsel ligt. En dat we ten volle gaan onderschrijven: *Uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen.* Opdat God alléén, ja opdat God alléén mensen, opdat God alléén de eer van Zijn werk zal krijgen. Maar we gaan een stapje verder.

2. Christus roemt Zijn kerk.

Nu gaat Christus Zijn kerk hier roemen, Zijn bruid roemen. Ja. Maar hoe is dat mogelijk? Och mensen, hoe dat mogelijk is? Omdat Christus, de kerk eeuwig schoon en vast ziet liggen *in het hart des Vaders.* Want daar ligt de kerk van eeuwigheid in opgesloten in het hart des Vaders. De Vader heeft ze verkoren. De Vader heeft ze liefgehad. De vader heeft ze bemind. *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, en daarom heb Ik u getrokken.* Zijn oog is erop gevallen.

Och, en dan dat arme volk die dat te beurt mag vallen...! Dan hebben ze wel eens gezegd tegen een ander: 'Ik kon het ook niet helpen dat God op mij neergezien heeft. Ik

heb het ook niet gezocht, ik heb het ook niet gewild, ik heb er ook niet om gevraagd.'
Maar Ik wil en zij zullen.

En och, ik zal het maar plat zeggen, mensen, zoals het is, dat is het beste maar, dan kunt u het verstaan. Nu ligt de één te snurken als een os 's nachts, als een os, die weet van heel de wereld niets meer af. En het andere kind dat zit op een zolder met een oude schrijver en met het Woord van God. Hoe komt dat nu? Het is toch de waarheid mensen, het is toch de waarheid. Onder hetzelfde hart gedragen, door dezelfde moeder op de wereld gebracht. Maar de één wordt er toe verwaardigd, en een ander gaat door in zijn eigen wegen. En mensen, het is misschien wel vreemd dat ik het allemaal zeg vanmiddag. Maar och al zou je een mens tegen de rotsstenen werpen dat hij aan de rotssteen verpletterd werd, zijn hart zal nooit voor God bukken tenzij dat de liefde Gods in zijn ziel wordt uitgestort. En dat is de waarheid hoor! Dat is de waarheid.

En daar komt zoveel tegenop in onze dagen, in onze gemeenten komt dat ook op. O ja, dan zeggen ze zachtjes: 'Ja maar, man, dat gaat veel te strak, het gaat veel te hard. Ach, het moet niet zo nee, je moet maar een beetje zachtjes aan doen.' Handel maar zachtjes met die jongeling.

Maar mijn hoorders, als een mens nooit vernederd, verpletterd is onder de heilige wet Gods, de balsem van het evangelie zal geen waarde voor je ziel hebben, hoor! Geloof dat maar, en neem het maar over. Neem het maar over. In het paradijs is hij een verloren zondaar geworden, aan de berg Sinaï een vervloekte zondaar, om op Golgotha terecht te komen waar Christus een vloek geworden is, opdat Hij vloekelingen van de vloek zou verlossen. En opdat Hij ze kronen zou met goedertierenheid en barmhartigheid. Och, ja mensen, God verheerlijkt Zich maar in Zijn eigen werk. En op hen is nu Zijn oog gevallen.

En dan staat er in het boek van Job: (want och, die mensen hebben ook zoveel uitgedrukt) *Dat ze geboren zullen worden van onder de diepte der wateren.* Van onder de diepte der wateren. Hij haalt ze eruit, hoor! En de oude Datheen zingt in Psalm 68:11:

*Het is God, die in stukken breekt
Den kop, ja in den grond versteekt
't Getal onzer vijanden.*

En dan zegt hij:

*God spreekt: Mijn uitverkoren al
Uit Basan Ik verlossen zal
(Die nu is zeer hoogmoedig);
Ik wil ze fraai ende gezond
Uit des meers allerdiepsten grond
Trekken met Mijn hand goedig.*

En zou het daar niet vandaan moeten komen, mensen? Het zal dáár vandaan moeten komen. En houdt dat maar vast, die leer. Och, ik hoop, Grand-Rapids, ik hoop dat je nooit een andere leer zult horen, en dat je ook nooit op een andere grond gebouwd zal worden dan op die enige grond die in Sion gelegd is; en dat is: *Christus Jezus en Die gekruisigd.* En van een mens komt niets in aanmerking. Afsesneden in mijn zuchten, afsesneden in mijn verlangen, afsesneden in mijn hoop opdat ik niets over zou houden, maar allen die vrije soevereine genade Gods.

En och, nu gaat Christus die kerk - in onze tekst vanmiddag - prijzen. Onze tekst vanmiddag, zegt hier: *Hoe schoon zijt gij, en hoe lieflijk zijt gij, o liefde, in wellusten!*

(1) O, omdat Hij die kerk ziet door het kristal van Zijn dierbaar bloed voor het aangezicht Zijns Vaders als een gemeente zonder vlek en zonder enige rimpel. Geen zonde in Jakob, en geen overtreding in Zijn volk Israël, omdat Hij die kerk ziet in Zijn volbracht Borgwerk. En dan zegt Hij in Jesaja 49:16 *Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij.*

Ze kunnen er niet meer uit geliefden, o nee nooit! Als je daar ooit een plekje van God gekregen hebt dan kom je er niet meer uit. *Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.* God zal op Zijn kerk niet meer toornen. God zal er niet meer op schelden.

Och, als nu Christus Zijn kerk gaat roemen en prijzen, dan ziet Hij die kerk voor het aangezicht van Zijn Vader al van voor de grondlegging van de wereld. Dan ziet Hij die kerk in de besluiten Gods. Dan ziet Hij die kerk in die eeuwige raad Gods. Dan ziet Hij die kerk in Zijn dierbaar bloed, in Zijn eeuwig geldende gerechtigheid. Dan ziet Hij die kerk in het werk des Heiligen Geestes.

Och mensen, een landman als hij gaat bebouwen, gaat planten, gaat zaaien dan gaat het in het leven van die man op en neer. Maar zodra als die man een paar sprietjes uit de grond ziet komen, dan kan die boer met lust en vermaak naar die groene sprietjes staan te kijken. En als al is het dan nog maart, zal ik zeggen, of april, als die sprietjes eruit komen in zijn is de oogst er al. En al is dat pas in juli en augustus, maar dan ziet die man soms de oogst al voor zich. Die ziet de oogst al voor hem. Maar geliefden, soms is het een teleurstelling. Och, het voorjaar kan soms zoveel beloven, maar er kan zoveel gebeuren tussen maart en juli, augustus. Er kan zoveel verwoesting plaatsvinden. Droogte dat alles verbrandt en dat er van de oogst die zoveel beloofde nooit wat terecht komt. Maar dat is hier niet mensen, dat is hier niet. Nee. Er staat in Psalm 33:6:

*Dat Hij eens besluit t' Zijner ere
Zal zonder hindering voortgaan.*

God volvoert Zijn eeuwige raad. Och, mensen, als God je hebben wilt dan zal God je krijgen. En dan zul je straks blinken als de sterren, al ben je hier nog zo zwart van de zonde, en zwart van de ellende en van al de strijd. Maar o, er zal een tijd komen dat de verlore kerk volmaakt voor het aangezicht des Vaders zal staan. En er zal geen klauw van dat volk achterblijven. Nee, nee mensen. *Ik en de Vader Zijn Eén!* Och, dan mag er gebeuren wat wil.

Ja, laat ik het maar zeggen zoals het gaat en zoals het is, mensen, we hebben allemaal de kortste weg naar de hel uitgekozen. Maar dáár wordt een jongen staande gehouden, en dáár een meisje in het hart gegrepen. Dáár een man die jaren in de wereld geleefd heeft, dáár een vrouw die nergens over gedacht heeft als over dit tijdelijk leven. Maar ze worden zwanger vanwege de zonde, ze worden zwanger vanwege Gods toorn, vanwege Gods gramschap. En dat is omdat de hemel ze er toe verwaardigt, mensen. Dat is omdat God er aan te pas komt. O dat is omdat ze van eeuwigheid in dat welbehagen opgesloten liggen.

En nu met eerbied gesproken mensen, nu kan heel de wereld 't ondersteboven gaan, heel de wereld, maar God zal Zijn raad volvoeren en Zijn eeuwig welbehagen bevestigen. O wat gelukkig toch dat het in God vast ligt! En daarom is er zulk een mogelijkheid mensen, voor de grootste en de snoodste der zondaren. Je moet nooit zeggen: *het kan niet.* Je moet nooit zeggen: *het kan niet.* Want bij de HEERE Heere zijn uitkomsten zelfs tegen de dood.

En al bonst het er dan alles dwars tegenin mensen; dwars tegenin, zoals dat zo menigmaal op de wereld plaatsvindt, zoals dat zo menigmaal plaats vindt. Er is een vader, er is een moeder die heeft er wel eens wat mee te doen gekregen. Och, ja, ze kunnen je dat wel vertellen, mensen. Ze kunnen je het wel vertellen als het nodig is wat ze er mee geworsteld hebben. Hoe dat het op hun hart gebonden is, maar dwars er tegen in mensen, dwars er tegenin! Ze willen er niet van horen, o nee ze willen er niet van horen. Ze verharden hun hart, ze gaan er dwars in de vijandschap van hun hart tegenin. Ze moeten van de wereld genieten, ze zullen de zonde als water indrinken.

Totdat..., totdat de Hemel komt, totdat God Zich komt te verheerlijken. Totdat God zegt: *Tot hiertoe en niet verder!* Och, mijn hoorders, als de Hemel ons aanspreekt dan liggen we zó tegen de grond. En dan worden we bedelaars, dan worden we zuchters en kermers aan de troon van vrije genade. En wat we nooit in ons leven gedaan hebben, waar we nooit enige betrekking op gehad hebben daar krijgen wij dan betrekking op. We gaan in het verborgen onze knieën buigen, we gaan ons hart voor God uitstorten, we gaan God achterna schreeuwen.

Och mensen, heb je dat ook wel eens mogen doen, hebt u dat ook wel eens mogen doen? Zodat je zei: 'O God, denk toch eens aan mij! O God, ik ben het niet waard, ik ben het niet waard. Ik heb het van alle kanten verzondigd. Als U mij wegdoet is het voor eeuwig, eeuwig recht, maar zou ik nog genade in Uw ogen mogen vinden?'

Dat hebben ze vijf jaar geleden nooit gevraagd, hoor. Dat hebben zij een jaar geleden nooit gezegd. O nee, nog geen week geleden. Maar nu hoor je het uit hun mond als je ze af luistert in het verborgen, als ze daar voor God neerliggen in de schuld. En als ze betrekking op God gekregen hebben. Op die God Die ze getrokken heeft, Die Zijn liefde in hun hart heeft uitgestort. Op die God, Die ze achterna schreeuwen bij dagen en bij nachten. Och, dan zeggen ze met Asaf:

*Als ik dan U heb, o Heer' mijn!
Zou daar iets anders, mijn God, zijn?*

En met een dichter:

*"Mijn zak zal niet zijn ontbonden
Voor en aleeer ik Jezus heb gevonden."*

Ze gaan als een missend mens over de wereld. Och, ze hebben wat keertjes gedacht: was ik maar nooit geboren, had ik maar nooit het levenslicht aanschouwd! Werkelijk hoor! Maar och mensen nu wordt dat leven zo anders.

*'k Bracht de nachten door met klagen;
'k Liet niet af, mijn hand en oog,
Op te heffen naar omhoog.*

En als je dan aan dat volk vraagt: *geloof je dat God het doen kan?* Dan zeggen ze: 'Ja dat geloof ik, hoor, dat geloof ik dat Hij een onbegrensde macht heeft. Maar of Hij het aan *mij* doen zal, dat weet ik niet, maar mijn hart gaat er naar uit. En mijn ziel, och, die zucht eronder om eens een straaltje licht, een straaltje leven, een straaltje hoop, een straaltje blijdschap, een straaltje opening in mijn ziel te mogen ontvangen.'

Daar zijn ze om verlegen. Wie heeft ze erom verlegen gemaakt? Hun vader of moeder? Nee, dat heeft God Zelf gedaan. En omdat God Zelf het gedaan heeft, mensen, gaat het nooit meer over, nooit meer! Dat is het kenmerk van het werk van God, het gaat niet meer over. Als het een consciëntieovertuiging is dan komt het tot een einde. Maar het zaligmakende werk gaat door, dat gaat door. En daar zal wat van blijven liggen tot in der eeuwigheid toe, en tot aan het einde van hun dagen. Ze zullen God toevallen, en onder God vallen, en Hem achterna schreeuwen met alles wat er in hun ziel is.

En nu gaat Christus die kerk prijzen omdat Hij die kerk ziet van eeuwigheid voor het aangezicht des Vaders *en zoals Hij die kerk ziet gewassen in Zijn bloed, gereinigd door Zijn Goddelijke genade, verzegeld door de Heilige Geest der verlossing.*

Want je moet rekenen, wat wij er van mogen zien dat is nog zo weinig. Och, we hebben zoveel zand in onze ogen; we hebben zoveel zand in onze ogen. Paulus zegt: *wij zien als door een spiegel in een duistere rede.* Maar Christus ziet het volmaakt. Hij ziet het volkomen. En Hij ziet die kerk aan de oever van de eeuwigheid. Hij ziet de kerk gaan door de poorten des hemels. Hij aanschouwt die kerk voor het aangezicht van Zijn Vader. En daarom prijst en roemt Hij die kerk.

Want er is niets zekerder, geliefden, dan de eeuwige behoudenis en de eeuwige zaligheid van Gods uitverkorenen, van Gods kinderen, van Gods lievelingen. En al zouden ze op hun sterfbed nog zeggen: *ik weet het nog niet, ik weet het nog niet;* maar zij komen er, o ze komen er! Ze zullen uit de grote verdrukking komen, omdat zij hun lange witte klederen wit gemaakt hebben in het bloed des Lams. Dat volk komt er.

En daarom mensen als je nu een kruimeltje, een klein kruimeltje van dat leven mag hebben, als er in je leven nu ogenblikken zijn dat je moet zeggen: 'Al zou nu vanmiddag die kerk hier vol met duivels zitten, dan kan ik toch niet ontkennen dat God op mij neer gezien heeft. Dat ik een droefheid naar God heb leren kennen, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Dat ik betrekking op die God heb gekregen. Daar en daar, heeft Hij tot mijn ziel gesproken. Daar heeft Hij mijn ziel wel eens omhelsd. Daar en daar heeft Hij Zichzelf wel eens in mijn hart geopenbaard dat ik genoeg aan God mocht hebben.' En daarom, daarom als dat een weinige gaat leven bij dat arme volk wat God gedaan heeft, o dan mogen zij zichzelf wel eens aanspreken. Dan mogen ze wel eens zeggen: *o mijn ziel*, in Psalm 42:3:

*O mijn ziel, wat buigt g' u neder?
 Waartoe zijt g' in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder;
 Zoek in s' Hoogsten lof uw lust;
 Want Gods goedheid zal uw druk
 Eens verwiss' len in geluk;
 Hoop op God, sla 't oog naar boven;
 Want ik zal Zijn Naam nog loven.*

(2) En nu is er nog wat anders geliefden, waar we nog een ogenblikje op willen wijzen. We zijn vanavond begonnen dat Christus Zijn kerk prijst. *Dat Christus dat doet óók omdat al de deugden en al de volmaaktheden Gods, erin en erdoor verheerlijkt worden.* "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen." En al zullen ze het voor zichzelf niet verder brengen als schreeuwen ze zullen God verheerlijken. Zij zullen God verheerlijken, mensen. Och, er schreef vandaag nog een jongen uit mijn tweede gemeente, (een ongelukkige jongen, ook al 52 jaar oud.) Die man heeft vroeger gezeten onder een voorganger die bij ons een predikatie las. Deze man zei eens een keer: *dat we nooit kwaad van God moeten spreken al zou een mens, al zou een mens voor zichzelf nog niet weten waar hij ooit terechtkomt.* Want hij zei: "Dan zal hij toch zóveel liefde voor God hebben (dat volk waar God mee begonnen is) zóveel liefde, dat hij het toch niet zal kunnen dulden dat ze van God wat verkeerd zullen zeggen. Zo een mens, zo iemand zou wel op de wereld willen staan en alle mensen toe willen roepen: *Zeg maar nooit kwaad van God meer, want in Hem is het onrecht nooit gevonden.*"

Ze kunnen wel aan die mensen komen, maar laten ze niet aan God komen. Laten ze niet aan God komen. Is het bij jou ook zo, is het bij mij ook zo? Dat ik mezelf er voor over heb, mensen; dat ik mezelf er voor over heb mensen. Maar laten ze aan God niet komen, want Hij heeft nog nooit kwaad gedaan. Nog nooit! Nog nooit anders dan goed gedaan! Zoveel jaar al achteraan gelopen. Maar ik ben er vandaan gelopen, niets anders hoor! We zullen het maar niet anders zeggen, mensen, want het is niet anders. Bij God vandaan gelopen, en dan God maar terugkomen. Die God maar steeds terugkomen in je leven. Want, mensen, als de hemel met ons deed wat wij met God doen, dan was het al voor jaren afgelopen, voor jaren. Dan lagen wij al jaren in de hel ons lot te beklagen. Wees maar eerlijk mensen, doet er maar geen doekjes om, maar zeg het maar eens eerlijk zoals het is. O, die lankmoedigheid, die goedertierenheid, die verdraagzaamheid Gods.

En dan kun je geloven mensen, dat schreef die jongen ook nog aan mij: *'Toen Mefiboseth aan die tafel van David gedragen is, toen heeft die man meer geschreeuwd dan gegeten.'* Ik dacht dat is ook nog een ware uitdrukking. En dan geen dominee en geen professor, zomaar een eenvoudige werkman. Ja, en dat is waar! Dat kunt u geloven, toen die Mefibóseth zei: *een dode hond, dat u naar een dode hond hebt omgezien!* Want je moet rekenen, die man heeft niets dan de dood verwacht. Dus als je dan mag eten dan kunt u wel geloven dat je niet veel meer gaat eten, maar veel schreeuwt vanwege het wonder. En dat is nu ook zo met dat volk die ertoe verwaardigd worden. Hetzelfde geval, mensen.

(3) Maar nu kom ik nog een klein beetje verder. *Nu gaat Christus Zijn kerk roemen.* Nu ga ik eens een vraag doen. Zou dat volk dat wel eens nodig hebben? Ja, dat heeft dat volk wel eens nodig, dat heeft dat volk wel eens nodig!

Er was bij ons een dominee in Rotterdam. Een eigenaardige man, maar een man van God geleerd. De jongens kwamen uit school, en het was net 'verhoging' geweest. Hun vader had tegen die jongens gezegd: als je nu 'verhoogd' bent dan krijgen jullie alle twee een dubbeltje van mij, een dubbeltje. Maar die ene jongen was niet 'verhoogd' en hij durfde niet thuis te komen. Hij durfde niet thuis te komen. Die jongen die verhoogd was vloog naar zijn vader, om dat dubbeltje vanzelf. Maar die jongen die was blijven zitten durfde niet thuis te komen. Maar die vader zei tegen die andere jongen: waar is je broer? *O ja, hij zei: hij staat daar buiten!* Hij zei: ga hem roepen!

Die vader zei tegen die jongen, die was blijven zitten: jij krijgt nog een dubbeltje meer dan je broer. Dat is zomaar eenvoudig uit de praktijk, maar dat zijn toch lieve dingen. Och, ja mensen.

En God doet met Zijn volk ook, zoals wij niet verdiend hebben. Als God Zijn aangezicht zal verbergen voor eeuwig, dan hebben we niets te zeggen. *Maar van toen af dat gij kostelijk geweest zijt in Mijn ogen zijt gij verheerlijkt.* O, de Heere gaat Zijn kerk prijzen. En dan zegt Hij: *"Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten!"*

Hij gaat die kerk prijzen. Boaz deed dat met Ruth, dat weet u. Boaz zei: *De Heere vergelde u uw daad en uw loon zijt volkomen van de Heere, den God Israëls, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen.* Had zij verwacht dat Boaz dat zeggen zou? Nee, nee! Dat volk verwacht dat niet. Want zij schrijven op al hun werken de dood. Op al hun werken.

Maar toch prijst de Heere hen. Och, de Heere gaat toch wel eens zeggen wat Hij van Zijn volk denkt, dat ze in Zijn liefdeshart opgesloten liggen. Dat Hij ze lief zal hebben tot het einde toe. Daar zegt Hij van in Jesaja 41:14: *Vreest niet, gij wormpje Jakobs, gij volkje Israëls! Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls! Ik heb*

u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne. En och, luister nu eens: *Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.*

En als je dan toch die dierbare belofte ziet die God aan Zijn volk vermaakt in en door Christus om ze op te beuren, om ze te bemoedigen, om ze te vertroosten, om ze te verkwikken, om ze te versterken! Och, wat hebben zij het nodig hier in dit leven om eens opgebeurd te worden. Want er zijn er genoeg die ze naar beneden drukken. Er zijn er genoeg die ze slagen geven! Zelfs de kinderen van haar moeder (niet van hun Vader hoor, Vaders kinderen doen dat niet maar) "*de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken.*" Die moeder is de uitwendige kerk. Maar Vaders kinderen zijn de uitverkorenen. Dat is de betekenis, je weet het zelf wel, je hebt het je leven lang al gehoord, mensen. Och, en dat is de eeuwige waarheid Gods. Ja, dat eeuwig zeker is en slechten wijsheid leert.

(4) Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten!

Liefde, bij zo'n volk? Zij veroordelen zichzelf zoveel. Dan zeggen zij: zou er wel één vonkje, één sprankje liefde in mijn hart wezen? Want daar ben ik het met God niet eens, en daar kom ik God in tegen, en och, daar openbaar ik mijn vijandschap. Dan komt die oudste jongen weer: 'Nog nooit een bokje gehad om met mijn vrienden vrolijk te wezen.' Want het komt allemaal naar voren mensen wat er hier in Gods Woord staat. Maar Christus gaat die kerk prijzen.

Toepassing

En nu zal het maar de vraag wezen mensen of wij er bij mogen wezen, of wij er bij mogen wezen. O de tijd is kort, we zijn nog in het heden der genade, het is nog geen eeuwigheid geworden, zoals voor anderen die afgesneden zijn uit het land der levenden, velen, onder het oordeel Gods. Onder het oordeel Gods, om in een eeuwig oordeel weg te zinken. Het is wat als je er over denkt, mensen. En dan die eeuwigheid, die eeuwigheid, die eeuwigheid! Nooit meer terug te kunnen, nooit meer te kunnen herroepen, nooit meer! Maar voor eeuwig die put gesloten, en de deuren dicht! Wat zou hij het moeten waarderen mensen, jong en oud, klein en groot, dat hij nog leeft onder het Woord van God, en onder de lokstemmen en onder de roepstemmen. En dat de Heere zegt:

*Heden, zo gij Zijn stem hoort,
Verhardt uw hart niet.
Maar laat u leiden.*

Och, het is voor een kind van God alleen mogelijk door het geloof om zichzelf en de kerk te zien *in Christus*. Dat is alleen door het geloof. Als hij het geloof mist dan ziet hij niets anders dan ellende, en dan is het allemaal hopeloos voor jezelf en voor uw kinderen. Ja, dan moet je wel eens denken: waar heb ik ze voor op de wereld moeten brengen? Waar heb ik ze voor op de wereld moeten brengen. Allemaal verdoemelijk in Adam. En geen één heeft er lust om God te vrezen, geen één hoor! En al zou je het met een hamer erin willen slaan, mensen het gaat niet. Nee, het gaat niet. Maar God werkt het zomaar ineens als het Zijn wil en welbehagen is.

Och, ik hoop, het is maar een enkel woord uit de tekst vanmiddag, maar ik hoop dat God het nog mag zegenen. Dat de Heere het nog heiligen mag. Dat het nog een weinigje moed mag geven, en troost mag schenken, en nog een weinigje opgewektheid. Want och geliefden, alleen van Gods kant *kan* het en dan *zal* het. Dan *kan* het en dan *zal* het. Van onze kant nooit! Maar nu verwaardige de Hemel ons nog, om eronder te komen.

Och, dat u het nog maar waarderen mocht, mensen. Waarderen mocht zolang als het er nog is. Want er zal een tijd komen dat er een honger zal komen niet naar brood, en een dorst niet naar water, maar naar de woorden des levenden Gods. Het kon wel eens gebeuren dat de tijd kort bij is, mensen! Dat je uren, uren zal moeten rijden om nog eens één keer de waarheid te horen. De zuivere waarheid! Werkelijk. Want wat er over het algemeen opgedist wordt in onze dagen, over het algemeen, och daar kunnen we onze ziel niet aan toevertrouwen voor de eeuwigheid. En je zult toch onder een bediening moeten kunnen zitten, dat u zegt: *Daar zit ik gerust onder, daar kan ik mezelf aan toevertrouwen.*

Maar dan zeggen ze: het kan in een andere weg ook wel, hoor! Dat zeggen ze. *Nee mensen, nee, nee, nee!* Het kan niet in een andere weg. Er is maar één weg, er is maar één weg. En er is maar één Naam onder de hemel tot zaligheid gegeven.

Och, ik hoop het, och ik hoop het gemeente, ook voor oude mensen in mijn midden, aan de avondstond van hun leven. Daar zeggen ze vanbinnen: *het kan niet meer.* Ze zeggen vanbinnen: *je hebt je tijd gehad.*

Maar u bent er nog, och je bent er nog! *"Toen hoorde God, en Hij zag op mij neder."*

De Heere mocht nog eens verblijden met Zijn daden. Hij mocht Zijn wonderen nog eens groot maken. Het zou wat wezen, het zou wat wezen als er toch nog eens één neergeveld mocht worden op het slagveld van vrije genade. Het zou in de kerk een verandering geven, hoor. Al was het er maar eens één! En als je dan zou zeggen: daar zit hij, daar zit hij in die hoek, daar. Daar zit hij. Een vijand geweest, en het is een vriend geworden. O ja, het zou wat wezen hoor! En als je er dan eens naast zat in de kerk, als je er dan eens naast mocht zitten. En als je dan eens geloven mocht: een gelukkige jongen, of man, of kind. Een goed werk is erin begonnen. Dan zou het wel eens kunnen dat de tranen in uw ogen kwamen. En dat je zou zeggen: *O God, dat U ook aan mij nog eens wilde denken. Dat ik nog eens bekeerd mocht worden zoals die jongen bekeerd is.* Ja mensen, want zonder wedergeboorte kan hij het Koninkrijk Gods niet zien. We gaan afbreken!

De Heere mocht het nog zegenen, nog heiligen, nog toepassen tot verkwikking van Zijn ellendig volk die de meeste tijd zomaar gebukt en onderdrukt over de wereld zwerven. Maar we mochten in de avond nog verblijd worden dat God zo over Zijn kerk denkt, en dat Christus Zijn kerk roemt. En dat Hij ze ziet daar in de hemel voor de troon van het Lam. Geen klauw zal er achterblijven. God heilige het aan onze harten tot Zijn eer, om Jezus' wil.

AMEN.

Dankgebed.

We zullen maar zingen het laatste vers van Psalm 2.

*Welzalig zij, die, naar Zijn reine leer,
In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen;
Die Sions Vorst erkennen voor hun HEER';
Welzalig zij, die vast op Hem betrouwen.*

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen,
Amen.***

6. De oneindigheid van Gods genade

Oudejaarspreek

Zingen: Psalm 39: 4, 5
 Lezen: Klaagliederen 3: 1-24
 Zingen: Psalm 103: 8, 9
 Zingen: Psalm 25: 4
 Zingen: Psalm 136: 26

Vangen we ons samen zijn aan door te zingen van de 39^e Psalm het 4^e en het 5^e vers.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in de Klaagliederen van Jeremia, het 3^e kapittel van het 1ste tot de 24^e vers.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

**Genade, vrede en barmhartigheid
 worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd
 van God den Vader en
 Christus Jezus den Heere;
 in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.**

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Geliefden. We staan alweer aan het einde van dit jaar. Het is maar een gedachte, en het is als een schaduw die voorbijgegaan is. Eigenlijk onbegrijpelijk dat deze dag de laatste dag van dit jaar al is. En toch is het zo.

Bijzonder heeft de Heere ons leven willen verlengen. Hij heeft betoond dat Hij geen lust had in onze dood, noch in ons verderf. Velen zijn er in het ziekenhuis geweest, verschillenden hebben ziekten gehad en hebben voor de poorten van de dood gelegen, maar ze zijn door Gods hand genadig teruggebracht. De Heere gedenke in het bijzonder op deze laatste dag van het jaar de rouwdragende betrekkingen. Voor hen gaat in deze dag de wond opnieuw open, gedachtig aan de plaatsen die leeg zijn. Hoe zou het ook anders kunnen als er liefde is!

Och, wat is de dood toch ontzettend! Het is de bezoldiging der zonde, geliefden. De Heere Zelf heeft in het paradijs gezegd: *Want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.* De dood is niet het doel geweest waarmee God de mens in de staat der rechtheid geschapen heeft. Onze Catechismus zegt: *"Opdat hij God, zijn Schepper, recht zou kennen, Hem van harte zou dienen en met Hem in de eeuwige heerlijkheid zou leven."* En nu wordt een mens onder de grond gestopt om tot stof te vergaan. Job zegt: *Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! Tot het gewormte: mijn moeder, en mijn zuster.*

En nu staan wij, geliefden, aan het einde van dit jaar. Het herinnert ons eraan dat wij straks zullen staan aan het einde van ons leven. De tijd is voorts kort, de tijd is voorts kort, gemeente. Want als met arendsvleugelen vliegt ons leven voorbij. En Mozes, de man Gods, zegt in *Psalm 90:10: En wij vliegen daarheen.* We vliegen naar de dood, we vliegen naar het graf, we vliegen naar het oordeel en we vliegen naar onze eeuwige

bestemming. Och, dat het God eens behagen mocht, geliefden, om ons op deze dag bij de kortstondigheid en bij de nietigheid van het leven te bepalen. Dat God nog eens aan ons denken mocht.

Wij moeten op deze oudejaarsdag getuigen dat wij alles verzondigd hebben, en dat wij alles er doorgebracht hebben. Zelfs een indruk van dood en eeuwigheid is een gunst van boven, als God het ons nog verleent. Werkelijk, we kunnen het onszelf niet geven, mensen. En al zou hemel en aarde in elkaar zakken, dan zal het aan onze staat en toestand totaal niets veranderen. Dan zou die arme mens toch nog dezelfde blijven. Zo dood ligt een mens in zonden en misdaden; er is geen beweging in te krijgen. Absoluut niet! Het is alleen de vrije ontferming Gods, dat Hij in Christus op een mens neerziet, en dat God de Heilige Geest een mens uit de dood tot het leven roept, opdat hij zal leren kennen wat tot zijn eeuwige vrede is dienende.

En als wij terugblikken op hetgeen wat achter ons ligt? Och, het is uitwendig een jaar van overvloed en voorspoed geweest. Maar het is geestelijk een jaar van grote donkerheid geweest. En in het staatkundig leven? De grote leiders van de wereld staan op deze oudejaarsdag diep teleurgesteld, want de deur tot de vrede en de rust van de wereld is gesloten, gelijk ze zelf bekennen en betuigen moeten. O, dit jaar eindigt in het staatkundig leven zó donker, zó donker, zoals het bijna nimmer geweest is.

Maar voor Gods Kerk is er tóch wat anders, ook aan het einde van dit jaar. En dat mocht ons hart in deze dag vervullen, gelijk wij u dat wensen voor te houden uit onze tekst die u opgetekend kunt vinden in de Klaagliederen van Jeremia, het 3^e hoofdstuk en daarvan het 22^e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben.

In deze tekstwoorden zien wij *dat Jeremia de oneindigheid van Gods genade bezingt.* En daarin beluisteren wij:

1. Een erkenning van Gods recht.
2. Een roemen van Gods goedertierenheden.
3. Een verklaring van de grond der vertroosting die voor Gods volk blijft, ook bij de wisseling van de jaren.

1. Een erkenning van Gods recht.

Jeremía was een profeet die de val van Jeruzalem heeft meegemaakt en doorleefd. Andere profeten hebben wel geprofeteerd van hetgeen aanstaande was, maar hebben niet persoonlijk beleefd wat Jeremía beleefd heeft. Die Godsmann heeft op de puinhopen van Jeruzalem geweend en getreurd. De koning van Babel was gekomen. Hij heeft de stad en de tempel verwoest, maar het volk ook weggevoerd in ballingschap. Jeremía werd met het volk niet weggevoerd naar Babel, maar bleef met de armsten van het land nog een tijd in Jeruzalem. En in Jeruzalem heeft hij op die puinhopen geweend, vanwege de grote ellende waarin land en volk verkeerde.

En wat was nu de grootste ellende die Jeremía en het volk van God in ballingschap zozeer terneer drukte? Dat God het gebed van dat volk wegnam. Dat de Heere de wegen kwam toe te muren en dat er geen gebed doorging. Dat was al vele jaren voordat de ballingschap aanstaande was. Want als de Heere gaat doortrekken met Zijn oordelen, dan neemt Hij het gebed uit de harten van Zijn volk weg, dan kunnen ze met hun noden en lasten niet meer bij God terecht. En geliefden, hoe ontzaglijk dat is, dat hebt u kunnen horen uit de Klaagliederen van Jeremía: *Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed. Als Gods volk nergens meer terecht kan, geliefden, en als*

alles in hun eigen boezem terugkeert; o, wat een zwaar leven is dat voor het volk van God!

En dat heeft Jeremía moeten doorleven. De schuld van dat volk en de zonden van dat volk was zijn smart en was zijn droefheid. Persoonlijk was het een man waarvan de waarheid zegt: *Eer Ik u in moeders buik formeerde, heb Ik u gekend, en eer dat gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u geheiligd.* Het was een man, die nog geen twintig jaar oud zijnde, geroepen werd als een profeet des Heeren. Hij werd gesterkt door de Goddelijke beloften en toezeggingen, maar hij moest ook de wegvoering van het volk doorleven en al de ellende die daaraan verbonden was.

Geliefden, in onze tekst verandert voor Jeremía de rechterhand des Heeren. Wanneer hij de ellende van dat volk betreurt en beweent, dan hoort u hem opeens zeggen: *Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen. Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben.*

Geliefden, wat bracht nu verandering in de toestand van Jeremía ziel? Wat was nu de oorzaak dat er opeens zulk een grote verandering kwam? Omdat Jeremía werd verwaardigd om onder het Goddelijke recht te bukken. Hij zegt: *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben.* Jeremía aanvaardde de oordelen Gods en de tuchtroede Gods die over land en volk gekomen waren.

Want je moet niet denken, geliefden, dat het een kleine zaak is wanneer een ander volk en een andere koning komt die het eigen volk naar een vreemd land voert. Die koning gaf alles aan de verwoesting prijs, hij stal, roofde en doodde. Dat is een verschrikkelijke zaak, die beleefd moet worden. Je zou je huis maar eens moeten verlaten en al uw bezittingen in de hand van de vijand overgeven!

Toch erkent Jeremía in onze tekst het recht van God. Hij wil zeggen: "O, als God naar recht gedaan had, dan had Hij ons allemaal vernield, dan had Hij met ons allemaal een voleinding gemaakt, dan had Hij ons allemaal aan het verderf overgegeven."

Jeremía mocht Gods recht erkennen, hij mocht door genade onder het recht van God vallen. En waarom? Het recht van God was in zijn ziel ontdekt geworden, hij had door genade het recht van God lief gekregen, en daarom mocht hij door de liefde, die in zijn hart was uitgestort door de Heilige Geest, kinderlijk bukken. Hij stond er niet tegenop in vijandschap, hij ging niet vloeken op de koning van Babel en op de soldaten die de plannen van de koning hadden uitgewerkt en ten uitvoer hadden gebracht. Nee, hij zegt: *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn.*

O, dat was voor Jeremia zulk een wonder dat het volk nog een plaats in Babel mocht hebben. Het was nog een wonder dat ze allemaal niet aan de dood en het verderf waren overgegeven. Hij erkende dat God niet gehandeld had naar hun zonden en dat God niet vergolden had naar hun ongerechtigheid, maar dat Hij hen in de toorn nog des ontfermens kwam te gedenken. En als Gods volk onder het recht mag bukken, dan krijgen ze een opening naar de hemel.

2. Een roemen van Gods goedertierenheden

Zijn goedertierenheid is hemelhoog. Uit de goedheid Gods vloeit de goedertierenheid. *Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen. Heft zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn.* Jeremía mocht het recht van God erkennen en overnemen, maar hij mocht ook, in de tweede plaats, verwaardigd worden om de grote goedertierenheden Gods te roemen op de puinhopen en in de grote ellende waarin het volk zich bevond.

Onder de goedertierenheden Gods verstaan wij, dat Hij Zijn schepselen bemint en weldoet, zegt Hellenbroek; bijzonder de mensen en bovenal Zijn gunstgenoten. Hier hebt u een Schriftuurlijk antwoord, wat gegrond is op Psalm 36:7, waar de dichter zegt: HEERE, Gij behoudt mensen en beesten. Goedertierenheid is een genegenheid om Zijn schepselen wel te doen. David roept in Psalm 136 maar liefst 26 keer uit: Want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid. Zesentwintig keer! En die goedertierenheid is van eeuwigheid, die goedertierenheid is groot en oneindig, in het bijzonder over de uitverkorenen. Maar er staat ook in Psalm 145:9: De HEERE is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken.

Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn.

Geliefden, dat kunnen ook wij met grote vrijmoedigheid wel overnemen op deze oudejaarsdag. Dat we nog leven mogen, dat we nog mogen zijn in het heden der genade en dat we nog omringd worden met zoveel weldaden, is een bewijs van Gods goedertierenheid. Och, we zouden Gods goedertierenheden in deze dag wel moeten vermelden, het is teveel om op te noemen. Wie zal toch naar waarde kunnen vermelden en naar waarde kunnen uitdrukken hoe groot de goedertierenheden Gods zijn geweest aan land en volk, aan onze huisgezinnen, maar ook in ons persoonlijk leven? Kunt u een andere reden geven waarom wij niet vernield zijn, dan alleen de goedertierenheden Gods? Geliefden, als je denkt wat het leven van een mens is, dan zegt de waarheid, en daar ligt de grondslag van elk mens van nature: *En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden*, Romeinen 1:28. En als je nu eens terugdenkt aan het jaar wat achter ons ligt...?

Och geliefden, als er in ons leven een erkenning van God mag zijn, in waarheid en oprechtheid des harten, dan is het een gift van de hemel. Dat zullen we niet op onze eigen rekening kunnen zetten, maar dan zullen we elke keer met Paulus moeten zeggen: *Want uit Hem, en door Hém, en tot Hem zijn alle dingen.*

Och, hoe ben je het jaar begonnen, hoe heb je het jaar voortgezet, hoe heb je het jaar doorleefd en hoe gaat u het jaar eindigen? O, aan 's mensen zijde blijft niets anders over dan schuld en zonde en tekort. Een oneindig tekort! Och, dan moet ik zeggen, gelijk de waarheid het ons verklaart: *Een onvernuftig man weet er niet van; en een dwaas verstaat ditzelve niet.* Want bergen van schuld en zonde rijzen er voor ons op. Zonden van bedrijf en zonden van nalatigheid, zonden met gedachten, met woorden en met werken. Zou er wel eens één dag voorbijgaan, dat Gods volk niet hoeft te zuchten: *En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.*

Dus: aan het einde van het jaar, geliefden, zou er dan één durven roemen over zichzelf, zou er dan één kunnen roemen over zichzelf? Zou er één zijn in ons midden die bij de Heere kan komen met het één of ander om de Heere voor te leggen? Er zal er niet één gevonden worden. Maar dit zal ons wel moeten verwonderen: *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn.* God heeft met ons nog geen voleinding gemaakt.

Geliefden, Zijn oog was van dag tot dag nog open over ons en onze kinderen. Onze kinderen mogen nog als olijfplanten zitten rondom onze tafel. In het gehele jaar is er niet één kind uit ons midden door de onverbiddelijke dood weggenomen. De een zwerft hier en de ander zwerft daar, maar de Heere heeft hen nog gespaard in het land der levenden. Hoeveel goedertierenheden heeft God niet betoond aan ons en onze kinderen? Ja, wij mogen wel zeggen: "God heeft ons ermee omringd en God heeft ons ermee overladen." Op deze oudejaarsdag mogen wij wel zeggen:

Geloofd zij God met diepst ontzag;

*Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.*

God heeft in het jaar dat achter ons ligt overvloed van spijs gegeven, overvloed in het natuurlijk leven. Onze perskuipen lopen van most over. Of is er hier één die durft zeggen: "God heeft het niet recht gedaan"? Zou er hier één zijn die heeft te klagen? Och, nee, mensen, dat we ons in het stof zouden neerbuigen! We mochten wel zeggen: "O God, verneder ons hart." De apostel roept het ons toe: *Of veracht gij den rijkdom Zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en lankmoedigheid, niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Romeinen 2:4.* We zijn overladen met de goedertierenheden Gods. En van nature zijn we zo hard als een steen, zo hard als een diamant.

Och ja, op deze laatste dag van het jaar is het bij het volk van God toch ook niet beter. Dan moeten ze zeggen: "Heere, dat ik toch eens breken mocht, dat ik op de grond terecht mocht komen, dat mijn ziel toch eens schreien mocht." Wij weten het immers:

*Gods offers zijn een gans verbroken geest,
Door schuldbesef getroffen en verslagen;
Dit offer kan Uw heilig oog behagen;
't Is nooit, o God, van U veracht geweest.*

O, wij moeten God maar bedanken, mensen; met lege handen, want wij hebben niets meer. Wij hebben absoluut niets meer. De Heere zegt: *Zult gij dit den HEERE vergelden, gij dwaas en onwijs volk?* Och, dat zegt de Heere tegen Zijn Kerk. Het is ook niet anders. Maar wat ligt er nu op de bodem van het hart van het levend gemaakte volk? O, daar ligt een heimwee, daar ligt een betrekking. Ze zeggen: "O God, dat ik nog eens vernederd mocht worden, dat ik nog eens in het stof mocht bukken, dat het niet langer een belijdenis van mijn mond zou zijn, maar dat het de taal van mijn hart mocht zijn."

En nu wens ik dat we in onze huisgezinnen op deze avond, met onze kinderen, op de knieën zouden gaan om de Naam des Heeren aan te roepen. En dat onze ziel eens verlegen werd:

*Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân,
Dien trouwen HEER' voor Zijn genâ vergelden?*

Och, geliefden, waar is onze plaats? Onze plaats is niet anders dan op de bodem van de rampzaligheid; dat hebben wij verdiend en dat zijn wij waardig. Dat zijn wij waardig. Gods volk erkent haar schuld, ze wil het wel erkennen met haar ganse hart. Och, dat onze ziel die goedertierenheden mocht roemen. *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn.* God heeft ons nog gedragen en verdragen. Ja, Zijn goedertierenheden zijn zo groot, dat Hij van de hemel nog betoond heeft geen lust te hebben in de dood des goddelozen, maar daarin dat die goddeloze zich bekere van zijn boze werken, en leve. Wat een arbeid heeft God aan een mens ten koste gelegd! Wat een roepstemmen, wat een bemoeienissen, wat een waarschuwingen. O, wat een lankmoedigheid Gods tegenover zulke diep ellendige schepsels, die bezoedeld en melaats zijn van de hoofdschedel af tot de voetzolen toe, er is niets geheel in hun vlees. Dat volk kan nergens op roemen. Ze mogen alleen roemen *in het kruis van onze Heere Jezus Christus*, maar in zichzelf zullen ze nooit kunnen roemen; en dat willen ze ook niet. Ze willen al de lof en al de aanbidding alleen aan God toebrengen.

Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn. O, dat onze ziel onder die goedertierenheden mocht bukken op deze laatste dag van het jaar. Voor

sommige gezinnen dreven er donkere wolken over, maar de Heere heeft Zijn goedertierenheden nog betoond en bewezen. Och, wat onderscheidt ons, geliefden, dat wij onze kinderen niet naar het graf moesten brengen? De Heere heeft nog zoveel levens onder ons willen sparen, ook van degenen die hier met ons mogen zijn. Dat het op deze laatste dag van het jaar eens naar ons toekwam, dat het ons hart eens verootmoedigen mocht! Dat het bovenal Gods uitverkorenen verootmoedigen mocht, die bij ogenblikken met hemelse zegeningen in Christus zijn gezegend en door God zijn beweldadigd. Geliefden, hoe donker het ook is, God heeft nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. Dat was ook in de dagen van de ballingschap zo. Nebukadnézar had er nooit over gedacht om de naam van dat volk te behouden, het was zijn bedoeling dat hun naam van de aarde weggedaan zou worden. Het was zijn opzet dat het volk van Israël, het volk van God, in het heidendom zou ondergaan. Maar God zorgde voor Zijn volk. In deze donkere tijd is er nog een overblijfsel naar de verkiezing der genade. De vijand kan Gods Kerk niet weg krijgen, dat zal hem ook nooit lukken. De poorten der hel zullen Gods gemeente niet overweldigen. En al zien wij weinig van de uitbreiding van Gods Kerk, zodat wij wel eens moeten zeggen: 'wij zien het niet', toch zal God voor Zijn Kerk instaan.

*God zal Sion bouwen met Zijn hand krachtig;
Uit alle spraken Hij de Zijnen zal roepen. (Datheen, Ps. 87)*

God zal voor Zijn Kerk instaan. En niet alleen dat, geliefden, maar al moeten zij het gemeenschapsleven missen, toch is er nog een *onderhoudsleven*. Toch onderhoudt God Zijn kinderen nog, want anders waren ze op deze laatste dag van het jaar allang in hun druk vergaan. God houdt ze nog staande. En ze mogen in al hun donkerheid en in al de strijd waar ze doorheen moeten, bij ogenblikken toch met de dichter getuigen, wat we ook gaan zingen uit Psalm 25:4:

*'s HEEREN goedheid kent geen palen;
God is recht, dus zal Hij door
Onderwijzing hen, die dwalen,
Brenge in het rechte spoor;
Hij zal leiden 't zacht gemoed
In het effen recht des HEEREN,
Wie Hem need'rig valt te voet,
Zal van Hem Zijn wegen leren.*

3. Een verklaring van de grond der vertroosting die voor Gods volk blijft

Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden nog geen einde hebben.

In de derde plaats wijst Jeremía op de bron der vertroosting voor het volk van God, niet alleen in de grootste ellende, maar ook bij de wisseling van de jaren en de eeuwen: *Dat Zijn barmhartigheden nog geen einde hebben.*

Gods Woord zegt ons: *Maar de barmhartigheden der goddelozen zijn wreed.* En van een dwaas heb je niet anders dan dwaasheid te verwachten. Maar nu: *Zijn barmhartigheden*, dat zijn Góds barmhartigheden. Daarvan heeft de oude Datheen gezongen:

*Maar Gods barmhartigheid zal eeuwig duren.
Hen die Hem vrezen, en tot elke uren.*

Dat zijn nu Zijn barmhartigheden. Het woord 'barmhartig' komt van een Oudhollands woord: 'barmen' of 'barnen'. De eigenlijke betekenis van het woord 'barmhartig' is, dat het liefdeshart van God brandt in Christus voor Zijn volk en voor Zijn gunstgenoten.

Die barmhartigheden Gods, die over Zijn volk en Kerk zijn van eeuwigheid en tot in der eeuwigheid. Wanneer Hellenbroek over de barmhartigheid Gods spreekt, dan zegt hij: *"Het is die genade Gods over de uitverkoren zondaar, waardoor Hij hem dagelijks wederom herstelt in de genadestaat."*

*Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongs af, zijn geweest.*

En nu heb je toch nog nooit één van dat volk horen zeggen, dat het met henzelf zo meegevallen is? U hebt ze wel horen zeggen: *"wat is het mij bitter tegengevallen."* Ze hadden gedacht van kracht tot kracht en van deugd tot deugd te gaan, en dan zo in Sion te komen met vreugd, om daar de Heere te aanschouwen. Maar hoe is het nu in de waarneming van hun ziel? Nu is er wel een voortgaan van kracht tot kracht in een Ander, in Christus, maar van hun kant is het van klacht tot klacht. Van klacht tot klacht, geliefden. Het is zelfs een wonder als er nog eens een levendige klacht mag zijn. Dat is óók nog een wonder. O, en 't is nog een groter wonder als God naar Zijn volk en naar Zijn schapen vraagt. Dat Hij hen nog eens bezoekt, zodat ze een betrekking op God krijgen en zeggen:

*O Heer', wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U zal wezen,
En zien Uw aanschijn geprezen?*

Dat hun hart nog eens naar God mag uitgaan en dat ze naar God mogen verlangen. O, wat is dat een bron van vertroosting voor Gods Kerk in al hun ellende, in al hun moeite en in al hun strijd!

Toen die oude patriarch Jakob met zijn kinderen en alles wat hij bezat van Kanaän verreisde naar Egypte, bleef hij bij de grens tussen beide landen stilstaan. Toen offerde hij offeranden aan de God van zijn vader Abraham en aan de God van zijn vader Izak. Hij kon zo niet over de grens heen. Dat was onmogelijk. O, er moest zoveel verzoend worden, er moest eerst voor God zoveel weggenomen worden, eer hij over de grens kon gaan. En zo is het nu ook met Gods volk.

Dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. O, het zijn die barmhartigheden Gods, als dat volk nog eens aan God mag denken. Barmhartigheden die zich daarin openbaren, dat Gods volk de Zoon van God, de Borg en Middelaar, mag ontvangen. De Borg werd voor al de ellende en schuld van Zijn volk aan het kruis genageld, opdat de Vader Zijn eeuwige barmhartigheid in het hart van dat volk zou uitstorten.

Dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Geliefden, dat betekent ook dat God hen het geloof schenkt in hun hart, opdat ze leeg mogen komen tot de Rotssteen, Christus Jezus. Dat ze niet alleen in die Rotssteen mogen schuilen, maar ook in die Rotssteen vastigheid voor hun ziel krijgen. We hebben niet alleen een Toevlucht nodig, maar we hebben ook een Grond nodig die ons bij de dood niet zal ontvallen, maar die straks in nood en dood ons staande zal houden als God komt om ons weg te nemen.

Toepassing

Geliefden, de jaren snellen voorbij, de jaren gaan voorbij als een gedachte. En wij hebben aan het begin van de dienst gezongen: *Gaat niet de mens, als in een beeld, daarheen?*

U moet wel zeggen dat het niet anders dan de waarheid is. Eén van onze ontslapen leraars schreef aan het begin van een oudejaarspreek: "Nu staan wij aan het einde van het pas begonnen jaar." En inderdaad, geliefden, kunt u het zich indenken dat het nu het einde van dit jaar is? Kun je het indenken? Straks, wanneer de klok twaalf uur slaat, dan

zal ook dit jaar verslonden worden in de oceaan der eeuwigheid. Dit jaar zal niet meer terugkeren dan alleen in het oordeel.

Geliefden, God komt op alles terug. God komt op alles terug. En zal het dan zijn tot verheerlijking van Zijn goedertierenheden en Zijn barmhartigheden? Zal het dan de lof van onze ziel zijn: *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben?*

O, in een oudejaarsdag ligt altijd iets weemoedigs. Het is geen herdenking van een heilsfeit, maar wij doorleven op deze dag de verwisseling van het oude met het nieuwe jaar. En dat predikt het einde van ons leven. Want och, er zijn er zoveel weggefallen in het jaar dat straks achter ons ligt. En het is mogelijk, geliefden, eer de klok twaalf uur slaat, dat wij er ook niet meer zijn. Het kan morgen bij het begin van de godsdienstoefening wel zijn dat ze zeggen: 'Die man of die vrouw zat gisteren nog in de kerk.' Of: 'Die leraar die op de preekstoel stond, hij is niet meer, de dood heeft zijn leven afgesneden.' Het is mogelijk, want wat is ons leven hier op de wereld? Het ene geslacht gaat en het andere geslacht komt. Onze vaders zijn niet meer, onze moeders zijn al weggenomen. Sommigen hebben ze nog, maar voor velen zijn het al lege plaatsen.

Geliefden, wat is dat een weemoedig iets en dan op reis naar de eeuwigheid! Sterven wil zeggen dat wij straks God zullen ontmoeten. Uw man, uw broer, uw oom, uw tante, en wie het ook was; ze zijn niet meer in uw midden, ze zijn van uw zijde weggenomen.

O rouwdragenden, God mocht u ondersteunen en God mocht u versterken met kracht uit de hoogte, want ook uw kinderen kunnen u niet teruggeven wat u kwijt bent.

Wat een weemoedige gedachte aan alles wat van onze zijde werd weggenomen. Wat is de wereld toch arm! O, wat is de wereld dan arm en wat is het leven toch leeg op deze wereld. Als een mens God mist en als een mens geen toevlucht heeft in leven en in sterven, dan mocht hij wel wensen dat hij nooit geboren was. Hoe een mens nog leven kan, is eigenlijk een raadsel. Het is eigenlijk een raadsel dat een mens nog lust in de wereld en in het leven kan hebben, want wat is de werkelijkheid van het leven toch? De werkelijkheid, de bittere werkelijkheid, van het leven is dat het u doornen en distelen zal voortbrengen. En dat wordt ervaren, geliefden.

O, als een mens zonder hoop en zonder verwachting die eeuwigheid zal moeten ingaan, wat zal het voor een mens toch zijn? Dat deze laatste ure voor velen mocht zijn tot waarachtige bekering, en dat God de wonderen van Zijn genade nog mocht verheerlijken.

Och, geliefden, voor de zoveelste maal verkondigen wij het u dat het geheel en al buiten het schepsel ligt. De enige hoop die is in God, Hij kan het nog doen, Hij kan het nog doen. Want als het van onze kant moest komen, dan is het voor eeuwig afgedaan. Zo min wij een ster van de hemel kunnen plukken, zo min zullen wij onszelf kunnen bekeren en zullen wij één weldaad uit het verbond der genade tot ons kunnen nemen. Zo onmogelijk is het. Maar de dichter zingt:

*De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs de vrouwen in de hand,
Schoon niet mee uitgetogen.*

Ouden van dagen in ons midden, overreed van de waarheid in uw geweten, maar nog nooit zo dat uw hart verbroken is, God mocht het u eens geven, God mocht u nog eens bezoeken. Het zou wat zijn, geliefden, als God nog eens intrek nam in ons hart en dat Hij Zijn Woord nog tot een eeuwige zegen mocht stellen.

En voor dat verdrukte en door onweder voortgedreven volk... God mocht uw stenen nog eens sierlijk leggen, Hij mocht u nog op saffieren grondvesten. O, eer dat het twaalf uur zou slaan, mocht God nog eens komen. Hij mocht nieten en nullen vervullen. Hij mocht huichelaars en hypocrieten ontdekken, en waar het niet waar is nog afsnijden. Hij mocht nog inplanten in Christus. Hij mocht Zijn volk bij alles wat wisselt en bij alles wat verandert gedenken. O, dat die Bron van vertroosting voor onze ziel geopend mocht worden in deze dag!

Dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Och, die zullen geen einde nemen; ook in de ouderdom niet, die zullen ook geen einde nemen in de ure van de dood, maar die zullen u bijblijven, die zullen uw hart versterken, die zullen uw ziel bemoedigen. *Verblijdt u in de hoop. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in het gebed. Amen.*

Dankgebed

Slotzang: Psalm 136:26.

*Geeft den God des hemels eer;
Lof zij aller scheps'len Heer';
Want Zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.*

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen,
Amen.***

7. Een getuigenis van de beproefde Kerk

Nieuwjaarspreek

Zingen: Psalm 121: 1 en 2

Lezen: Jeremia 3

Zingen : Psalm 147: 5 en 6

Zingen: Psalm 62 : 5

Zingen: Psalm 31 : 19

Vangen we ons samen te zingen aan door te zingen van de 121^e Psalm het 1ste en het 2^e vers. Het is uit Psalm 121 vers 1 en 2.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in de profetieën van Jeremia, het 3^e kapittel.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

**Genade, vrede en barmhartigheid
worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd
van God den Vader en
Christus Jezus den Heere;
in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.**

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Mijn geliefden.

Het is voor de eerste keer in dit pas begonnen jaar dat wij samengebracht zijn rondom Gods eeuwig getuigenis. We mogen nog samen vergaderd zijn in de voorhoven des Heeren, terwijl wij staan voor een onbekende, donkere toekomst. Wat in de last van Duma verklaard wordt: *Wachter, wat is er van den nacht? Wachter, wat is er van den nacht? De wachter zeide: De morgenstond is gekomen, en het is nog nacht,* (Jesaja 21:11 en 12) is ook thans wel van toepassing.

Donkerheid en duisternis ligt op alles verspreid vanwege het rechtvaardige oordeel Gods, vanwege onze zonden, vanwege de verlating van God. En met grote vrees gaan wij de toekomst tegemoet; want wat is er te verwachten wanneer er geen breken met de zonde en geen bukken voor God en geen vernedering voor Zijn aangezicht te vinden is? Zegt de Heere het Zelf niet in Zijn Woord: "Indien Mijn volk zich schuldig zal kennen, zal Ik aan Mijn verbond gedenken"?

De boodschap die ik u deze eerste morgen te brengen heb, zal ons daarvan spreken, gelijk u die vinden kunt in Jeremia 3:23, waar Gods Woord aldus luidt:

Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen; waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil.

In dit voorgelezen tekstwoord hebben wij *een getuigenis van de beproefde Kerk*. Ik wil op drie zaken u een ogenblik wijzen en bepalen bij:

1. De schuld die eraan vooraf ging.
2. De teleurstelling die erin erkend wordt.
3. Het heil in God dat erin verklaard wordt.

1. De schuld die eraan voorafging

Uit hetgeen u straks is voorgelezen, blijkt duidelijk dat het latere kroost van Abraham God verlaten had vanwege de zonde. Immers, de Heere was met dat volk gekomen als in een nieuw verbond. Maar wat had het volk gedaan? Het had God verlaten en was de afgoden nagewandeld. Zij hadden daardoor God *vaarwel* gezegd, gelijk u ook in het voorgaande hoofdstuk kunt lezen. De Springader des levens hadden zij verlaten. Zij hebben zich bakken uitgehouwen die geen water konden houden. Ja, in Jeremía 3 wordt ons zo duidelijk geleerd dat de zonde van Juda de zonden van Israël nog te boven ging, want Juda had nog zwaarder gezondigd en nog erger overtreden dan het rijk der Tien Stammen. Dat was reeds in de dagen van Jeremía naar Assyrië gevoerd en de Heere ontdekt in dit hoofdstuk de schuld van dat volk en legt haar goddeloosheid bloot.

Maar toch, niettegenstaande al die ongerechtigheid en het dreigend oordeel Gods dat straks zou worden volvoerd, liet de Heere de roepstemmen tot bekering en tot wederkeer nog horen in het midden van Juda. De Heere had gezegd: *Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen den HEERE uw God hebt overtreden*, Jeremía 3:13.

Vandaar ook, dat ons eerste aandachtspunt is de schuld die eraan vooraf ging. Wanneer wij naar aanleiding van onze tekst nadenken over de belijdenis van de beproefde Kerk, dan is er aan die belijdenis schuld voorafgegaan. Dat is ook zo in het persoonlijke leven van een mens die door Gods Geest overtuigd wordt. Zou er ooit kennis van de zaligheid kunnen zijn, zonder dat er kennis van de schuld voorafging? Immers, nee! Zo is het ook hier.

En nu zegt de Heere: *Alleen ken uw ongerechtigheid*. Hier wijst de Heere op een erkenning van hun ongerechtigheid, namelijk dat zij die schuld zullen moeten erkennen als hun schuld, en dat zij het oordeel zullen moeten aanvaarden als rechtvaardig verdiend. Want wij moeten altijd onderscheid maken tussen de kennisneming van de schuld uit kracht van een overtuigd geweten en de kennisneming van de schuld door de ontdekkende bediening van de Heilige Geest. Wanneer het maar alleen een persoonlijke beschouwing van onze ongerechtigheid is, zal dat nooit wezenlijke bekommering kunnen baren om dat gezegende bloed van Christus. Maar wel wordt dat gevonden wanneer Gods Geest de schuld gaat ontdekken. Dan kunnen wij onszelf die schuld niet vergeven - o, nee! - wij kunnen niet rusten voor en aleeer dat het verzoenende, reinigende en heiligende bloed aan onze zielen is toegepast door de Heilige Geest.

Zie nu ook in onze tekst: daaruit blijkt duidelijk de lankmoedigheid Gods. Hij roept Zijn Kerk nog terug, die trouweloze Kerk, die God verlaten heeft, de Springader des levenden waters. Zijn Kerk heeft aan die God des Verbonds een afscheidsbrief gezonden. Maar de Heere zegt tot dat volk: "Keer weder, gij afgekeerde Kerk." Zo ziet u, dat het van God uitgaat als dat volk wederkeert tot Hem, Die zij zo schandelijk en zo snood verlaten had.

En die Kerk - u leest ervan in dit hoofdstuk - zegt: "Ziet, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heere onze God." Die Kerk, die getrokken wordt door God Zelf en door Hem geleid wordt met smeking en geweene, die neemt tot God een toevlucht; ze kan op heel de wereld nergens meer terecht. Want, zo zeggen zij het ook in onze tekst: *Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen*.

2. De teleurstelling die erin erkend wordt

Gods kinderen erkennen dat zij God verzaakt en verloochend hebben, zij erkennen de schuld dat zij op zo'n schandelijke wijze God *vaarwel* gezegd hebben. Maar bij de diepe smart die hun hart vervult vanwege hun zonde, is er ook een erkenning, die zij hier voor

Gods aangezicht doen. Een erkenning, die niets anders inhoudt dan bittere teleurstelling: *Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en de menigte der bergen.*

Wat wordt er bedoeld met "de menigte der bergen"? Enkele oudvaders menen dat wij hier moeten denken aan Dan en Bethel, waar het volk de ongerechtigheid als water indronk. Maar de meeste Godgeleerden denken aan de volken van rondom, waarop zij hun betrouwen stelden en waarvan zij hulp en uitkomst verwachtten.

Ook hebben we bij "de menigte der bergen" te denken aan de kracht, sterkte, wijsheid, rijkdom en macht van de koningen der aarde, de groten der wereld. Daarvan hebben wij een duidelijk bewijs. Denk maar aan hetgeen u leest in Psalm 68:17: *Waarom, zo wordt daar gevraagd, springt gij op, gij bultige bergen? Dezen berg heeft God begeerd tot Zijn woning.* Dat ziet op de berg van Basan, die zich verhief tegen de berg van Sion. En denkt ook maar aan Zacharia 4:7: *Wie zijt gij, o grote berg? Voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld; want hij zal den hoofdsteen voortbrengen met toeroepingen: Genade, genade zij denzelven.* Daarmee wordt bedoeld: al de machten der volken die zich stelden tegen het erfdeel des HEEREN Heeren, en waardoor zij zo benauwd werden.

Nu zijn wij in de val van Adam zo diep gezonken, dat wij het van 'de heuvelen' verwachten. Wij verwachten het van de heuvelen en bergen en van onszelf. Want, ach, eigen krachten te verachten, wordt alleen op Christus' school geleerd. Wat gaat de mens in z'n leven tot de bergen en heuvelen, waarop hij zijn vertrouwen stelt! Hij denkt het te kunnen met zijn eigen kracht, sterkte, rijkdom en eer, zijn vermogen hier in de wereld. Zijn doorzicht, zijn beleid, en wat al niet meer: het zijn allemaal bergen. Sinds onze val in Adam hebben we met niemand méér op dan met onszelf. En zo is het niet bij een enkeling, maar zo is het bij alle mensen. Als wij onszelf kennen, kennen wij ook een ander. Het gedichtsel van ons hart is boos van onze jeugd af aan. Het zit in ons hart zo diep ingeworteld, ja ingekankerd: *Gij zult als God zijn. Wij gaan als een koning over de aarde.* En als er iemand is die onze majesteit durft aan te randen, die zouden wij wel uit de weg willen ruimen.

Denk er toch om: we zijn pas echt gelukkig als wij de ellendigste en de ongelukkigste van heel de wereld mogen worden; als we onder God en mensen mogen bukken, en wij met Paulus onszelf als de grootste der zondaren voor God leren kennen. Dan worden wij afgebroken in onszelf, in onze eigen kracht en sterkte; dan brengt God ons, met andere woorden, van al onze heuvelen en bergen af.

Och, wat is het een eeuwig wonder als het eens eerlijk voor God wordt. Gebeurt dat elke dag? Nee, de keren in het leven dat een mens eerlijk voor God is, kunt u wel tellen. Want de grondslag van ons leven is leugen en bedrog.

Toen ik gisteravond naar de kansel ging en aan de trap van de preekstoel stond, was het de verzuchting van mijn hart: "O God, geef mij toch genade, om het niet met mijn verstand te hoeven zeggen, en alles zonder gevoel te moeten uitdrukken, maar dat het eens waar mag zijn, voor mijn eigen ziel, dat Gods goedertierenheden zoveel over ons zijn geweest." O, wat word ik gewaar dat, wanneer ik het alleen met mijn lippen uitdruk, dat het niet anders dan leugen en bedrog is voor het aangezicht des Heeren. God ziet toch naar waarheid in het binnenste! Het is zo nodig dat het elke keer maar vastloopt vanbinnen en dat die Geest des oordeels en der uitbranding ons geschonken wordt en dat we door die Geest geleid worden tot Christus, van Wie de apostel Petrus getuigde dat er geen bedrog in Zijn mond is gevonden, 1 Petrus 2:22.

En als Gods Geest er is om alles af te breken, wil de mens er dan aan? Immers, nee! Daar is genade voor nodig, want anders wil een mens alles maar verbloemen en bedekken: wij willen niet voor God worden wat wij zijn. David wilde ook de man niet

zijn. Maar toen Nathan kwam en zei: *Gij zijt die man*, ja, toen moest hij bukken en eerlijk onder God vallen, 2 Samuël 12. Zie dat ook in Psalm 32 en Psalm 51. Welk een kostelijke belijdenis legt hij in deze Psalmen af. Had hij dat een halfjaar van tevoren kunnen zeggen? Immers, nee!

Waarlijk, zo zegt hier de Kerk, verwacht men het van de heuvelen en menigte der bergen. Als nu een kind van God van de ene berg afgestoten wordt, klimt hij weer op de andere. En als God mij geen genade schenkt, dan ga ik het nieuwe jaar in zonder innerlijke behoefte te hebben dat God met ons meegaat. Want waar is er een behoefte aan God? Wie ligt er wel eens wakker en heeft z'n knieën voor God gebogen, en met een Jakob getuigd: *Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent?* Of zoals Mozes sprak: *Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons vanhier niet optrekken?*

Daar staan wij nu, voor een donkere toekomst. Wat ons te wachten staat, weten wij niet. Wat voor de Kerk klaar ligt, weten wij ook niet, en wat over ons land en volk besloten ligt, is ons onbekend. *Maar, o God, nu lig ik hier, en kan niet zonder U optrekken! O God, antwoord toch, spreek toch eens tot m'n ziel. Want ik word gewaar dat ik met alle mensen, en allermeeft met mijzelf, bedrogen uitkom. Maar dat ik aan de hemel gebonden mocht worden, om door Gods hand geleid te worden, ook in dit nieuw begonnen jaar.*

3. Het heil in God dat erin verklaard wordt

Och, mijn geliefden, het is alles genade. Ik kan er niet genoeg de nadruk op leggen. In Adams val zijn wij alle kennis van God verloren. En als ik nu eens één keer in m'n leven verwaardigd word om onder God te bukken, Hem nodig te hebben, dan is dat zuiver uit de hemel, dan is dat van God. Wij kunnen niet anders dan van God weglopen. We verwachten het steeds van de heuvelen en bergen. En nu moet ik zulk een diepe teleurstelling beleven, ook met mijn verstand, kracht, ja, met alles wat op aarde is, opdat ik van alles af zal zien, en mijn betrouwen alleen zal zetten op de Heere, als op die Rotssteen, Wiens werk volkomen is.

O geliefden, u bent gelukkig als u een dominee hebt die het niet kan, niets weet en niets heeft, maar die gedurig in de armoe neerzit en die het buiten God niet stellen kan. Daar zou u gelukkig mee zijn. Want het is elke keer een eeuwig wonder als God nog aan ons denkt, en dat betreft u allen! Maar dat geldt ook voor u, geliefden! Ik zou van de hemel u wel willen toewensen dat u bedeed mocht worden met gemis, met schuld en met een heimwee naar God, gelijk de dichter in Psalm 42:1 betuigde.

Och, dat het toch eens waar werd in dit pas begonnen jaar! Dat hier een volk in de schuld mocht komen en bedeed werd met een gebroken hart en een verslagen geest. Dat zou het grootste sieraad zijn van dit bedehuis. Och, dat er eens één z'n knieën mocht buigen voor God. Ik spreek niet over zoveel, hoewel ik wens dat alle knieën voor God zich zouden buigen. Maar dat er eens één was die van het jaar mocht uitroepen: *O God, wees mij zondaar genadig*, zoals weleer de tollenaar dat achter in de tempel deed. Ja, dat er slechts één was die een wond in z'n hart kreeg en niet meer buiten God kon leven; die een heimwee naar Christus kreeg, door het bloed van Immanuël, Die blank en rood is, en Die draagt de banier boven tienduizenden.

Het ware te wensen dat Zijn bloed en gerechtigheid dierbaar en noodzakelijk voor onze arme zielen mogen worden. Dan zal het eens worden wat hier staat: *In den HEERE, onzen God, is Israëls heil.* Die God des eeds en des verbonds, Die Zichzelf uit kracht van Zijn soevereine en eeuwige liefde aan Zijn volk kwijt schenkt. Die God, Die in Zichzelf bewogen is geweest om Christus, met behoud van Zijn deugden, te verheerlijken in de harten van Zijn volk. In die God ligt Israëls heil en verlossing. In

Hem ligt Israëls zaligheid en behoudenis. Want die God redt van het verderf. Die God kroont met goedertierenheid en barmhartigheid. In die God ligt alleen hun zaligheid, gelijk de dichter het gezegd heeft in Psalm 68:21: *Die God is ons een God van volkomen zaligheid.*

O, wat van God afdaalt en afvloeit, dat is zalig voor het arme volk van God. Maar het is een stapje verder om te mogen leren dat God Zelf onze Zaligheid is, dat Hij terugbrengt in die gemeenschap, dat Hij alleen ons heil kan volmaken. De zaligheid vloeit alleen uit het welbehagen des Vaders, en ligt in Christus voor een arme, hel- en doemwaardige zondaar. Ja, in de Drie-enige God, *want uit Hem, en door Hem, en tot Hein zijn toch alle dingen*, Romeinen 11:36. Hij is het, Die de vernederde opheft uit het stof en slijk, en verhoogt, opdat hij Zijn lof te Sion en Zijn Naam te Jeruzalem zal verheffen.

*Die God is onze zaligheid
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?*

Waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil. Dáár ligt het heil van de gehele Kerk! Niet in de wereld, niet in henzelf, en ook niet in al datgene wat buiten God is... maar alleen in de Heere, onze God, ligt Israëls heil! Dit wil ook zeggen dat Gods volk in God alleen maar rust kan vinden en door God alleen maar blijdschap kan hebben in de vereniging met Christus. Dat volk mag zeggen: *Waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil.* Dat volk weet er iets van om in God alleen genoeg te hebben en een blijdschap in Hem te mogen vinden.

Och, laat dan de tijd nog zo donker zijn, en een jaar komen van ellende, smart, enzovoort, maar in God is al hun heil.

We gaan zingen Psalm 62:5:

*In God is al mijn heil, mijn eer,
Mijn sterke Rots, mijn tegenweer;
God is mijn Toevlucht in het lijden.
Vertrouw op Hem, o volk, in smart,
Stort voor Hem uit uw ganse hart;
God is een Toevlucht t' allen tijde.*

Toepassing.

En nu, mijn hoorders, een ogenblik mochten we stilstaan bij het getuigenis van de beproefde Kerk, waaraan vooraf ging: *schuld*. Maar ook bij wat daarop volgt: *erkenning van een bittere teleurstelling*, als vrucht van de wegen die zij hebben bewandeld buiten de Heere, en tenslotte mochten we horen dat *in God alleen hun ware heil ligt*, de vervulling van al hun behoeften, naar ziel en lichaam beide.

Wat heeft dit getuigenis ons op de eerste dag van het jaar te zeggen? Wat ons land en ons volk betreft? Wat de toekomst van de wereld betreft? Het is een chaos, een verwarring. Dat God met Zijn oordelen is gekomen, is duidelijk. Hij twist met de inwoners der aarde, dat is zeker. In welke regering is er nog enige erkenning van God? Dat is afgedaan. God kan wel in de hemel blijven, wij zullen het zelf wel klaarspelen op de wereld. Zou er onder de groten der aarde één zijn die zijn knieën buigt voor God?

O, als ik denk aan de groten der aarde, aan het gewone volk, als ik denk aan de belijders van de waarheid, aan Gods volk en aan Gods knechten, en zie op mijzelf, dan moet ik zeggen: wat is alles droevig gesteld, welk een donkerheid ligt er op alles! Alles is verspreid! Er is geen verwachting, want wat er moet zijn, is er niet. Zou God ons wel ooit verwaardigen om in de schuld voor Zijn aangezicht te komen? Zou God niet op

weg zijn om alles aan de verwoesting en aan het oordeel over te geven? Wij zouden overal vrede willen hebben, maar waar is de bekommering over de eer van God? Wij zouden wel van de ellende af willen, maar niet van de zonde.

O, geliefden, laten wij toch bedenken dat er nog een God is, Die een kras door onze rekening geeft, ook door die van de groten der aarde. God zal erin blazen, zowel bij de een als bij de ander. Zou er enige erkenning zijn van God? Nee! Het is maar een dansen, zingen en springen in de zonde en in de ongerechtigheid.

Och geliefden, zou ik geen algehele vrede wensen? Jawel, maar niet ten koste van God en van Zijn recht. Als Gods deugden eraan moeten, dan maar liever een oorlog, tot algemene vernietiging en verderf. Want er is toch iets in 't hart van dat volk, dat nooit zou wensen dat God van Zijn recht afstand zou doen. Ze wensen wel dat God aan Zijn eer zal komen, en eeuwig verheerlijkt zal worden. En al zou het hun eigen hoofd, hun eigen leven dan kosten, dat hebben zij er voor over, als het Gods eer betreft.

De wereld, ons land, ons volk maakt zich rijp voor het oordeel van de verwoesting, want dit volk wil voor God niet buigen. En waar wordt de zonde gelaten? Wij zien niet anders dan verharding onder de slaande hand Gods. En dat is allerwegen. We zouden wel van oorlog en ellende af willen, maar niet van de zonde. En dat betreft u en mij!

O, geliefden, ik zie zulk een kwaad oordeel straks over ons uitgegoten. En nog veel meer dan die middag op de 14^e mei 1940, nadat de stad Rotterdam was overgegeven; toen het met kracht in mijn ziel viel: "...*totdat de steden zullen verwoest zijn.*" En nog veel meer dan toen moet ik het omhelzen en geloven. Wil ons vlees eraan? Nee! Siddering en beving bevangen ons, als wij aan die verwoesting denken. Maar het recht van God zegt: het kan niet anders. Och, dat wij voor God mochten bukken, dat er een breken met de zonde kwam!

*Want er is een God, Die leeft,
En op deez' aarde vonnis geeft.*

Daar is een God, Die krachtig spreekt, maar er wordt gespot met de waarschuwingen en vermaningen, ja met de zwaarste oordelen. Ach, dat onze zielen in het stof mochten komen voor het aangezicht des Heeren. Want, o, God kan het niet langer gedogen, maar Hij zal opstaan tot de strijd, en Hij zal vervullen wat Datheen dichtte in Psalm 68:

*Die God altijd hebben gehaat,
Zullen voor Hem, met schand' en smaad,
Vlieden in alle landen.*

Maar daartegenover staat er in onze tekst: *Waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil!* O, dat heil, dat in Christus is, voor arme verloren zondaren, voor een hel-en doemwaardig volk! Dat heil mocht nog eens gekend en geopend worden in het midden van ons. En dat zal geopend worden voor dat volk dat in waarheid om God verlegen is; voor dat volk, dat het leven niet meer in eigen hand heeft. Die blijde boodschap van eeuwige zaligheid laat God u nog toeroepen.

O, was er maar één die uit ellende tot God ging schreeuwen. Dan zal het blijken, wanneer God met Zijn gericht zal doortrekken en met Zijn oordelen zal komen, dat Zijn volk niet bezwijkt. Dan zal ook blijken dat God hen ondersteunt in de zwaarste wegen, ja, dat Hij hen met de dochteren van Juda zal verheugen vanwege de oordelen, Psalm 97:8. De Heere mocht Zijn volk in de schuld, vernedering en verootmoediging des harten brengen, opdat wij dit jaar mogen ingaan in de zalige wetenschap:

*Die, hoe het ook moog' tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hoen.
O, Salem, roem den HEER' der Heeren.
Wil uwen God, o Sion, eren.*

Waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil. Al zullen zij alles kwijt raken, zij zullen God overhouden en een vrije toegang hebben door de gerechtigheid van Christus. Geliefden, de Heere spreide Zijn vleugelen genadig over u uit. God mocht Zijn volk rijkelijk zegenen tot de komst en bevestiging van Zijn Goddelijk, hemels Koninkrijk.

Daar mochten nog velen worden toegedaan tot de gemeente die zalig zal worden. God mocht aan onze geliefden genade schenken, en oefeningen geven aan Zijn volk.

En Hij mocht u, ambtsdragers, Zijn genade rijkelijk verlenen en Zijn gunst betonen om in verloochening van uzelf te mogen dienen in het midden van Gods kerk. Hij schenke u lust, moed en kracht om te regeren en te dienen.

Hij mocht je, ouders en kinderen, binden aan Zijn Woord. God geve dat het onderwijs in de kerk, op de catechisatie en op de scholen gezegend wordt, opdat er zaad mocht vallen tot eeuwige verheerlijking van een Drie-enige Verbondsgod.

Ook op de catechisatie mocht de Heere lust en kracht schenken om Zijn Woord te onderzoeken, om in Zijn Woord gegrond te worden.

En in alles wat in dit jaar over ons komen zal, in alles wat God over ons zal brengen, geve de Heere genade. Dat we in Hem ons heil mogen zoeken en mogen vinden, opdat wij ons betrouwen op Hem alleen mogen stellen. Hij is toch de nooit beschamende Rotssteen voor Zijn gunstgenoten en dat zal Hij blijven tot in der eeuwigheid. Amen.

Dankgebed

Slotzang: Psalm 31:19.

*Bemint den HEER', Gods gunstgenoten;
Den HEER', Die vromen hoedt,
En straft het trots gemoed;
Zijt sterk; Hij zal u niet verstoten;
Hun geeft Hij moed en krachten,
Die hopen op Hem wachten.*

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen,
Amen.*

8. Simeon met Christus in zijn armen

Gepreekt januari 1974, op zondagmiddag ná het Heilig Avondmaal

Psalm 106:1, 3
 Lezen Psalm 145
 Psalm 145: 4, 6
 Psalm 116:8
 Psalm 68:7

We vangen onze godsdienst oefening aan, door met elkaar te zingen uit Psalm 106 vers 1 en 3.

*Looft God, den trouwen Opperheer!
 Geeft, geeft Hem vrolijk roem en eer,
 Wiens goedheid perken kent, noch palen.
 Maar wie, hoe hoog verlicht hij zij,
 Wie, kan Zijn mogendheên verhalen
 Zijn lof verbreiden naar waardij?*

*Geef dat mijn oog het goed' aanschouw',
 't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
 Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen;
 Opdat ik U mijn rotssteen noem',
 En delend in Uws volks genoegen,
 Mij met Uw erfdeel blij beroem'.*

Wat we verder uit Gods Heilig Woord u wensen voor te lezen, dat kunt u opgetekend vinden in de 145ste Psalm.

Vooraf de belijdenis van Nicéa.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid, worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere, in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tezamen het aangezicht des Heeren.

Heere, Gij hebt ons aan de middag van deze heilige rust- en sabbatdag nog geschonken dat wij bij vernieuwing mochten opgaan onder het geklank van Uw eeuwig getuigenis. Dat onze ziel er levendige indrukken van mochten ontvangen opdat wij vernederd werden voor Uw aangezicht en Uw Goddelijke majesteit. In het gezicht van U ons in het dal der verootmoediging mochten buigen. En van U mochten afsmecken dat Gij ook in deze middag naar luid van Uw Eigen beloften, met Uw Godheid, met Uw majesteit, met Uw genade en met Uw Geest in het midden van ons mocht tegenwoordig zijn. Want het is alleen Uw komst die ons heil kan volmaken.

Niettegenstaande de donkerheid der tijden en de oordelen en gerichtten die over de lengte en breedte der aarde gaan, vergund Ge het ons nog dat Uw woord nog niet is

weggenomen van ons en de bediening van de sacramenten nog onder ons plaats mag hebben. Maar het wacht alles en ten allen tijde op de toepassing van God de Heilige Geest. In dat is iets wat wij onszelf niet kunnen geven. Dat is ook niet in onze hand. Maar alleen in de hand van in Drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest.

En Gij mocht in deze dag en in dit middaguur ons daartoe verwaardigen bij de aanvang en bij de voortgang, opdat Uw woord niet alleen geopend mochten worden naar de zin en mening van Uw Geest en naar het hart van Jeruzalem, maar dat het ook geheiligd moge worden en vruchtbaar gemaakt, opdat er nog zondaars en zondaressen tot U bekeerd mogen worden. Geroepen uit de duisternis tot uw wonderbaar licht. En uit de macht des satans nog overgebracht in het koninkrijk van de Zoon Uwer eeuwige liefde.

Ge mocht over de lengte en breedte der aarde Uw koninkrijk uitbreiden. Ook onder de **Joden en de Heidenen en Mohammedanen**, opdat de aarde vol zal worden van de kennis des HEEREN, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken. Het is alles in Uw hand en het blijft alles op U wachten.

Dat alle gronden buiten die enige grondslag Christus ontdekt mochten worden, weggenomen, weggevaagd, weg mochten zakken, opdat er een vluchten geboren mocht worden tot dat enig Fundament dat door geen aards vermogen ooit zal worden bewogen. En dat alle grond die bij de dood zal wegvallen, weggenomen mag worden, terwijl we nog leven. Opdat wij onszelf niet zullen bedriegen voor die grote eeuwigheid. Gij zijt een God, die naar waarheid ziet in het binnenste. Maar waar het wáár geworden is, daar mocht het steeds méér waar worden. En Gij mocht Uw volk bevestigen op het enige fundament der apostelen en der profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is. Dat ze ook in deze middag nog een ademtocht mogen scheppen. Dat er zielen van onder de wet verlost, onder de vrijheid van het evangelie geplaatst werden. Dat alle banden mochten wegvallen, opdat ze zich verblijden mochten in de zaligheid die Gij bereidt hebt voor het aangezicht van alle volken. Een Licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van Uw volk Israël.

Gedenk over de lengte en breedte der aarde Uw volk en knechten. Vermeerder hun getal. Gedenk aan de zieken. Wil ze nog oprichten en herstellen en Uw koninkrijk nog uitbreiden, opdat er nog velen geroepen mochten worden om de bazuin van het evangelie te mogen blazen.

Gedenk de zieken en krankten, degenen die verhinderd zijn. Verschillende die met ons deze dag niet kunnen opgaan. Wij bevelen ze aan Uw troon. Hetzij dat ze in huis moeten blijven, of dat ze in het ziekenhuis zijn opgenomen. U kent alle moeiten en aanschouwt het verdriet, opdat we het in Uw handen mochten geven. Wil voor- en toebereiden om U te ontmoeten, opdat straks het sterven geen sterven zal zijn. Wil alle weduwen en wezen en weduwnaars gedenken in al hun noden en in al hun behoeften.

Ook een weduwe die enkele weken met ons niet vergaderen kon vanwege zwakte en ziekte. Zij is in dit middaguur weer onder Uw getuigenis. Gij mocht ze in haar ouderdom nog gedenken. En nog genade willen schenken, terwijl het nog de tijd der genade is.

Wil de noden vervullen in het lezen, in het spreken, in het luisteren. En ons samen met alles aan de hemel verbinden. Wij kunnen onszelf niets geven, maar Gij wilt er van den huize Jacobs om gevraagd zijn, dat Gij het hun doe. Wees in Christus in alles een vervullend God. Verblijd onze zielen door Uw overkomst en door Uw inkomst, opdat het einde nog mocht juichen tot roem van vrije genade, in de verzoening van al onze ongerechtigheden. Om Christus wil. Amen.

Psalm 145 het vierde en het zesde vers.

Geliefden.

Wij hebben daar gezongen uit Psalm 145:6

*Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.*

Dat is een belofte die waar is. Maar ook weer een waarheid, die persoonlijk in ons leven wáár gemaakt moet worden. Gods woord is vol van beloften, van Genesis tot Openbaring. En al die beloften zijn in Christus ja en amen, Gode tot heerlijkheid. Maar het is de vraag: is het voor mij? Is het voor mij? En nu staat er in die Psalm: "Hij geeft den wens van allen, die Hem *vrezen*."

En vanzelf dáár komt het weer op aan. Ben ik nu die man, ben ik nu die vrouw die God vreest. Dat volk kan dat beter geloven van hun buurman dan dat ze het van zichzelf kunnen geloven. Want er zijn in hun leven zoveel contrasten, er zijn zoveel tegenstellingen. En als er nu wat in hun hart valt, - en dat gebeurt - dan is er geloof nodig om voor onszelf te geloven dat het wáár is. En bij wijze van spreken, - ik hoop dat je goed verstaan mag wat ik er mee bedoel - wanneer we gereed zijn om het aan te nemen, om het te aanvaarden, dan is er de meesten tijd één in ons die zegt: *voorzichtig*. Ben jij die man, of ben jij die vrouw?

In Zacharia 3, daar heb je de geschiedenis van de hogepriester Jozua. Hij stond daar voor het aangezicht van de engel met vuile klederen. Wie stond er bij hem? Zijn vriend? Nee, zijn grootste vijand, de duivel stond erbij om op die vuile kleren te wijzen. En dat is nu in het leven van Gods volk gedurig hetzelfde. Daarom, Gods woord gemeente, dat is een ééuwig woord, een eeuwigblijvend woord.

"Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen." Dus er is nog genade van de hemel nodig en er is licht van de hemel nodig om te mogen geloven dat er een tijd in ons leven gekomen is, dat we met de *vreze Gods* zijn bedeed. Het geloof is als een mosterdzaad. Christus spreekt daarvan in Mattheus 13:31-32, in die gelijkenis. En dat mosterdzaad is de kleinste van al de zaden die er zijn. Maar als we nu een geloof krijgen als dat mosterdzaad, dan zullen we tot die berg zeggen: *word opgeheven en in de zee geworpen*. En dan gebeurt het. God geeft Zijn volk soms een kruimel geloof om te geloven, dat Hij ze met *Zijn vreze* heeft bedeed. En dat ze daar bij ogenblikken de bewijzen van mogen hebben in hun hart, dat het wáár is. Want er staat: "*Hij geeft den wens* (dat doet God zelf) *van allen, die Hem vrezen*."

Want zichzelf gelukkig maken, dat is onmogelijk, mensen. Dát is onmogelijk. Het blijft voor Gods volk te allen tijde gelden: *niemand kan één ding aannemen, tenzij dat het hem uit de hemel gegeven worde*. Dus het moet altijd, altijd *uit de hemel* komen. En waar zou een mens aan kunnen weten dat het uit de hemel komt? Dat kunt ge daaraan weten mensen, als het ons *naar beneden* brengt, *in de vernedering*. Alles wat van de hemel komt dat brengt ons in de laagte. Wat van *onszelf* is daar gaan we de hoogte mee in. Maar wat van God is, daar gaan we de diepte mee in.

"Hij geeft den wens van *allen*, die Hem vrezen." Zou het er wel goed staan in de Bijbel? Van *allen*? Er gaan er toch zoveel in het donker de eeuwigheid in? Er gaan er toch zoveel zwijgend het graf in? Toch staat hier: "Hij geeft den wens van *allen*, die Hem vrezen." Van allen dus, zonder onderscheid. Van allen; en daar zijn de bewijzen van ook. Daar zijn de bewijzen van. Er zijn er ook hier wel eens weggegaan, dat je op hun aangezicht lezen kon dat de blijdschap des Heeren hun sterkte was. Soms dat ze niet meer spreken konden, maar dat er een blijdschap op hun aangezichten lag. En het is voor allen, voor allen is het waar: *zonder troost zullen zij niet sterven*. Er staat in Psalm 68:10

*Zelfs bij het naad'ren van den dood.
Volkomen uitkomst geven.*

We wensen vanmiddag daar nog een kort woord over te spreken uit Lukas 2:28 en 29.

Zo nam hij Hetzelve in zijn armen, en loofde God, en zeide: Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede naar Uw woord.

Tot dusver.

Er wordt in deze tekst gesproken van²

1. Simeons verwachting.
2. De vervulling van zijn begeerte.
3. Zijn lofzegging.

1. Simeons verwachting

We hebben de vorige week gehoord geliefden, dat Simeon *een mens* was. "Er was een mens te Jeruzalem." En dat hij door genade wist dat hij een mens was. Dat gebeurt niet met veel mensen. Die man wist dat hij een mens was voor de eeuwigheid geschapen. Maar die man was ook verwaardigd dat hij *rechtvaardig* voor God was. De gerechtigheid van Christus was Hem toegerekend. Hij was een mens *die God vreesde*. Dus iemand die ook aan de tweede weldaad deel had. Aan de weldaad van de *heiligmaking*. En die word openbaar ook in de vreze Gods.

Er staat in vers 25: *verwachtende de vertroosting Israëls*. Hij was een mens die naar God bedroefd geworden was. Dus mensen, als je nooit in je leven naar God bedroefd geworden bent, dan zal je ook nooit, blij en getroost in God kunnen wezen. Dat is onmogelijk. En wat nu niet altijd gebeurt, dat leest u in vers 26: *En hem was een Goddelijke openbaring gedaan door den Heiligen Geest dat hij de dood niet zien zou, eer hij de Christus des Heeren zou zien*. Dat wil zeggen Simeon zou de Christus des Heeren zien met zijn *lichamelijke* ogen. Abraham heeft Hem gezien met zijn *geestelijke* ogen door het geloof. In Johannes 8: 56 staat: *Abraham, uw vader heeft met verheuging verlangd, opdat Hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest*. Maar Simeon mocht Hem zien met zijn natuurlijke ogen. Er is vanzelf ook in het leven van die man veel strijd aan vooraf gegaan. Om te weten of er iets in ons leven van God is geweest, daarvan zegt Comrie, dan moet je onderzoeken: 1ste Hoe dat je er *vóór* gesteld was. Ten 2^e: Hoe dat je er *onder* gesteld was. Ten 3^e: Hoe dat je er *ná* gesteld was. Dat zijn de drie zaken waar een mens zich gedurig maar aan beproeven moet of het van God geweest is.

En nu dat leven van dat volk, van al Gods volk, *dat is gekenmerkt door strijd*. Natuurlijk de Heere is vrij, en niet gebonden. Je leest van twee mensen in de waarheid die met God gewandeld hebben. Dat waren Henoeh en Noach. Die mensen hebben óók strijd gehad. Maar ik denk dat Simson en David méér strijd in hun leven gehad hebben als Henoeh en Noach. Want die twee mensen hebben dicht bij God geleefd. En hoe dichter je bij God bent, hoe verder dat de duivel en de zonde bij je vandaan moeten blijven. Ze zullen ook wel eens tegen Simeon gezegd hebben: 'Zal je het ooit nog beleven? Heeft het niet in je hersens of in je gevoel gezeten? Was het wel waar?'

Die man is misschien ook wel eens in het 'ziekenhuis' geweest, bij wijze van spreken. Misschien ook wel eens wat gevoeld. Want we zijn alle ellende onderworpen, de een

² De punten werden niet door ds. Lamain uitgesproken; ze worden hier ingevoegd vanuit de preek.

zowel als de ander. En daarbij, van nature dan kunnen we niet sterven. Dan is de dood, naar Gods eigen getuigenis: *de laatste vijand die tenietgedaan moet worden*. Zelfs als een mens *met God* verzoend is. Dat betekent nog niet dat hij ook verzoend is *met de dood*. Dat is nog een andere zaak. Natuurlijk, dat weet en hoor je wel gedurig, al de onderscheidingen die onze oudvaders gemaakt hebben, en die in de rechte bediening van het woord nóg gemaakt worden. Want de waarheid verandert nooit. Maar er wordt over het algemeen zomaar overheen gestapt. Hoeveel legeringen hebben de kinderen Israëls in de woestijn niet gehad? En die legeringen worden ook gekend door het volk van God hier op de wereld. Zij blijven ten alle tijde stijl en diep afhankelijk van de invloeden en de bewerking van God de Heilige Geest. Het is niet anders en het kán niet anders. Want Gods volk blijft in zichzelf een onbeholpen volk. Ongeholpen.

Bij wijze van spreken mensen, als we vanmorgen gegeten hebben aan het Heilig Avondmaal dan zullen we blij zijn als we vanmiddag weer wat krijgen En al hebben we vanmiddag wat gehad, dan zijn we weer blij als we vanavond ook weer wat krijgen. Smytegelt, die oude leraar zou zeggen: *dat is nu een prentje*. Zo gaat het inderdaad geliefden, met al Gods kinderen. De Heere in Zijn eeuwige wijsheid zorgt er voor dat we niet op de been kunnen blijven met hetgeen, dat we in ons leven wel eens ervaren hebben. Daarom staat er van het volk van Israël in Psalm 105:22,

*Zij werden daag'lijks begenadigd;
Met manna, hemels brood, verzadigd.*

Dus elke dag maar weer opnieuw! Dus zielen in mijn midden, als je elke keer maar met de bedelzak erop uit moet, dat moet je toch niet moedeloos maken. Dat moet je niet zo moedeloos maken. Wees er maar blij mee. Dat is een bewijs dat God aan je denkt. Dat is een bewijs dat God aan je denkt als je gedurig op je knieën voor die God terecht mocht komen. Ja, er staat in Psalm 145:

*Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.*

Simeon is *door de Geest* in de tempel gekomen. Een bewijs gemeente, dat Gods Geest ons leidt tot Christus. Gods Geest leidt ons uit onszelf. We zijn van onszelf een bedorven vat. We zijn van onszelf, laten we het maar eerlijk bekennen mensen, één hoopje ellende. Dat is alles wat het is. Waardig om van God verstoten en waard om van God verworpen te worden. En dat zal niet anders worden, hoor! Dat zal niet; anders worden, dat kan ik je vanmiddag wel op een briefje geven. Het is naar Gods eigen getuigenis in Zefanja 3:12, *Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des Heeren betrouwen*.

Simeon is in de tempel *gebracht*. We lopen er zelf ook wel eens in, maar dan moeten we er weer uit, zoals we er in gekomen zijn. En dan gaan we met onszelf wel eens naar de tempel. O ja mensen, daar zou ik wel een boekje van open kunnen doen, vanmiddag. Hoe dat we in de tempel komen. Allemaal uit ervaring en uit de bevinding.

Maar nu staat er in Psalm 65:10, *Gij bezoekt het landen hebbende het begerig gemaakt. Gij, och vergeet dat maar nooit mensen: Vergeet dat toch nooit. Die grote Gij die daar voorop gaat. Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks; de rivier Gods is vol waters*. Dat is het werk Gods, geliefden.

En nu is Simeon *door Gods Geest* in de tempel gebracht. Misschien heeft hij die morgen ook geen lust gehad. Misschien had hij liever op bed gelegen 's morgens. Vooral als het zo donker is als tegenwoordig. Dat we helemaal geen lust hebben om er uit te gaan 's morgens. Bent u ook wel eens een Cretenser geworden? Een Cretenser waarvan staat in Titus 1:12, het zijn *luie buiken*. Want och, Simeon die lieve man is ook *uit genade* zalig geworden. Uit genade zalig geworden. En als die man vanmiddag hier eens komen kon,

bij wijze van spreken, en als die zijn hele weg en pad ging vertellen, dan denk ik, dat er toch nog enkele zielen zijn die hem een hand zouden willen geven. En die nog hoop zouden krijgen vanmiddag, uit hetgeen die man te vertellen had. Want die man zou niet alleen zijn weg en pad vertellen, van wat er *van tevoren* gebeurd was. Wat er aan *vooraf gegaan* was. Maar Simeon zou ook vertellen waar het in bestond, om dat Kind in zijn armen te krijgen. En dan zou hij het bekommerde en zuchtende volk van God toe kunnen roepen uit Psalm 27:7,

*Wacht op den Heer', Godvruchte schaar, houd moed;
Hij is getrouw, de Bron van alle goed;
Zo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer'.*

2. De vervulling van zijn begeerte

Er staat van Simeon: "*Zo nam hij Hetzelve in zijn armen en loofde God.*" Maria zat daar met dat Kind. Ze brachten het *voor het aangezicht des Heeren*. En nu was het de gewoonte dat op de veertigste dag, een jongen aan de Heere voorgesteld werd naar de wet van Mozes. Dan nam de priester dat over. Dat kun je allemaal in het Oude Testament lezen. En als die priester dat werk verricht had, om dat kind de Heere voor te stellen, dat wil zeggen *Gode te wijden*, dan gaf de priester dat kind aan die vader en moeder weer terug. Toen die handelingen plaats vonden, is Simeon verwaardigd geworden, door het geloof tot Christus te komen.

Ten 1ste: Hij zag Christus als de Zone Gods.

En in de 2e plaats: Hij zag Hem als de Middelaar des verbonds.

En in de derde plaats: Hij zag Hem als de beloofde Messias.

Er was daar geen abuis, o neen. Bij God zijn er geen abuizen. Dus die oude man heeft niet mis getast. O nee. Simeon is recht op dat Kind aangegaan toen zijn ogen geopend werden voor de heerlijkheid van Christus. En hij heeft Het in zijn armen genomen. Er was ook niemand die het hem belet heeft. Maria en Jozef hebben niet gezegd: *het is óns Kind!* Maar hebben die oude man laten gaan. Ze hebben dat toegelaten. En weet je waarom Simeon dat Kind in zijn armen kon nemen gemeente? Weet je wat het geheim is? Zou je een antwoord erop kunnen geven? *Omdat hetzelfde Kind, de Zone Gods, van eeuwigheid in de raad des vredes, Simeon in Zijn armen had genomen had!* Dus hij was in de eeuwigheid door Christus omhelsd geworden. Er staat in Psalm 139:9,

*Eer iets van mij begon te leven,
Was alles in Uw boek geschreven.*

O, wat een eeuwig wonder, wat een eeuwig wonder, dat met het menselijke verstand nooit bevat kan worden. Hier hebt u de heilgeheimen Gods en de verborgenheden Gods. En het geloof dat is een *uitgaande* daad. Het geloof gaat uit zichzelf en rust in een Ander. Dat leunt en dat steunt alleen op Christus. We zouden het ook nog anders kunnen zien en zeggen: *het geloof dat ziet van zichzelf af, en dat ziet alleen op Christus.* En daar is nu die Simeon toe verwaardigd geworden.

"Zo nam hij Hetzelve in zijn armen." Zonder enige vrees, zonder enige strijd. Die man kreeg daar een ogenblikje de hemel in zijn hart, de hemel op aarde.

*Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.*

Die man heeft zoveel jaren met lege armen over de wereld moeten lopen en moeten zwerven, dat hij dat Kind er maar niet in krijgen kon. Want dat Kind was wel beloofd, maar dat Kind moest nog geboren worden. En dat Kind moest den Heere *voorgesteld*

worden. Het is met *de besnijdenis* niet gebeurd, dat is de achtste dag. Maar het is *de veertigste dag* gebeurd, toen dat Kind door de priesters naar de Goddelijke ordonnantie aan God is toegewijd. Toen het aan God werd toegewijd, en door God de Vader omhelsd werd, toen mocht Simeon dat Kind óók door genade omhelzen. *Nu had God de begeerte van zijn hart vervuld.*

En wat is er gebeurd, toen dat plaats heeft gehad? Of die man nu zeventig of tachtig jaar oud was weet ik ook niet, het kan wel negentig geweest zijn, maar het was een oude man. Maar dat ogenblik dat Simeon met dat Kind in zijn armen stond, toen heeft hij al de jaren dat hij in zijn gemis geleefd heeft, in één ogenblik vergeten. En alles wat daarmee verbonden was, mensen. Met eerbied uitgedrukt, Gods volk zou er wel een boek over kunnen schrijven wat er allemaal in het gemis doorleefd wordt. De een meer de ander minder, maar... een missend leven. Zwerven over de wereld zonder dat de Goddelijke belofte vervuld wordt. Dat is vaak een moeilijk leven. Maar als de belofte vervuld wordt dan valt alles weg wat er aan vooraf gegaan is.

Het is dezelfde weg, mensen, als we lezen in de waarheid van een moeder die in de smart is, in de weeën om een kind op de wereld te brengen. Er wordt gesproken van droefheid zolang als dat kind er nog niet is. Maar zodra dat kind er is, en moeder met dat kind in haar armen ligt, dan zegt de waarheid, dat ze niet meer gedenkt aan de droefheid die er was vanwege de blijdschap dat er een kind op de wereld gebracht is. En dat het háár kind is, ja háár kind. We hebben in ons leven ook kinderen gekregen. En we zijn vanzelf bij zoveel vrouwen geweest die een kind gekregen hebben. Het is wel eens gebeurd dat ik bij een vrouw kwam, die haar eerste kindje had gekregen, en ze lag te lachen in haar bed. Te lachen in haar bed, zó blij was ze. Ze zei: "ik kan het niet begrijpen dat *het van mij* is, dat kan ik niet begrijpen." Zo gaat het geestelijk ook, hoor. Want vanzelf, wat Gods volk van de hemel krijgt geliefden, dat zullen ze nooit, nooit meer kwijt raken. De apostel Paulus zegt in Romeinen 8:39, *dat noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere.*

3. Simeons lofzegging.

Simeon stond met dat Kind in zijn armen. En toen heeft hij God geloofd. "Hij loofde God." Waar zou hij God voor geloofd hebben, denk je? Voor drie zaken heeft die man God geloofd.

Ten eerste: voor de Goddelijke wijsheid.

Ten tweede: voor de Goddelijke liefde.

En ten derde: voor het Goddelijk welbehagen.

Ten eerste: voor de Goddelijke *wijsheid*. Daar heeft hij God voor geloofd. O, toen hij met dat Kind daar stond, is die man zijn verstand stil blijven staan. Toen kon die man niet verder met zijn verstand. Maar toen is hij ingeleid in de diepte van de wijsheid Gods. Gods volk leert vooraf kennen de diepte van de zonde. De diepte van de duivel. En de diepte van de hel, dat leren ze kennen! Maar daarna leren ze ook kennen wat in Romeinen 11:33 staat: *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!* Dat volk komt in God terecht. En dat volk word verwaardigd om in God te eindigen. Dat die eeuwige wijsheid Gods, dat die alleen wijze God een Weg uitgedacht heeft. Een Weg die het oog van de kraai nooit heeft gekend en nooit heeft ontdekt. Maar die geopenbaard is in de zending en in de schenking van de Zoon van Gods eeuwig welbehagen. Dat er nu een Weg is om de welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen. Dat nu God en de mens, eens gescheiden van elkander, weer verenigd zijn door dat Kind van Bethlehem. Dat Christus op de wereld gekomen is om, wat in

Efeze 2 staat, *den middelmuur des afscheidseis gebroken hebbende*. Dat Hij op de wereld gekomen is om te vervullen wat staat in Kolossensen 2: *Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzetten bestaande*. En dat de kerk mag zingen in Psalm 85:1

*De schuld Uws volks hebt G' uit Uw boek gedaan;
Ook ziet Gij geen van hunne zonden aan.*

Ze hebben gekend in hun leven, mensen, dat ze niet anders dan verloren moesten gaan. Dat ze om moesten komen.

Maar nu moeten ze niet meer omkomen. Er staat in Romeinen 8:1, *Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn*. Ik zal je één ding ervan kort noemen, vanmiddag. Het is maar een enkel woord. Wat lezen we in Galaten 4 vers 4-6? Daar staat geschreven: *Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden. En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader*. Dus nu heeft Simeon toen hij met dat Kind in zijn armen stond en God loofde, ingeleefd, persoonlijk voor zijn eigen hart en ziel, dat Christus onder de wet gekomen is om hem van onder de wet te verlossen. En dat de wet nu geen verdoemende kracht meer voor hem had.

Het zijn grote zaken mensen en grote stukken. Maar we zullen de beginselen er van moeten leren kennen, zal het wel zijn op weg en reis naar de eeuwigheid. Want onder de wet dat is verschrikkelijk mensen, dat is niet anders dan verdoemenis. Want elke dag overtreden we de wet met, gedachten woorden en met werken.

Maar om nu opgelost te worden in Hem Die onder de wet gekomen is om Zijn volk van onder die wet der dienstbaarheid te verlossen. En in de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods te plaatsen. De apostel zegt in Romeinen 6:14, *Want de zonde zal over u niet heersen; want Gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade*. En de genade openbaart niet anders dan liefde. Die openbaart niet anders dan vrede. Een vrede die alle verstand te boven gaat, en die harten en zinnen bewaart in Christus Jezus.

Ten tweede. *Hij loofde God*, staat er in onze tekst. Hij loofde de eeuwige liefde des Vaders. Daar heeft Simeon in geleefd. In een tekst die in onze dagen zo verschrikkelijk misbruikt worden waar eigenlijk maar mee geslingerd word onder de mensen tot hun eeuwig verderf. Maar daar heeft Simeon in geleefd, Johannes 3:16, *Dus Simeon Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, - gegeven heeft - opdat een iegelijk die in Hem geloofd, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*. Dus Simeon heeft daar mogen blikken in het liefdehart des Vaders. En de liefde des Vaders is vrij en soeverein. Dat is een liefde van eeuwigheid tot eeuwigheid. Dat is een liefde die onverbreekelijk is. Een liefde die onveranderlijk is, die is aan geen verandering onderworpen.

Bij Gods volk in dit leven is het dikwijls anders. Gods volk, die kennis aan de liefde Gods hebben, die hebben ook kennis aan een tijd - meer of minder - dat ze God haatten, dat ze God niet lief hadden. Dat ze God haatten, dat ze hun eigen zaligheid haatten. Er is een tijd gekomen dat die liefde Gods in hun hart werd uitgestort. *Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft*; staat er in 1 Johannes 4:19. Maar nu die liefde die Gods volk kent en oefenen mag in hun leven, die is aan zoveel wisselingen onderworpen. Er zijn zelfs ogenblikken in het leven van dat volk dat het zó koud en zó ellendig is dat het, dat het schijnt alsof ze nooit een sprankje liefde in hun hart gehad hebben. Dat ze zichzelf veroordelen. Dat ze zeggen: 'O, God, zou het wel ooit, ooit wáár zijn geweest?' Maar dat is bij God niet zo. Want die liefde is sterk als de dood en hard

als het graf; door vele wateren niet te blussen, mensen. Zó is de liefde Gods. En zoals er staat in Psalm 135:8, in een paar regeltjes:

*En aan hen, schoon diep in schuld,
Met berouw gedenken zult.*

Die vader van de verloren zoon, heeft meer liefde geopenbaard tot de jongste als tot de oudste zoon. Wat heeft die vader zijn zoon hartelijk gekust. Weet je waarom? Waarom zou hij die jongste zoon die alles er doorgebracht had, zo hartelijk gekust hebben, denk je? Hé? *Omdat die jongen zijn kindschap wel had verloochend, maar die vader, kon zijn vaderschap nooit verloochenen!* Daar zat het hem in! En als nu je kind - ik zal dat voor beeld maar eens geven - door de modder gesleept wordt, wie zal er dan nog een hart voor dat kind hebben? Dat zal die vader hebben, dat kan niet anders! Dat kan niet anders.

Er was eens een vrouw, die zei tegen een jongen van haar, die niet zoveel meer thuis kwam en zich niet zoveel over zijn arme moeder meer bekommerde: 'Och kind, er was een tijd in je leven dat geen mens je aan wilde kijken, vanwege de ziekte die je had. Maar, zei ze: ik heb je opgepakt en gewassen, en ik heb je gezalfd. En ze zei: al kwam de etter overal uit je lichaam, toen heb ik je nog een kus gegeven. Ja, dan heb ik je nog een kus gegeven.' Dat is de liefde! Dat is liefde!

En nu heeft Simeon dat Kind omhelsd. Hij heeft God geloofd voor *die eeuwige liefde des Vaders*. Weet je waarom? Omdat Simeon beseftte dat het eenzijdige liefde was; eenzijdig. Wij zijn niet anders dan vijanden, en volop vijandschap. Maar nu die eeuwige liefde Gods....

Ten derde. En nu heeft Simeon God ook geloofd vanwege *Gods eeuwig welbehagen*. Daar is die man ook in terechtgekomen. En daar is geen grond om te staan, geliefden. Dat zijn, zoals je leest in Ezechiël 47, wateren der zwemming.

*Waarom was het op mij gemunt,
Daar zovelen gaan verloren;
Die Gij geen ontferming gunt.*

'Dat U in de stilte van de nooit begonnen eeuwigheid al gedachten over mij gehad hebt. Dat U me hebt laten geboren worden in de wereld. Dat die man en vrouw, die jongen en dat meisje bij elkaar gebracht zijn. *Dat zij gingen trouwen om mijn ongefomede klomp op de wereld te brengen!*' Maar, waarom, waarom? Omdat het welbehagen Gods er lag. En dat welbehagen moet zijn loop hebben. Dat moet zijn vervulling verkrijgen. Er is een tijd gekomen, dat Ik de Heere, gezien heb naar hen, die naar Mij niet omzagen. Een tijd waar de Profeet Jesaja van betuigt in hoofdstuk 65, het eerste vers: *Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden, en gevonden van degenen die naar Mij niet zochten.*

En dan de *vastigheid* die in dat welbehagen ligt, mensen. Ik zal maar kort zijn de tijd gaat door. Och, wij kunnen niet anders als weglopen. Wij kunnen niet anders dan alles verzondigen. Dat is alles wat wij kunnen Niet anders dan doorbrengen. Maar God laat dat volk nooit en nooit los, geliefden. Nooit! Hij kan dat volk niet loslaten, omdat ze in Zijn welbehagen besloten liggen. En door dat welbehagen zal ook hun hoorn verhoogd worden. En dat zal straks de oorzaak zijn, dat ze opgenomen worden in heerlijkheid. Dat God Zijn werk eraan zal bevestigen. En daarom, Simeon loofde God; zou dat volk het ook niet doen, uit Psalm 116:8?

*Nu zal ik voor de weldaân, die 'k genoot.
Aan Hem, naar mijn geloften, eer bewijzen,
Hem onder al Zijn gunstgenoten prijzen.
Hoe kost'lijk is in 's HEEREN oog hun dood!*

Toepassing

En nu gemeente maar een enkel woord voor toepassing, waar de tijd ons roept om te eindigen voor deze middag. Wat een grote genade heeft God aan Simeon bewezen! Zijn er nog mensen vanmiddag hier, die er jaloers op zijn?

Zijn er nog zielen vanmiddag die zeggen: *o, God ik sta nog zonder grond*. Misschien vanmorgen aan het Heilig Avondmaal geweest, dat er vrede was in hun hart, en een weinigje bemoedigd in dit Mesech der ellende. Want Datheen zegt in Psalm 68:5,

*Gij verkwikt Uw volk goedertier,
En maakt dat een iegelijk dier [ieder van hen]
Daar woont zonder verderven.
Uwen kinderen deelt Gij Uw goed,
In 't kruis geeft Gij hun goeden moed,
Zonder troost zij niet sterven.*

Maar toch, de toepassing is achterwege gebleven. Misschien iets gezien van Christus. Misschien iets geproefd van Zijn zaligheid. Maar de toepassing, en dat is God de Heilige Geest, nog te missen. Och gemeente, misschien is het wel voor de laatste keer dat het sacrament bediend is in dit morgenuur: Voor sommigen, en ook voor ons misschien, die het nooit meer zullen doen. Er staat in Psalm 89: *Het leven is een damp, de dood wenkt ieder uur*. Maar als het leven in onze ziel is, dan is er een zuchten en verlangen naar de volmaaktheid en naar de volkomenheid. Dan gaat het - we hopen vanavond daar nog iets over te zeggen - over de vervulling.

En als u dat niet zo ondervonden hebt mensen, dan moet je maar eens achteruit kijken of er wel ooit wat in je ziel gebeurd is, dat wáár is; dat waarheid is.

Gods volk kan alleen maar rusten waar God rust. En dat is in het volbrachte werk van de Middelaar. Daar heeft de Vader in gerust, en daar rust Hij nog in. En daar is Hij in verheerlijkt.

En dat is nu persoonlijk voor onszelf nodig. Jong en oud we zijn op weg en reis naar de eeuwigheid. Van nature dan spoed een mens zich om door de wereld te komen. Dan jaagt een mens naar de dingen van de wereld, naar het vergankelijke. Maar er is geen vervulling hier te vinden. Och neen, het is alles de dood buiten Christus. En om dat nu eens te leren kennen mensen! Om dat eens te leren kennen door de genade Gods. En dan worden we vernieuwd door God de Heilige Geest, door God de Heilige Geest.

Er waren eens twee mensen, jaren geleden toen ik een jongen was, in een plaats, die leefden als het veulen van een woudezel. Alle twee. Dom in de waarheid en geen betrekking op de Godsdienst. Ze leefden zomaar hun eigen leven. Maar God ging die vrouw bekeren. Die vrouw werd naar God bedroefd. Ze werd om God verlegen. We hebben ze ook samen als jongen gekend. Op een keer werd die man zo moedeloos, want hij kon er niets van begrijpen. Zoals een mens van de waarachtige bekering eigenlijk niets begrijpen kan. Geloof maar niet dat je er wat van begrijpt hoor! Het is allemaal verborgen tot God het je openbaart.

En op een keer was die man ten einde raad. Hij zei tegen zijn vrouw: 'Ik denk, dat je niet meer van me houd. Ik denk dat ons huwelijk kapot is. Want we hebben zo een ander leven gehad.'

Zijn vrouw zei: 'Ons huwelijk is niet kapot man, maar ik heb een God voor mijn hart gekregen, Die ik lief heb boven jou. Ze zei: ik heb God lief boven jou. Maar, ik heb nog veel meer liefde voor je als vroeger, hoor! Want ik zucht en ik schreeuw voor je. Maar, er is er Eén die ik meer bemin als mijn aardse man. God heeft de hoogste plaats in mijn hart gekregen.'

We hebben daar vroeger wel gezeten, toen ik een jongen was van 17 of 18 jaar, tot diep in de nacht. Dat we met elkander handelden over het werk Gods. Later ging die man er een klein beetje van begrijpen en er onder bukken, tot zover dat uitwendig kan. Maar in het begin, die man kon het niet begrijpen. Eerst deed ze niets dan schreeuwen. Dat kun je wel begrijpen. Ze deed eerst niets dan schreeuwen. En hij kon er niets van verstaan. Later is ze in God verblijd geworden. En dat kon hij ook niet begrijpen.

Wat zijn het gelukkige mensen die om God verlegen worden. Och, vraag toch eens aan de Heere of het je te beurt mag vallen. Vraag het toch eens aan de Heere, oude mensen en jonge mensen. Jullie leven nog, er je bent nog in het land der levenden. Jullie zijn nog in het heden der genade. U kunt nog bekeerd worden. De deur is nog niet op het nachtslot. U mocht door genade nog eens leren kloppen, op de deur van het Genadeverbond, dat die nog eens geopend mag worden. En dat de Heere van vrede tot je ziel mag spreken.

Simeon had de belofte gekregen. Maar de belofte is de Vervuller en de Belover niet, mensen. Het moet van de belofte, de Belover worden in ons leven, zal het wèl zijn.

En we zijn vanmiddag begonnen met Psalm 145:6,

*Hij geeft den wens van allen, die Hem vrezen;
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.*

En dat gebeurt, volk in mijn midden, als wij het niet meer bekijken kunnen. En dat gebeurt als wij het niet meer geloven kunnen. En dat gebeurt als wij voor onszelf er het verst vanaf zijn. Het verste er vanaf zijn!

Maar dan komt Christus. *"Dat is de stem mijns Liefsten, zie Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen!"* En Dan komt Hij de begeerte van dat volk te vervullen: *Zie, hier ben Ik, Zie, hier ben Ik!*

Uitziend volk in mijn midden, dat je met de oude Simeon dat Kind in je armen mag krijgen, en God gaan loven! Niet in jezelf, maar *in God* gaan eindigen. *In God gaan eindigen.* Want er staat in Psalm 68:10,

*Die God is onze zaligheid;
Wie zou die hoogste Majesteit.
Dan niet met eerbied prijzen?*

Amen.

Dankgebed.

Heere, Gij mocht dit enkele woord van deze middag nog zegenen en nog heiligen en nog toepassen, tot lering, leiding en bekering. Gedenk aan de gemeente, gedenk aan de ambtsdragers. Gedenk aan al de zieken en kranken. Gedenk ook aan die weduwe in haar ouderdom die deze week haar geboortedag hoopt te beleven, en d'r broer, ook al zo oud geworden. D'r leven lang onder de waarheid geweest. In de kerk geboren, opgegroeid en opgewassen. Och, zie nog in ontferming op haar neer. En wil nog voor- en toebereiden om U te ontmoeten, en nog voor Uw rekening nemen.

Ook in de avond van de dag, kon het in Uw raad bestaan. Gij mocht nog kracht en sterkte geven, ook voor onze keel, om vanavond Uw woord nog te mogen brengen. Och, wat is een mens. Steil en diep afhankelijk. Och, gedenk dan nog. En geef dat wij Uw eer boven alles bedoelen mogen en het heil van Sion. Om Jezus wil Amen.

Slotzang is Psalm 68:7

*Gelijk een duif, door 't zilverwit,
En 't goud, dat op haar veed'ren zit,
Bij 't licht der zonnestralen
Ver boven and're voog'len pronkt,
Zult gij, door 't Godd'lijk oog belonkt.
Weer met uw schoonheid pralen.
Wanneer Gods onweerstaanb're hand
De vorsten uit het ganse land
Verstrooid had en verdreven.
Ontving zijn erfdeel eed'ler schoon.
Dan sneeuw, hoe wit zij zich vertoon',
Aan Salmon ooit kon geven.*

Ontvang de zegen des Heeren.

***De genade van onze Heere Jezus Christus,
De liefde Gods
En de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.***

9. Anna de profetes (2^e preek)

Uitgesproken te Grand-Rapids

Psalm 27 : 3
 Lukas 2 : 21 - 38
 Psalm 130 : 3 - 4
 Psalm 22 : 16
 Psalm 122 : 2

Vangen we ons samen te zingen aan door te zingen van de 27^e Psalm het 3^e vers.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in het Evangelie naar de beschrijving van Lukas, het 2de kapittel, vanaf vers 21 tot 38.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Geliefden,

Wij lezen in de Handelingen der Apostelen het vijfde hoofdstuk vers 32, dat de discipelen voor de Joodse Raad, voor het sanhedrin betuigden: *En wij zijn getuigen van deze woorden.*

Johannes schreef in één van zijn brieven: *Hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben, en onze handen getast hebben, van het Woord des levens.* En Johannes (want ze zijn zo maar voor het grijpen): *En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeboren van den Vader.*

En wat er nu geschreven staat geliefden van de discipelen en van de apostelen dat is nu noodzakelijk voor ons allen. Ons leven is kort, ons leven is onbestendig, en de dood is zeker en gewis. En tussen de wieg en het graf is het noodzakelijk om iets te leren kennen van de Heere, van onszelf en van Christus. De trap en maat zijn onderscheiden, en die blijven onderscheiden. De Heere is er vrij in. Maar dat we er iets van zullen moeten kennen en weten dat is zeker en gewis. En van onszelf zullen wij tot die kennis niet geraken. Dat is onmogelijk! Maar we zullen er bij gebracht moeten worden.

Zoals we vanmiddag bij vernieuwing daar iets over wensen te zeggen. Mijn tekst is in Lukas 2 : 36-38

En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit den stam van Aser; deze was tot groten ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af. En zij was een weduwe van omtrent vierentachtig jaren, dewelke niet week uit den tempel, met vasten en bidden, God dienende nacht en dag. En deze, te dierzelfer ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

Tot dusver.

Het is niet voor de eerste maal geliefden dat we vanmiddag over Anna gaan praten. U zult wel zeggen: *Dat heeft u al meer gedaan!* En dat is ook waar. Maar het blijft nieuw en het blijft aantrekkelijk voor zielen die zo menigmaal denken dat het een hopeloos geval met hen is. Mozes dood, en Christus missen. We wensen aan de hand van de tekst vanmiddag eerst iets te zeggen: *Over hetgeen de Heere van die vrouw zegt.*

En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit den stam van Aser; deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af.

Het is zeer opmerkelijk geliefden dat hier staat: ***En er was Anna.*** Toen de Heere Jezus voorgesteld werd in de tempel toen Hij veertig dagen oud was, toen was daar ook een Simeon, ook een oude profet die door de Geest in de tempel gebracht is, en wiens ogen geopend zijn voor de heerlijkheid van Christus, en die dat Kind in zijn armen genomen heeft. Die man kreeg zoveel vrijmoedigheid, omdat die man moest geloven dat dát Kind ook voor hem in de wereld gekomen was.

En Simeon dat is ook zo opmerkelijk, die heeft toen hij met dat Kind in zijn armen stond, eerst tot de Heere gesproken, en toen tot Maria en Jozef. En nu staat er hier: *En er was Anna.* Dus het was Simeon niet alleen die verwaardigd werd om de Christus des Heeren te aanschouwen.

Maar het was óók Anna. Wat betekent dat nu? Dat wil zeggen ten opzichte van de openbaring en van de kennis, en van de genade dan zijn er altijd meer dan één. Elia in een moedeloze tijd van zijn leven dacht dat hij alleen overgebleven was. Maar de Heere zei: Ook heb Ik in Israël doen overblijven zeven duizend, alle knieën die zich niet gebogen hebben voor Baäl.

En nu hier in de tekst staat: *En er was Anna.* De ene was een man, en de andere was een vrouw. En ook Anna wordt verwaardigd om straks een getuigenis af te leggen van de geboren Sions Koning. En er was Anna. Zolang de wereld staan zal heeft God hier een kerk op aarde. En die kerk zal meer dan één lid hebben. Er zal altijd een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. En nu ligt er zulk een betekenis hier ook in Lukas 2 in de naam die hier genoemd wordt. Simeon betekent: *Verhoring.* En Anna betekent: *Genade.* Simeon is een voorbeeld en een exempel dat God de gebeden van Zijn volk niet alleen hoort, maar dat Hij ze op Zijn tijd verhoort. Gods kerk zegt zo menigmaal: *Heere, mijn Rotssteen, houd U niet als doof van mij af?* Er zijn zoveel tijden dan is het alsof God ze nooit zal antwoorden.

*"God zal hem nu niet meer
Verlossen als weleer;
Hem is geen heil beschoren."*

Maar nu hebben we hier een exempel in Simeon dat Gods volk, zoals de oude Datheen ook zingt in Psalm 68:5: *"Zonder troost zij niet sterven."*

Ze zijn er vaak bevreesd voor. En dan zeggen ze vaak: 'Och man, als je op je sterfbed zal liggen, het zal zo verschrikkelijk wezen. Zo verschrikkelijk dat er geen mens bij je zal blijven vanwege de angsten en de benauwdheden.' Maar hier Simeon: *Gij hoort het gebed; tot U zal alle vlees komen.*

En nu die Anna haar naam is: *genade!* En u weet wat genáde betekend? Dat wil zeggen ook uitwendig, letterlijk staat genade altijd tegenover schuld. Een mens is niet anders dan een schuldig schepsel. Dat was Anna ook. De zonde van Adam was ook aan Anna toegerekend. Maar nu was Gods genade overvloediger dan al haar schuld en al haar zonde.

Een profetes, staat er. In vierhonderd jaar was er geen profeet meer geweest die zijn mond had geopend. Vierhonderd jaar! Maleachi dat was de laatste van de profeten die gesproken had. En in die jaren hebben ze gezongen:

*Niet één profeet is ons tot troost gebleven;
Geen sterv'ling weet, hoelang dit duren zal.*

Een bewijs mensen dat Gods kerk, dat Gods volk, dat Gods kind, verlegen blijven om Goddelijke openbaringen. Dat volk blijft verlegen voor zichzelf dat God eens tot hen spreken zal. Want och mensen, wat is anders het leven van dat volk leeg en ellendig. Dan moeten ze zichzelf maar veroordelen. En de duivel neemt er een aanleiding toe om ze te benauwen, en te bevechten en om ze aan te vallen. En om tegen die mensen te zeggen: *Het is allemaal niets, het is nog nooit wat geweest met je. Er is nog nooit wat van God in je leven geweest, en God zal ook nooit tot je spreken, nooit!* Maar we hebben zojuist gezongen van Psalm 130:3

*Ik blijf den HEER' verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord;
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar woord.*

Gods volk gaat vaak naar de kerk dat ze denken: 'Och mocht het nu vandaag toch eens wat wezen. Mocht het nu vandaag toch eens zijn, dat mijn zak eens werd ontbonden. Mocht mijn ziel vandaag eens in de vrijheid gezet worden. Mocht ik vandaag toch eens wat krijgen dat mij bij zal blijven tot in alle eeuwigheid. Dat ik wat krijgen mocht waarop ik kan bouwen en vertrouwen, waar ik op leunen en steunen kan voor tijd en voor eeuwigheid.'

Maar de ene zondag na de andere gaat voorbij en leeg, teleurgesteld, ellendig. En al maar meer in het gemis, en al maar meer moedeloos. En dan tijden zelfs dat ze zeggen van binnen: *Wat zal ik nog langer op de Heere wachten.* En dat ze van binnen zeggen: 'Och man, dat poosje dat je nog op de wereld leeft (want je gaat toch naar de hel toe straks) dat poosje dat je op de wereld nog leeft, geniet dan nog maar van de wereld, haal je hart nog maar eens op. Dan heb je nog wat, maar nu ben je zo ellendig, aan God heb je niets en aan Zijn Woord heb je niets, en aan Zijn volk heb je niets. Je hebt nergens wat aan.'

Maar als het dan zondagmorgen wordt dan gaan ze toch weer hun kleren opzoeken om naar de kerk te gaan. Dan gaan ze er toch weer zitten. Waarom blijven ze er niet weg? Waarom gaan ze ook niet voetballen? Waarom gaan ze ook niet meedansen? Nee! Paulus zegt: *Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde is mij de dood geworden.* Ze kunnen beter sterven dan in de wereld leven, dat hebben ze ook wel eens in hun leven gezegd. Die tijd kennen ze ook, dat ze zeiden: *O God, neem mij maar weg dan hebt U geen verdriet meer van mij, dan heeft U geen verdriet meer van mij.* En als er dan eens een man was die achter hen stond, die gehoord heeft wat ze tegen God zeiden. En die man zou zeggen: *Je hebt zeker wel grond om weg te gaan?* Dan zouden ze zeggen: 'Nee, ik heb niets geen grond, ik heb niets geen grond. Maar op de bodem van mijn hart ligt, wat ligt daar? *God heb ik lief; God heb ik lief.* En dan zou ik maar liever sterven dan nog langer tegen God zondigen.'

Een profetes. En nu is het opmerkelijk geliefden tegen de tijd dat de Heere Jezus geboren werd dat de profetie weer terug kwam. Die profetie kwam terug in Simeon, en die profetie komt weer terug in de oude Anna ook. En nu heeft dat twee betekenissen.

- Dat betekent in de eerste plaats: Licht in de geopenbaarde Waarheid, om de Waarheid te verklaren.
- Maar in de tweede plaats: het woord profeteren heeft ook de betekenis van het dadelijk ontvangen van nieuwe openbaringen van de hemel. Van openbaringen die voor een mens verborgen zijn, en die de Heere aan sommigen van Zijn volk openbaart; niet om het voor zichzelf te houden, maar om het aan anderen mee te delen.

Want in de genade is het zo anders dan in de natuur geliefden. Als je in de genade wat van de hemel krijgt, dan ben je ook begerig en verlangend, en uitziend om aan anderen mee te mogen delen.

Ik heb je het wel eens meer verteld misschien; ik hoop dat je er niet zat van wordt? Er was eens op een plaats een man (nog één van zijn nazaten is hier in Amerika), maar die man had zolang in het donker geleefd; zolang. En het was zo afgesneden van alle kanten, van alle kanten, die man durfde niet meer hopen dat God nog ooit tot hem zou spreken. Maar dat is op een nacht gebeurd! Toen beloofde de Heere die man, *dat bij zou aanzitten met Abraham, Izak, en Jakob aan de bruiloft des Lams*. En het was twee uur 's nachts, en die man was zo vol, zo vol van dat bezoek en van dat Woord. Hij zag de kerke Gods in de dadelijkheid verlost in de hemel. En er was een oude bedrukte, bekommerde ziel aan de andere kant van die straat die zag hij er ook bij; die zag hij er ook bij. En hij ging 's nachts over straat. En hij zag werkelijk ook bij die vrouw nog een lichtje schijnen in huis. Ja, want het zijn toch allemaal maar Anna's, dag en nacht maar bidden en worstelen.

En hij zei: *Kee, ben je nog op?*

Ze zei: *ja, ik zit nog op!*

Hij zei: *straks zal je aanzitten met Abraham, Izak, en Jakob aan de bruiloft des Lams. De Heere heeft het mij vannacht beloofd, en ik heb gezien dat je er ook bij was.*

Als het bij ons ook nog maar eens gebeuren mocht, wat zou hij toch gelukkig wezen. O, wat zou hij toch gelukkig wezen. En om dan eens te mogen geloven: *Ik heb het zelf uit Zijnen mond gehoord.*

En er was Anna, een profetes. Een vrouw die Goddelijke openbaringen van de hemel had gekregen. En die bekend was, zoals ook in het latere van de historie naar voren komt, met al dat arme volk dat ook zonder God niet leven en sterven kon. Want,

*Het zijn kinderen van één Vader,
En van hetzelfde huisgezin,
Zij verstaan elkander nader,
Dan de band van d' aardse min.*

En er was Anna, een profetes, staat er. O. wat is het toch een weldaad mensen als God Zich nog met u bemoeit in uw leven. O, wat een weldaad als er nog eens een woordje van de hemel in je ziel mag vallen. Want het is een volk, hun leven ligt verklaard in Psalm 73:13 (in dat éne regeltje): *"Niets is er, waar ik in kan rusten."*

Hun hart gaat naar God uit. Ze kunnen het zonder God niet stellen. En dan zeggen ze: Heere zouden mijn voeten nog wel eens ooit van de grond afkomen. Zouden mijn voeten nog wel eens ooit van de grond afkomen. Weet je wat ze van binnen zeggen tegen die man, die vrouw, of dat kind? Van binnen zeggen ze: *Wegzinken man; dat is jou toekomst! Dat is jou toekomst! En weggestuurd worden: Ik heb u nooit gekend.*

En er was Anna, een profetes, staat er. Wat een wonder toch dat God nog openbaringen aan een mens komt te geven. Het was een dochter van Fanuël. En nu is het eigenaardig mensen, we lezen nergens één woord over die man in de Bijbel. Nergens, nergens! Waar die man vandaan kwam, wat dat voor een man geweest is. Alleen maar: *Een dochter van Fanuël*. Maar nu is door Anna die naam vereeuwigd geworden. Want vanmiddag wordt hij hier in Grand-Rapids ook nog genoemd: Fanuël. En Fanuël is hetzelfde als de naam *Pniël*. En Pniël betekend: *Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht*.

En nu is dat altijd een mysterie geweest tot nu toe, totdat de Christus geboren is, Die gezegd heeft: *Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien*. Die Christus Die in de boezem van Zijn Vader was van eeuwigheid, maar Die heeft Hem ons verklaard, staat er. En nu heeft die naam van Fanuël zijn volle ontluistering gekregen in de geboorte van de Heere Jezus Christus. Gods aangezicht gezien!

En nu was Anna ook uit de stam van Aser. Uit de stam van Aser? Dat Aser behoorde tot het rijk van de Tien Stammen. En onder de regering van Salmanezer zijn die tien stammen naar Assyrië gevoerd. En die tien stammen zijn als stammen nooit meer terug gekeerd. Wel Juda, uit de ballingschap. Maar als stammen zijn die anderen nooit terug gekeerd. Hoewel er enkele gezinnen die zijn weer zachtjes aan terug gegaan naar Juda toe. Voor de ballingschap is dat al gebeurd. Toen zijn er verschillenden uit Assyrië teruggekeerd. Hoe en langs welke wegen dat weten wij ook niet. Maar dat Aser lag bij de havens der zeeën. Die zijn met de wereld zomaar weggezakt, weggezakt. Ze hadden geen lust om met Juda mee te vechten de oorlogen des Heeren. Het was in die stam van Aser allemaal wereld, en nog eens wereld.

Maar Anna was uit de stam van Aser. Van die nakomelingen die voor de Babylonische ballingschap weer terug gegaan waren naar Juda. En dat was niet alleen het wonder, maar er was nog een veel groter wonder.

Toen Hiskia aan de regering kwam, toen heeft hij het Pascha gehouden. Want zijn goddeloze vader had de tempel zelfs gesloten. Zo verschrikkelijk, hij had helemaal afgedaan met de dienst van God. Maar het eerste wat die jongen van 25 jaar ging doen dat was de deuren van de tempel openen. Toen heeft hij het Pascha gehouden. Toen heeft hij gezanten gestuurd door het gehele land heen dat er in Jeruzalem een Pascha zou wezen. En dan staat er in 2 Kronieken 30:11: *Evenwel verootmoedigden zich sommigen van Aser*. Van Aser! O, een bewijs mensen dat God in dat geslacht nog terug kwam.

*Want God gedenkt altijd genadig
Aan Zijn verbond, 't welk blijft gestadig,
En aan dat woord, dat Hij heeft klaar
Toegezeid, en wil 't houden waar
In 't duizendste geslacht dat leeft,
Zo Hij Abraham beloofd heeft.*

Is het geen kostelijk versje? O ja, je zou het zomaar opeten, werkelijk! Zo dierbaar. *God gedenkt altijd genadig*. Als God er nu niet aan dacht? Als God er nu eens niet aan denken zou? Dan is het voor mij en voor u voor eeuwig kwijt mensen, voor eeuwig! Want wij zullen wel doorslapen in de zonde en in de wereld totdat we onze ogen in de hel zullen openen. En dat is de gereformeerde waarheid hoor! Dat is de zuivere gereformeerde waarheid!

Maar nu zijn er nog sommigen uit *Aser* die zich verootmoedigen. O wat een wonder mensen. Wij van God weggezworven, en wij onszelf uit Gods gemeenschap losgescheurd. Maar dat God nog terug komt. Ouders, dat we er eens een beetje hoop uit krijgen mochten, en een beetje moed uit mochten scheppen. Waar zitten onze kinderen, wat zijn onze kinderen? Is er nog één die naar God vraagt, is er nog één die naar God zoekt? Ziet u er nog wel eens één met rode ogen, ziet u er nog wel eens één? Als het niet in de wereld is, dan is het in de godsdienst, maar allemaal verkeerd de ene zowel als de ander. Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.

Ze was uit de stam van Aser. En nu was dat al honderden, al honderden jaren geleden mensen dat die stammen zich afgescheiden hadden. Het was in de tijd van Rehabeam, de zoon van Salomo, toen zijn ze hun eigen weg en pad gegaan. Maar nu een dochter van Fanuël, uit den stam van Aser. Dus mijne geliefden het is niet hopeloos, o nee het is niet hopeloos. En dan zegt de Heere in Zijn Woord: *Ik wil en zij zullen.* Al geven wij het zo vaak op geliefden, dat we denken we zullen er maar niet meer voor bidden, we zullen er maar niet meer mee praten want het is toch allemaal maar vijandschap, het is allemaal vijandschap. En op de duur houdt je er geen één meer over.

Maar uit den stam van Aser, staat er. O, wat is Gods Woord toch rijk, en wat een troost ligt er toch in dat eeuwig getuigenis. Heb je een vader die God vreest, een grootmoeder die in de hemel is, een overgrootvader met genade gehad, waar je wel eens van gehoord hebt? Och, Manasse riep ook tot de God van zijn vader. Hij riep ook tot de God van zijn vader. En dan moet je zeggen man, jongen: *o God, denkt er nog eens aan, denkt er nog eens aan. Want U hebt toch een verbond met dat volk aangegaan. U hebt toch dat verbond aangegaan.* En dat verbond zal door God niet vergeten worden, maar dat verbond zal bevestigd worden van kind tot kind, en van geslacht tot geslacht. God staat erboven mensen! En het is wel waar wat er staat: *En er geloofden zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.* Maar aan de andere kant Christus vergaderd Zijn kerk door Zijn Woord en Geest. En dat zal doorgaan tot aan het einde van de dagen. *"God zal Sion bouwen met Zijn hand krachtig."*

En al is nu dat *Aser* zover weggezonden, en zover weggezakt, maar de Heere komt nog terug in Anna, in die oude Anna. Uit de stam van *Aser*. Zou het ons vanmiddag geen moed geven, zou het ons geen sterkte geven om op de Goddelijke beloften te leren pleiten? *Het zaad zal Hem dienen; het zal den Heere aangeschreven worden tot in geslachten.* God zal het vervullen wat we samen nog even zingen. Het laatste vers uit de 22 Psalm:

*Zij komen aan, door Godd'lijk licht geleid,
Om 't nakroost, dat den HEER' wordt toebereid,
Te melden 't heil van Zijn gerechtigheid
En grote daden.*

Het 16^e van de tweeëntwintigste Psalm.

Toepassing

En dat zijn nu geliefden, die grote daden dat God terugkomt in de geslachten, en dat God ze eruit haalt, en dat Hij ze met Zijn genade begiftigd en bedeed. *Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan der zonen en dan der dochteren; een eeuwigen naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden.*

En nu verder: *Deze was tot groten ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af.* We zullen het maar letterlijk nemen zoals het in de Bijbel staat. Want er zijn tegenwoordig verklaarders die zeggen, dat zij wel over de honderd jaar oud was toen dat gebeurd is. Maar we zullen maar blijven bij het oude, dat zal het beste wezen. We zullen ons met al die berekeningen maar niet druk mee maken. *Deze was tot grote ouderdom gekomen.* Vierentachtig jaar oud! Als je jong bent dan denk je: Vierentachtig! Maar je bent er voor dat je het weet hoor, voor dat je het weet. Want het vliegt zomaar. Wij vliegen daarheen, en we vliegen mee.

Welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af. In Israël trouwden ze vroeg meestal veertien jaar oud. Als ze vijftien waren en trouwden dan waren ze al oud in die tijd. Het waren zomaar kinderen in die tijd als ze trouwden. Dus als ze nu ook zo vroeg getrouwd is als dat het de gewoonte daar was, dan was ze met haar éérentwintigste, tweeëntwintigste jaar al een weduwnaar. Zeg maar: Zeven jaar getrouwd geweest. Zou ze nooit meer betrekking gehad hebben om te trouwen? Zou ze nooit kans gehad hebben om voor een tweede keer te trouwen? Een tweede huwelijk is niet verboden. Het wordt soms in Gods Woord zelfs aangeraden. Maar Anna is ongetrouwd gebleven. Wat zou het geheim geweest zijn mensen dat die vrouw ongetrouwd bleef? Heb je er wel eens over gedacht waarom ze ongetrouwd gebleven is? Het is toch geen zonde om voor een tweede keer te trouwen? En dan zo ,jong even in de twintig jaar oud. En dan tot je vierentachtigste jaar als een weduwe daar leven. Och, ik zal u wat zeggen mensen. Ik denk voor mezelf dat het gemis van Christus dat heeft zó bij dat schepsel gedrukt, en dat was zó op haar ziel gebonden dat ze niet meer gedacht heeft om een tweede huwelijk aan te gaan, dan alleen met de Heere Jezus.

Welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af, staat er. Dus ze heeft maar zeven jaar een man gehad. En zij was een weduwe van omtrent vierentachtig jaren. Wat een eenzaam leven. Er zitten hier verschillende weduwen ook onder ons, die weten het ook, die zitten nog gedurig op de lege plaats van hun man te kijken die nooit meer terugkeert.

Maar wat was nu bij Anna het geheim van dat leven? *De eerste man Mozes was dood, en Christus miste zij nog.* Dat is de zaak! En het was bij haar hetzelfde als bij de apostel Paulus, om Christus te gewinnen en Christus te bezitten dat was het hoogste doel van haar leven geworden. En dat was door de bewerking van God de Heilige Geest, mensen. Want van onszelf zijn wij allemaal maar mensen, en allemaal hetzelfde. En dan zoeken we allemaal vervulling waar geen vervulling te vinden is.

Er staat van geschreven: *Dewelke niet week uit den tempel.* Niet week! Woonde zij in de tempel? Nee! Maar ze week niet uit de tempel staat er. Dat wil zeggen: die vrouw had haar leven in de tempel. David zegt: *Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijn tempel.* Ze week niet uit de tempel. Met andere woorden: als u Anna wilde vinden en wilde spreken dan was zij in de tempel. Het was bij haar hetzelfde als bij Ruth, haar thuisblijven was weinig. Want die vrouw had honger, ze had dorst, ze had behoefte. Er was een leegte in haar hart en die moest vervuld worden. En het was alleen de Heere Jezus die door Zijn komst haar heil volmaken kon. Ze moest Hem hebben, ze moest met hem getrouwd raken.

En nu is Anna een exempel tot beschaming, een exempel tot opwekking, maar ook een exempel om jaloers op te worden. Een voorbeeld tot beschaming. Wat gaan er toch een

mensen naar de kerk die eigenlijk zelf niet weten waarom. Die gaan daar zitten, sommigen komen eens, want ze vinden het zo ellendig om nog een keer terug te komen. Velen gaan de kerken 's middags sluiten, geen betrekking meer. Geen betrekking. Een slecht teken, geliefden.

Het was een betere tijd bij Huntington die 's zondagsmorgens om zes uur al begon om te preken. Dat was een betere tijd, en bij Whitefield die soms zeven keer op één zondag Gods Woord verkondigde, en voor duizenden mensen het Woord van God verkondigde.

Och ja, de oude Ds. Pieter van Dijke heeft geprofeteerd in Sint Philipsland (in zijn tijd, en die man stierf in 1883) hij heeft gezegd op een keer daar op de preekstoel: *Over honderd jaar dan zijn we heidens, dan zijn we heidens*. En het is er niet ver meer van af mensen, het is er niet ver meer van af. Wat zal er nog van over blijven straks van de waarheid, van de zuivere bevindelijke praktikale waarheid Gods? Wat zal er nog van over blijven? Verschrikkelijk!

Ik hoop er vanavond nog meer van te zeggen wanneer de jonge mensen hier zijn. Misschien mocht het nog een spoorslag zijn. Maar de cijfers die ons worden opgegeven in de laatste berichten ook van de Reformed Church hier in Amerika en van de Presbyterians Church dan vervult je met vreze en beven zoals het achteruit vliegt. Ik hoop er vanavond een paar van te geven.

Maar och geliefden, hier *Anna die week niet uit de tempel*. We zullen er verder niet over handelen hoeveel mensen er naar de kerk komen om te vitten, om kritiek uit te oefenen, om zichzelf bezig te houden met andere mensen, maar niet te luisteren naar wat Gods Woord tot hen zegt. Dat raakt ze niet. Er is nooit eens een tijd dat ze voor zichzelf komen, dat ze zeggen: 'Heere zou ik nu vandaag toch eens een druppeltje, zou ik toch eens kruimeltje voor mijn arme ziel mogen krijgen.' Zitten er hier vanmiddag ook nog die elke keer hun knieën buigen, en dat ze zeggen: *Heere mocht het nu mijn tijd is zijn, och mocht U het toch eens oplossen, mocht U tot mijn ziel eens spreken, mocht U mijn ziel verzekeren van mijn aandeel aan God en Christus, o mocht mijn ziel eens opgewekt worden, mocht mijn ziel eens bemoedigd worden*. Deze vrouw is een exempel voor de opwekking van de kerke Gods. Och, mensen:

*Gij, die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vrolijk leven.*

Ga er maar zitten, ga er maar zitten als een onwaardig schepsel. Gaat er maar zitten zoals u van de week gehoord hebt als een dode hond, zoals Mefiboseth. Op Gods tijd geliefden, op Gods tijd zal God de leegte van uw hart vervullen. Op Gods tijd zal God uw zaak eens oplossen. Op Gods tijd zal God uw banden eens breken. Op Gods tijd zal de Heere u antwoord geven. Och, wanhoopt aan God maar niet mensen, wanhoopt aan God niet.

Toen ik van de week deze preek op zocht om dat we die vanzelf al jaren geleden gedaan hebben, ik vond er nog een briefje tussen waar ik eens een keer op geschreven had: Het is nooit hopeloos, het is nooit hopeloos. Van binnen zegen ze: 'het is wél hopeloos, van binnen zegen ze: Waar zou je op hopen jij, zo een man en zulk een vrouw zoals jij er één bent. Zou je denken dat God daar ooit naar om zou zien, dat God er ooit naar om zal zien? Je bent niet anders waard dan om weggetrapt te worden, en weggeschopt te worden, en vertreden te worden als het slijk der straten. Je hebt in je leven genoeg al betoond, al ben je nog jong, dat je niet anders dan naar de hel wilt, en dat je een vijand van God bent, en een vijand van Zijn wegen, en een vijand van Zijn volk, en van Zijn zaken.'

Maar het is niet hopeloos mensen! O, dat het u tot opwekking mocht dienen vanmiddag.

*God zal eindelijk helpen U die nu klaagt,
Verbeid den HEER', op Zijn toekomst hebt acht.*

Zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven.

Dewelke niet uit den tempel. Ze was er altijd! En nu is dat vrouwtje er veel meer vandaan gegaan in het gemis als in het bezit hoor! Ze is veel meer naar huis gegaan veroordeeld als verblijd! O, wat een strijd dat mens gehad zal hebben in die jaren totdat ze vierentachtig jaar was? Als je aan Anna gevraagd zou hebben: kind schreeuwen ze ook wel eens in uw hart: je hebt geen heil bij God?

Dan zou ze zeggen: 'O man het is een wonder dat ik er nog ben, het is een wonder dat ik nog leef. Want de duivel heeft mij al zoveel geplaagd, en al zoveel gesard, en hij heeft mij al zoveel vermoord van binnen.'

Dewelke niet week uit den tempel, met vasten en bidden, staat er. Het was ernst bij die vrouw, het was in haar hart:

*Geef mij Jezus, of ik sterf,
Buiten Jezus is geen leven,
Maar een eeuwig zielsverderf!*

God dienende nacht en dag. En ik dacht dat de Heere Jezus zei: *Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen, om gediend te worden, maar om te dienen, Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.* En nu staat er hier: *God dienende nacht en dag.* Weet je wat dat betekent mensen? Die vrouw leefde in de tere vreze Gods.

*Hem dienen, voor Hem leven;
Het zal den HEER' eens worden aangeschreven,
In 't nageslacht.*

Nacht en dag staat er. En nu was het in het leven van die vrouw meer nacht dan dat het dag was. Daarom staat de nacht voorop. Nacht en dag.

Hoe het verder met die vrouw gegaan is hopen we een volgende keer te verhandelen als de Heere dat geven mocht. Het is de tijd we moeten gaan eindigen. (We moeten nog naar het ziekenhuis gaan kijken, of die man nog zal leven)

En och geliefden, laat het voor vanmiddag genoeg zijn. Hebt u uw leven al eens in de dienst van God mogen vinden? Ben je wel eens verkwikt geworden, bemoedigd, ondersteund? Is er wel eens een preek geweest die je getroffen heeft? Is het wel eens gebeurd gelijk met die mensen uit Handelingen 13:42? (*En als de Joden uitgegaan waren uit de synagoge, baden de heidenen, dat tegen de naasten sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.*) Dat u naar Paulus ging, en zei: 'Ik hoop dat u volgende week dezelfde preek doet.' Is het wel eens gebeurd? Want de Heere zegt: *Er zal spijs in Mijn huis wezen. En dat is voor hongerigen, dat is voor dorstigen zielen.* O, dat is voor zielen die het bij het leven niet meer houden kunnen. Dat is voor die ellendigen, dat is voor die ongelukkigen, dat is voor die schuldigen, dat is voor die rampzaligen, dat is voor degenen die wankelen ter dood. Dat is voor dat volk dat het niet waardig is dat God nog ooit naar hen zou omzien. Voor dat volk dat het alles verzondigd heeft, voor dat volk dat het alles verbeurd heeft. Maar we zijn er vanmiddag mee begonnen:

*Och, mocht ik, in die heilige gebouwen,
De vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog.*

En als er nu geen vrije gunst was die God eeuwig had bewogen dan moesten we allemaal naar de hel toe. Maar nu wordt de hemel door die vrije gunst nog geopend. Och, ik hoop geliefden vanmiddag, dat God de Waarheid nog zegenen mocht tot de waarachtige bekering van zondaren. Om ons leven in de dienst van God, in de vreze Gods, in de gemeenschap Gods voor onszelf te mogen vinden. David zou zeggen: *Smaakt en ziet, dat de Heere goed is.* En dat we onder Zijn Woord gesticht mag worden, onder Zijn Woord verkwikt mag worden, onder Zijn Woord gesterkt mag worden. Onder Zijn Woord nieuwe krachten mag ontvangen. Verzadigd als met vet en smeer.

En het volk in mijn midden dat zo geslingerd wordt, dat zo geplaagd wordt, dat zo benauwd wordt, ik hoop dat God u vanmiddag een weinig troost zal gegeven hebben uit Zijn eeuwig getuigenis. Om maar aan te houden tijdig en ontijdig, om de Heere te manen op Zijn Woord. Om Hem niet los te laten tenzij dat Hij ons gezegend heeft. En dan zal er op Gods tijd een tijd aanbreken mensen, dat je er ook bij gebracht wordt. Zij weten niet hoe ze er ooit bij moeten komen. Och, dat licht gaat allemaal weg voor dat volk. Maar dat God ze er bij zal brengen. En dan zal het een eeuwig meevallen wezen hier aan deze kant van het graf al.

*De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs de vrouwen in de hand,
Schoon niet mee uitgetogen.*

Amen.

Dankgebed.

Psalm 122 het tweede vers:

*De stammen, naar Gods Naam genoemd,
Gaan derwaarts op, waar elk zich buigt
Naar d' ark, die van Gods gunst getuigt;
Waar elk Zijn Naam belijdt en roemt;
Want d' achtb're zetel van 't gericht
Is daar voor Davids huis gesticht;
De rechterstoelen staan daarbinnen.
Bidt, met een algemene stem,
Om vrede voor Jeruzalem;
Het ga hun wel, die u beminnen.*

Het tweede van Psalm 122.

Ontvang de zegen des Heeren.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen,
Amen.*

10. Een troostvolle toezegging

Nieuwjaarspreek

Zingen: Psalm 81 : 10, 12

Lezen : Filippenzen 4

Zingen: Psalm 147: 6, 7

Zingen: Psalm 40 : 8

Zingen: Psalm 134:1, 2

Vangen we ons samen te zingen van de 81ste Psalm het 10^e en 12^e vers. Het is uit Psalm 81 vers 10 en 12.

Wat we uit Gods heilig Woord hopen voor te lezen, kunt u opgetekend vinden in de brief van Paulus aan de Filippenzen, het 4^e kapittel.

Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel een aarde gemaakt heeft.

Genade, vrede en barmhartigheid worde u allen rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd van God den Vader en Christus Jezus den Heere; in de gemeenschap des Heiligen Geestes. Amen.

Zoeken we nu tesamen het aangezicht des Heeren.

GEBED

Geliefden.

Wij lezen in Jesaja 21:11 en 12: *De last van Duma. Men roept tot mij uit Seir; Wachter, wat is er van den nacht? Wachter, wat is er van den nacht? De wachter zeide: De morgenstond is gekomen en het is nog nacht; wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt.* Wat betreft de situatie in de wereld zijn we in grote donkerheid het oude jaar uitgegaan, en zijn we ook in grote donkerheid dit nieuwe jaar ingegaan. Wat het jaar ons brengen zal, is God alleen bekend. Maar dat er een grote donkerheid ligt over de volkeren en op de wereld, is duidelijk genoeg. Het is nog nacht, en het is te vrezen dat de donkerheid zal toenemen. Zo is het ook voor degenen die behoren tot Seir en voor degenen die begrepen zijn in Edom: die behoren tot de vijanden van Gods Kerk en die behoren tot de vijanden van de waarheid. Het is voor hen nacht en het zal ook nacht voor hen blijven, tenzij hartvernieuwende genade in hun ziel verheerlijkt wordt. Voor Gods volk is het anders. Voor dat volk staat geschreven: *"Uw heilzon is aan 't dagen."* Blijdschap en vrolijkheid zijn gezaaid voor de oprechten van hart. God zal temidden van het gewoel der volken en in al de donkerheid der tijden Zijn volk en Zijn erve nimmer begeven en nooit verlaten. Hij zal hun Toevlucht zijn ten dage der benauwdheid!

Dat wil niet zeggen dat ze altijd in het licht wandelen. Het is er vaak ver vandaan. Er kunnen heel wat donkere tijden zijn in het leven en in de harten van Gods oprechte volk. Het is hier een afwisseling van licht en duisternis. Maar: Gods volk en Gods Kerk gaat niet zonder hoop de toekomst tegemoet.

Over de grond waarop en de reden waarom dat volk niet zonder hoop de toekomst tegemoet gaat, wensen wij een ogenblik, met de hulp van God, na te denken. Onze tekst kunt u vinden in Filippenzen 4:19, waar Gods Woord aldus luidt:

Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.

We hebben hier *een troostvolle toezegging*:

1. De grond waarop die toezegging rust.
2. De noodzakelijkheid van die toezegging.
3. De volvoering van die toezegging.

1. De grond waarop die toezegging rust

Paulus heeft, zoals u allen bekend is, op zijn tweede zendingsreis de gemeente van Filippi gesticht. De apostel was op een bijzondere wijze in Macedonië gekomen. In een nacht was hij geroepen, met veel kracht en overtuiging. Hij had een Macedonisch man gezien, en het geroep gehoord: *Kom over en help ons*. Daarbij was hij gewaar geworden dat het een *Goddelijke* roeping was, waaraan hij zichzelf niet kon onttrekken. En die roeping had hij opgevolgd.

Maar wat werd dat een grote teleurstelling! Nadat hij met Silas in Macedonië aangekomen was, vond hij er niet wat hij verwachtte. Er was geen kerk, er waren geen mensen, er was niet de minste opening voor de apostel te vinden. Het was allemaal gesloten. En ik kan me indenken dat de apostel, nadat hij zo enkele dagen in Filippi verbleven had, geslingerd werd naar alle kanten. Was het wel in Gods weg en Gods gunst dat hij hier was? Vele vragen hebben hem wellicht bestormd, met al de genade die God hem geschonken haal. Tegen alles wat van God is, komt strijd.

Uiteindelijk ging Paulus buiten de stad, en daar trof hij een gezelschap van vrouwen aan, dat samengekomen was om met elkaar te vergaderen. En de apostel heeft die gelegenheid die hem gegeven en geschonken werd, aangenomen om in het midden van die enkele vrouwen het Woord des levens te verkondigen. Die eerste prediking werd zodanig gezegend, dat God het hart van Lydia opende, zodat ze acht nam op hetgeen wat van Paulus gesproken werd.

Na de bekering van Lydia werd echter de macht van de duivel op een verschrikkelijke wijze geopenbaard. Er was een vrouw die Paulus voortdurend nariiep. Paulus wierp bij haar de duivel uit. Maar het gevolg daarvan was dat hij in de gevangenis terecht kwam. Zijn voeten werden vastgezet in een blok, nadat hij eerst gegeseld was en het vlees uit zijn rug gescheurd was. En daar, in die gevangenis, mocht hij Gode lofzangen zingen. Er had een aardbeving plaats, en God bekeerde de stokbewaarder. Die man werd van een vijand een vriend, en van een tegenstander een voorstander.

Dat was het begin van de gemeente te Filippi. We zouden zeggen: "Een goed begin." Want als wij een kerk moeten stichten met enkel natuurlijke en onbekeerde mensen, dan staat het er treurig bij. Maar als er een gemeente gesticht kan worden met Gods volk, dan is dat een grote zegen.

God werkte krachtadig met Zijn Geest in de gemeente van Filippi. Er ontstond een innige band der liefde tussen Paulus en die gemeente, en tussen die gemeente en Paulus. Verschillende keren zond de gemeente de opbrengst van een collecte naar Paulus, tot vervulling van zijn nooddrift. Hij aanvaardde de opbrengst van die collecten. Bij andere gemeenten deed hij dat niet, hij wees dat altijd af, maar van de geliefden te Filippi was het anders. Dat die geliefden zulk een grote plaats had in het hart van de apostel, blijkt wel uit wat hij schrijft: *Mijn geliefde en zeer gewenste broeders, mijn blijdschap en kroon.*

Paulus arbeidde maar een korte tijd in Filippi, omdat God hem weer tot ander werk riep. Hij zond hem naar andere plaatsen om het Evangelie des kruises te verkondigen.

Toen de gemeente van Filippi de opbrengst van één der collecten aan Paulus gezonden had door Epafroditus, toen heeft hij die gelegenheid waargenomen om aan haar een brief te schrijven. Dit werd de brief aan de Filippenzen. Daarin gaf Paulus getuigenis van de grote liefde die zijn hart vervulde tot die geliefden. Hij deed hen ook de troostvolle toezegging: *Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.*

En, om niet verder bij het verband van de tekst stil te staan, maar om deze tekst over te nemen op de eerste dag van het nieuw begonnen jaar, dan worden wij gewezen op de grond waarop de toezegging van de apostel rust. Die grond is: *Doch mijn God...*

De apostel geeft in deze woorden getuigenis van twee dingen.

- (1) Ten eerste spreekt hij van de grote genade die God hem persoonlijk had geschonken.
- (2) Ten tweede spreekt hij van de bewijzen die God in zijn ziel had gegeven, namelijk de vrucht van zijn bediening, waartoe God hem geroepen had.

(1) *Doch mijn God...* Onder Gods kinderen zijn er niet veel die met zulke zekerheid en opgewektheid kunnen spreken. Er zijn veel meer zielen die in strijd verkeren of God hun God wel is, dan zielen die getuigenis kunnen geven van de grote genade, zoals Paulus dat doet in onze tekst. Het had God behaagd om Paulus in het hart te grijpen, om hem de overtuiging van zonde, gerechtigheid en van oordeel te geven. En het had God ook behaagd om hem een grondige kennis te geven van hetgeen hij miste en wat van nature de ellende van elk mens op de wereld uitmaakt.

Een mens kan uitwendig door God gezegend zijn. Een mens kan uitwendig grote voorrechten genieten, maar toch het allervoornaamste missen. En het aller-voornaamste wat onze ziel nodig heeft, is dat wij met God in aanraking gebracht worden en dat wij God tot ons deel krijgen. Wie God bezit, die bezit alles, maar wie God mist, die mist alles.

Wanneer wij vreemdelingen van God zijn, dan geldt voor ons wat Hellenbroek in zijn vragenboekje leert: "Er is behalve de satan geen ongelukkiger schepsel dan de natuurlijke mens." Een mens die van God vervreemd is, leeft zijn eigen leven in de wereld. Een mens die God mist, heeft geen houvast. Een mens die God mist, heeft geen vrede. Een mens die God mist, heeft ook geen toevlucht, zo'n mens gaat met een lege ziel over de wereld en reist zonder hoop naar de eeuwigheid. Er is geen beklagenswaardiger lot dan over de wereld te gaan zonder God. De apostel beschrijft dat in Efeze 2:12. Hij schrijft daar over de heidenen: *Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld.* Er is niemand die kan uitdrukken hoe ellendig zulk een leven is. Heel het leven van een mens buiten God en zonder God is niets anders dan schijn. Waar leeft zulk een mens eigenlijk voor? Dan moet u eigenlijk zeggen: "Hij beslaat onnuttelijk de aarde." En al zouden ze uitwendig alles hebben wat het hart begeert, ze zijn toch zo naamloos arm, want God te missen is niets anders dan de hel. We lezen in Psalm 97:7:

*Gods vriend'lijk aangezicht
Heeft vrolijkheid en licht
Voor all' oprechte harten
Ten troost verspreid in smarten.*

Wat is het een wonder wanneer een mens in zijn leven met God in aanraking komt. Wat is het een wonder als God Zich met een mens gaat bemoeien. Het eerste wat openbaar

komt als God Zijn hand zaligmakend op ons legt, is dat we aan de weet komen *wat we missen*. Dan voelen we onszelf de ellendigste van alle mensen. Er komt een leegte in ons hart, die niemand ooit kan vervullen. Al zou u al de schatten en al de rijkdommen van de wereld aangeboden krijgen, u zult er hartelijk voor bedanken. Het zal de taal van uw hart zijn:

*Voor één kus van Jezus' mond,
Geef ik al die zwarte grond.*

Geliefden, het rechte geluk bestaat daarin, dat wij God tot ons deel krijgen; dat God ons vindt en dat wij God vinden. Hij zegt toch Zelf in Zijn Woord: *Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden, Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten*, Welnu, dat was gebeurd in het leven van de apostel Paulus. Uitwendig leefde hij zeer godsdienstig. Hij was met zijn godsdienst op de toppen van de bergen gekomen. Hij meende zelfs dat hij Gode een dienst bewees door het volk dat Christus navolgde, te vervolgen en uit te roeien. Het doel van zijn leven was, om zóver te gaan, om de Kerk van de aardbodem uit te roeien. Hij had de brieven van de hogepriester in zijn zak. Als hij in een stad zou komen, kon hij dadelijk de adressen opvragen waar dat volk woonde, opdat hij hen opzocht en hij dat volk zou kunnen vermoorden.

Maar... toen hij nabij die stad kwam, velde God hem neer. Daar lag hij, blind op de grond, en verslagen voor God: *Wie zijt Gij, Heere?* En: *Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?* Toen hij in die straat genaamd de Rechte lag, onder zijn schuld en onder zijn zonde, onder de rechtvaardige toorn Gods en onder de vloek van de wet, at en dronk die man in drie dagen niet. Hij verwachtte niet anders dan dat hij met Korach, Dathan en Abíram voor eeuwig zou verzinken in de hel.

Maar na drie dagen werd die ruimte geopend in Christus Jezus. Hij ontving de verzoening van zijn zonden in het bloed van Christus. Hij kreeg God tot zijn Deel. En van stonde aan predikte hij die Naam, Christus, Die hij vervolgd en gesmaad had. *Bewijzende, dat Deze de Christus is*, de Zoon van God, de beloofde Borg en Middelaar des verbonds.

Veertien jaar was Paulus in Arabië, en daar verklaarde God de zaken nader aan zijn ziel paste ze ook toe. Hij werd gewaar dat God een verterend Vuur is en een eeuwige Gloed bij Wie niemand wonen kan, maar alleen wie verzoend is in Christus en in Zijn dierbaar bloed. Door de toepassing van de Heilige Geest mocht hij weten in Wie hij geloofd heeft. Zijn anker was vastgelegd in het binnenste heiligdom, hij had God tot zijn Deel gekregen.

God had Zichzelf aan hem weggeschonken in Christus. En daarom mocht de apostel schrijven in onze tekst: *Doch mijn God...* Het was in geen hoek geschied. Als u hem midden in de nacht wakker gemaakt had en hem gevraagd had wat er met hem gebeurd was, en waar het met hem gebeurd was, dan kon die man er met vrijmoedigheid getuigenis van geven. Uitwendig was hij een verachte fakkel. Er waren er die hem *een pest* noemden. U weet wat er over zijn hoofd gegaan is in zijn leven. Maar er was één ding in zijn hart dat ze niet weg konden krijgen, namelijk *dat God zijn God was*.

(2) En nu schrijft de apostel in deze tekst: *Doch mijn God...*

Hij wijst in de tweede plaats op het voorrecht wat God hem in de gemeenten had geschonken. De zegen van zijn apostelschap lag ook in de gemeente van Filippi. God had Zich met velen van die mensen bemoeid; Hij had ze met genade begiftigd. Daarom schreef hij met zulk een vrijmoedigheid: *Doch mijn God...* Hiermee wees de apostel op de grond waarop de toezegging rust. Een toezegging die hij niet alleen aan die plaatselijke gemeente gaf, maar ook geeft aan de ganse Kerke Gods over de lengte en breedte der ganse aarde. God zal Zijn Kerk gedenken, God zal Zijn volk zegenen; dat

rust op vaste gronden. De grond ligt in God, in die God waarvan we zingen in Psalm 68:10:

*Die God is onze zaligheid.
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?*

Doch mijn God... O, geliefden, wat daarin opgesloten ligt? *God is groot en wij begrijpen het niet.* Hij is de Fontein van alle heil en zaligheid, de Bron van het leven, uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn. O, wanneer wij God leren kennen in het aangezicht van de Heere Jezus Christus, dan krijgen wij in de eerste plaats *liefde* tot die God. En dan krijgen wij in de tweede plaats een *vast vertrouwen* op die God. Dan wordt het de grootste blijdschap in ons leven dat er een God is. Het is waar, het kan zoveel bestreden worden, er kan zoveel tegenop komen. Asaf getuigt in Psalm 77:6:

Zou God Zijn genâ vergeten?

Nooit meer van ontferming weten?

Er kan zoveel tegenop komen, dat Gods volk soms moet zeggen: *Zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste?* Er kan zoveel strijd in hun leven tegenop komen, zodat ze wel eens zeggen: "O God, toon nog eens dat Gij God zijt, toon nog eens dat Gij mijn God zijt, kom er nog eens op terug, houdt Uzelf niet verborgen." Als ze onder de verbergingen van Gods vriendelijk aangezicht liggen, zijn ze er soms ziek van.

Geliefden, dat is één zaak, als we ooit gesmaakt hebben dat God goed is, als we ooit in ons leven iets van die God hebben ervaren - dan kan God niet meer van ons af -, maar... wij kunnen niet meer bij God vandaan blijven. Geliefden, al zouden we jaren, jaren moeten zwerven over de wereld in zoveel strijd en donkerheid... Maar er zal bij al dat volk op de bodem van hun hart toch overblijven wat de Kerk betuigt heeft in Psalm 130:3:

*Ik blijf den HEER' verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord;
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar woord.*

Doch mijn God... O, het is mijn God, mijn God. Hij is getrouw, Hij is onveranderlijk, Hij zal nooit laten varen de werken van Zijn handen. Het is die God, Die Zijn volk toeroept:

*Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.*

2. De noodzakelijkheid van die toezegging.

En dat is het tweede waarop wij u willen wijzen. Want die troostvolle toezegging wijst ons niet alleen op de grond waarop die toezegging rust, maar verklaart: ons ook de noodzakelijkheid van die toezegging. *Doch mijn God...* Ik zou het wel duizendmaal willen zeggen, en als het mogelijk was wel een miljoen keer. *Doch mijn God zal »aar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.*

Al uw nooddrift... Zolang wij hier op de wereld zijn, is ons leven vol van noden. Vol van noden uitwendig, lichamelijk, maar ook geestelijk en eeuwig. God is onafhankelijk, maar wij zijn afhankelijk van die hoge God. In Hem leven, bewegen wij ons en zijn wij. Bij die God is ons leven en bij Hem zijn al onze paden.

Geliefden, nu heeft God ons in het leven geplaatst. Wij zijn op de wereld gekomen zonder het zelf gevraagd te hebben. Zonder dat wij het gevraagd hebben! We zijn op de wereld gebracht, omdat het van eeuwigheid in Gods raad besloten was. Onze vader en moeder zijn in de weg van Gods aanbiddelijke voorzienigheid samengekomen om ons op de wereld te brengen. Bunyan zegt: "De huwelijken worden in de hemel gesloten." Het ganse huwelijksleven is tot de volvoering van Gods raad, dat is tot de komst van Gods Koninkrijk, dat is tot verheerlijking van Zijn doorluchtige Naam.

Er rijzen zoveel vragen op in het leven. Mensen, het leven wordt voor ons op de wereld steeds moeilijker. Er zijn heel wat problemen. Och, daar is eigenlijk geen einde aan. Want van nature gaat een mens trouwen, maar hij stapt er zomaar blind in, zonder te beseffen wat het leven inhoudt, zonder te beseffen wat het leven met zich meebrengt, zonder dat hij zich rekenschap geeft van wat het leven oplevert. En dan, als men erachter komt, geliefden, dan worden er soms uitdrukkingen gedaan die verschrikkelijk zijn. Er worden wat verwensingen uitgesproken. Het gebeurt zo dikwijls dat de één de ander vervloekt op de wereld. Ja, zelfs Gods volk! Ja, ook zelfs Gods volk! Job vervloekte zelfs zijn geboortedag. En wij lezen in Gods getuigenis van mensen die wensten als een verborgen misdraht nooit de zon aanschouwd te hebben.

God gaat door met Zijn raad. Abraham werd verwaardigd om Izak te gewinnen, maar hij had ook Ismaël op de wereld gebracht. Ismaël, de vijand van Gods volk. Daartegenover spreekt Gods Woord van een goddeloze koning Achaz, die het middel is om een godvruchtige Hizkia op de wereld te brengen. Groenewegen zong:

*Duistere voorzienigheden,
Stremmen Gods beloften niet,
Schoon ze ons in het zwart doen treden.*

Er zijn zoveel raadsels en problemen in het leven. Het kan in het leven van Gods volk wel gebeuren, dat ze in moedeloze tijden en ogenblikken uitdrukkingen doen waar ze later voor op de knieën moeten en het bij God terug moeten halen. Werkelijk, die geen vreemdeling is van zijn eigen hart en van zijn eigen leven, die weet wat er in dit leven voordoet en opdoet.

Wanneer we gaan trouwen, dan stappen we in noden waar we nooit meer uitkomen. Nooit meer! Ze vermeederen, ze komen soms boven ons hoofd uit. Noden, waar we soms geen raad mee weten! Soms zouden we vragen met Elia of God ons uit de wereld wegneemt, omdat het ons toeschijnt dat het ons teveel is. Wat zijn er een noden in het persoonlijk leven, die we zelfs allemaal niet kunnen noemen.

Wat zijn er een noden in het kerkelijk leven, in het familieleven en in het maatschappelijk leven. Werkelijk! Als u eens denkt aan Asaf: *En mijn straffing is er alle morgens*. Denk eens aan David. Zover wij weten, was van al zijn kinderen alleen Sálomo met genade bedeed. De één was een hoereerder en de ander een doodslager. Er is wat gebeurd in dat gezin. O, verschrikkelijk! Toen hij ging sterven, zei hij: *Hoewel mijn huis alzo niet is bij God*. Hij had nog goed zijn verstand, hij was niet kinds. Maar hij wist ook door genade: *Nochtans heeft Hij wij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten*.

Dat we eens een ogenblik mogen geloven dat God regeert en dat God Zijn raad volvoert. Dat we eens een ogenblik mogen geloven dat God in of na ons leven onze arme en gebrekkige gebeden voor onze kinderen wil beantwoorden. Immers, dat heeft de Heere ook met de gebeden van Hizkia gedaan. Hij was al jaren in de eeuwigheid, toen God Manasse bekeerde!

Wat zijn de noden in het leven veel, wat kunnen ze als bergen oprijzen, wanneer wij weer staan aan het begin van een nieuw jaar. Soms moeten we zeggen: "O God, hoe zal

dit en hoe zal dat weer uitkomen?" Soms zou een mens er werkelijk onder bezwijken. O, als God geen ondersteuning gaf in al de noden die er in dit leven zijn, waar zouden we dan blijven?

De grootste nooddrift echter moest zijn om met God verzoend en met God bevredigd te worden, om hersteld te worden in de gemeenschap met God, waar wij onszelf vrij- en moedwillig uitgezondigd hebben. De grootste nooddrift in ons leven moest zijn om Gode welbehaaglijk te mogen wandelen. De grootste nood moest zijn om één plant met Christus te worden, in de gelijkmaking van Zijn dood, opdat wij het ook zullen zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding. De grootste nooddrift moest zijn om met Gods beeld verzadigd te worden, om straks voor Gods aangezicht gesteld te worden, bekleed met de volkomen gerechtigheid van de Heere Jezus Christus.

En nu zegt de apostel in onze tekst: *Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.* En dat is tenslotte, de volvoering van die toezegging, zodat Gods volk met blijdschap kan zingen Psalm 40:8, wat wij nu ook eerst gaan zingen:

*Verheug het volk, verblijd hen allen, HEER',
Die naar U zoeken t' elken stond';
Leg steeds Uw vrienden in den mond:
"Den groten God zij eeuwig lof en eer!"
Schoon 'k arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig;
Gij zijt mijn hulp, mijn kracht,
Mijn Redder, o mijn God!
Bestierder van mijn lot,
Vertoef niet, hoor mijn klacht.*

3. De volvoering van die toezegging

De vervulling van al uw nooddrift, beide voor tijd en eeuwigheid, zal zeker zijn. Paulus zegt: *Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.*

Al uw nooddrift... De rijkdom die God bezit, is Goddelijk groot. Dat is een rijkdom die nooit tot een eind kan komen. Het goud en het zilver en het vee op duizend bergen zijn Zijn eigendom. Hij is de Bezitter van heel de hemel en de aarde. De apostel zegt: *Naar Zijn rijkdom.* Wat de wereld niet vervullen kan, dat kan God vervullen en dat zal God vervullen uit de volheid van Zijn algenoegzaamheid, en in heerlijkheid. Dat wil zeggen: op zulk een wijze en in zulk een mate, dat de heerlijkheid Gods zal uitblinken en schitteren voor het aangezicht van dat volk. God krijgt in de vervulling van de nooddrift van Zijn volk al de eer en heerlijkheid, zodat dat volk mag zingen: *"Zijn Naam moet eeuwig' eer ontvangen."* Ze zitten in hun leven veel in de war, ze worden veel in de engte gebracht, ze moeten veel op de knieën, maar ze mogen ook wel eens op de knieën om voor God weg te zinken en met de Kerk uit te roepen in Psalm 68:17:

*Hoe groot, hoe vrees'lijk zijt G' alom,
Uit Uw verheven heiligdom,
Aanbidd'lijk Opperwezen!*

Ze gaan God zelfs erkennen voor de nood waarin God hen gebracht heeft. Ze worden met zoveel nooddrift bedeed in hun leven, omdat God door al die wegen Zichzelf komt te openbaren in Zijn heerlijkheid, opdat het einde zal zijn: God de heerlijkheid te geven. Gods volk heeft lege handen, ze hebben niets om te offeren dan een ondankbaar, vijandig en ongelovig hart. Maar er zijn ook wel eens ogenblikken dat ze mogen zeggen met Psalm 103:1: *Loofden HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heiligen*

Naam. Er zijn wel eens ogenblikken dat ze vernederd en verootmoedigd voor God in het stof mogen buigen. *In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren.* God laat het water bij Zijn volk wel eens komen tot aan de lippen, maar het komt er nooit over. Ze kunnen komen in het vuur en in het water, maar het vuur zal hen niet verteren en in het water zullen ze niet verdrinken.

Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus. Paulus zegt: *In heerlijkheid, door Christus Jezus, in Wie alle heil gegrond en besloten ligt, voor tijd en eeuwigheid beide.* Christus heeft door Zijn bloed alle weldaden, uitwendig en inwendig, voor Zijn Kerk verworven. Zelfs in het natuurlijk leven.

Er staat in Gods Woord: *Zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en niet smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens. Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen.* Het aardrijk is dronken geworden van het bloed van de Middelaar. Bij Zijn besnijdenis ten achtste dage werden de fonteinen van dat bloed geopend. In Gethsémané liep Zijn zweet als grote druppelen bloeds op de aarde af. Voordat Hij gekruisigd werd, hadden ze Hem bij Herodes de doornenkroon op het hoofd gezet. Pilatus had Hem nog geseseld. En dragende Zijn kruis, ging Hij naar Golgotha, om daar de vervloekte kruisdood te sterven. De weg van Gabbatha naar Golgotha was besprenkeld met het bloed van die gezegende Verbondsmiddelaar. En dat is nu de enige grond, geliefden, in leven en in sterven, voor tijd en eeuwigheid, als Gods volk mag zeggen met David:

*Dan wandel ik vol moed op ruimer baan,
Omdat mijn ziel gezocht heeft Uw bevelen.*

Want dat arme volk zou geen stap op deze vervloekte wereld kunnen doen zonder te bezwijken. Nu krijgen ze nog genade, omdat die weg met bloed besprenkeld is.

*'k Riep God niet vrucht'loos aan;
Hij wil mij niet versmaân,
In al mijn tegenheden;
Hij zag van Sion neer,
De woonplaats van Zijn eer,
En hoorde mijn gebeden.*

Gods volk komt erdoor en Gods volk komt eruit. Het is door Christus Jezus, het is door die gezalfde Zaligmaker, dat Gods volk de vervulling krijgt van al haar noden en behoeften. Zonder de tussenkomst van die Borg en zonder de verdiensten van die Borg des verbonds kan God de Vader niet één zegen aan ons schenken en niet één weldaad aan ons geven. Het is door Christus Jezus. Het is geen wonder dat ze Hem zo lief krijgen, het is geen wonder dat er ogenblikken zijn dat ze met de bruid zeggen: *Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend.* Er zijn ogenblikken in hun leven dat ze zeggen: "O Heere, kon ik U toch eens hartelijk liefhebben, kon ik U toch eens inniger beminnen, kon ik toch eens meer op U leunen en eens meer op U steunen, kon ik mij maar eens meer aan U toevertrouwen, voor tijd en eeuwigheid beide."

In heerlijkheid door Christus Jezus... Hij is de Gezalfde des Vaders, Hij is de Verlosser, Die verlost van het grootste kwaad en brengt tot het hoogste goed.

Toepassing

Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus. Volk van God, de kleinen en de groten, daar kunt u het nieuwe jaar mee in.

*De HEER' zal, in dit moeilijk leven,
Zijn volk en erfdeel nooit begeven.*

Hij is de Getrouwe, Hij is de Onveranderlijke. En uit de volheid van Zijn algenoegzaamheid zal Hij al uw nooddrift in heerlijkheid vervullen, zodat het einde zal zijn:

*Mijn weg was een cirkel van louter genâ,
Ik sla zalig in het midden Gods heerlijkheid ga.*

Gods volk leeft en sterft op de verdiensten van een Ander. Zij hebben de dood verdiend, maar Christus heeft voor hen het leven verworven en de gerechtigheid aangebracht. *Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging, zij zullen ingaan in des Konings paleis.* Er zal van dat volk geen klauw achterblijven.

Misschien is dit jaar het jaar van onze vrijlating, misschien is dit jaar het jaar van onze verlossing, misschien is dit jaar het jaar dat we naar het graf gebracht zullen worden. Ze hoeven voor mij heus geen peperdure kist te kopen... o nee, mensen, ze kunnen wel een paar plankjes bij elkaar rapen en zwart schilderen om ons er in te leggen en onder de grond leggen. Want: *Des konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig; haar kleding is van gouden borduursel. Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging, zij zullen ingaan in des Konings paleis,* Psalm 45:14 en 16.

God zegene de waarheid, God bekrachtige Zijn getuigenis in het hart van degenen die Hem vrezen. Het mocht een leun en een steun zijn bij de ingang van het nieuwe jaar. *Want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.* Geliefden, als u dat nog mist...! Jong en oud, klein en groot, ik hoop dat je nog eens jaloers mocht worden en dat dit jaar het jaar van het welbehagen mocht zijn om dat heil deelachtig te worden, om een schreeuwende ziel achter God te worden, om Hem dag en nacht lastig te vallen, opdat ge straks niet zonder troost zult sterven. Dat Gods volk met die wetenschap en met die zekerheid haar weg en pad zal mogen bewandelen: *Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus. Amen.*

Slotzang: Psalm 134: 1 en 2.

*Looft, looft nu aller heren HEER',
Gij, Zijne knechten, geeft Hem eer;
Gij, die des nachts Zijn huis bewaakt,
En voor Zijn dienst in ijver blaakt.*

*Heft uwe handen naar omhoog;
Slaat naar het heiligdom uw oog,
En knielt eerbiedig voor Hem neer;
Looft, looft nu aller heren HEER'.*

Ontvang de zegen des Heeren.

*De genade van onze Heere Jezus Christus,
de liefde Gods
en de gemeenschap des Heiligen Geestes,
zij en blijve met u allen. Amen.*